

Heerhugowaard
Stad van kansen

Raadsbegroting 2017

Inleiding

Programmaplan

Overzicht baten en lasten

Bijlagen

Leeswijzer

Paragrafen

Uiteenzetting financiële
positie

Start

Inleiding

Aanbieding

Overige ontwikkelingen

Planning

Leeswijzer

Beleidsbegroting

Het Programmaplan

De Paragrafen

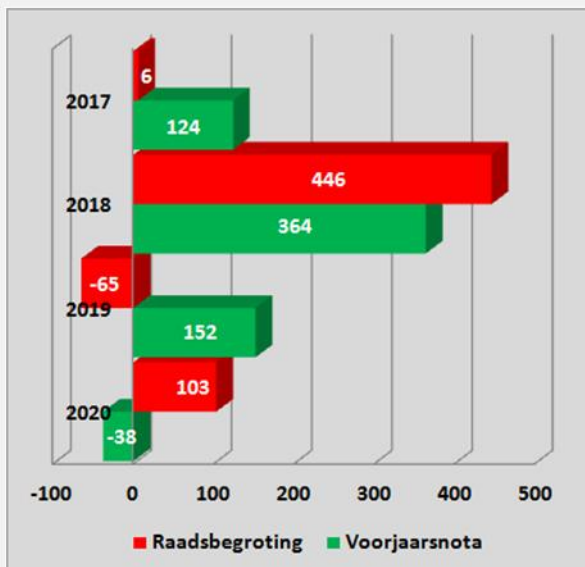
Financiële begroting

Bijlagen

foto Richard Rood

Begrotingsresultaat (bedragen x € 1.000)

Belangrijkste aanpassingen

- Effect loonkosten (€ 161.000 nadelig)
- Effect grondexploitatie en investeringen (€ 90.000 nadelig)
- Algemene uitkering (€ 173.000 voordelig)
- Overige afwijkingen (€ 41.000 nadelig)

Overige ontwikkelingen

- Vernieuwingen BBV
- Effectindicatoren

Planning

Raadsbegroting 2017

- **13 september 2016:**
Aanlevering Raadsbegroting 2017.
- **30 september 2016:**
Uiterste datum tot stellen van technische vragen.
- **5 oktober 2016:**
Aanlevering raadsvoorstel met conceptbesluit over de vaststelling van de begroting.
- **31 oktober 2016:**
Technische bespreking met de commissie Middelen.
- **9 november 2016:**
Vaststelling Raadsbegroting 2017

Bestuursrapportage

- **28 september 2016:**
Aanlevering Bestuursrapportage 2016
- **7 oktober 2016:**
Uiterste datum tot stellen van technische vragen.
- **31 oktober 2016:**
Technische bespreking met de commissie Middelen.
- **9 november 2016:**
Behandeling Bestuursrapportage 2016.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Aan de raad.

Heerhugowaard, 13 september 2016

Geachte raadsleden.

Voor u ligt de raadsbegroting 2017. Basis voor deze raadsbegroting is het [coalitieakkoord Heerhugowaard](#) d.d. 22 april 2014 en het [collegeprogramma 2014 - 2018 'Samen leven'](#) d.d. 3 juli 2014. De thema's die in deze documenten zijn opgenomen komen overeen met het besluit van uw raad d.d. van 17 december 2013 ([RB2013-235](#)).

De hoofdlijnen uit deze documenten leiden tot de volgende programma's:

- [Leefbaarheid en veiligheid](#)
- [Stedelijk beheer en duurzaam samenleven](#)
- [Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid](#)
- [Sociale samenhang](#)
- [Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten,](#)
- [Bedrijfsvoering](#)

Deze programma's zijn nader uitgewerkt in voorliggende raadsbegroting.

Over de beleidsintensiveringen die in deze raadsbegroting zijn

opgenomen heeft besluitvorming plaatsgevonden met het vaststellen van de Voorjaarsnota 2016 ([RB2016036 d.d. 30 juni 2016](#)).

Ten opzichte van het perspectief dat u in de [Voorjaarsnota 2016](#) is gepresenteerd heeft een aantal mutaties plaatsgevonden welke effect hebben op het begrotingsresultaat. Deze zijn hierna onder begrotingsuitkomst en meerjarenperspectief nader toegelicht. Tevens is daar ingegaan op de voorgestelde maatregelen.

Het financieel perspectief opgenomen in de raadsbegroting 2017 bestaat uit:

- de vastgestelde uitgangspunten (zie paragraaf 4, bladzijde 49 en 50 van de [Voorjaarsnota 2016](#));
- de op 30 juni 2016 vastgestelde [Voorjaarsnota 2016](#), het in die nota opgenomen beleid; en
- de informatie uit de meicirculaire 2016 over de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds vanaf 2017.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

De uitkomsten zijn als volgt (ter vergelijking is ook het perspectief uit de [Voorjaarsnota 2016](#) vermeld):

	Bedragen x € 1.000			
	2017	2018	2019	2020
Resultaat volgens Voorjaarsnota 2016	124	364	152	-38
Perspectief volgens raadsbegroting 2017	6	446	- 65	103

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de Raadsbegroting 2017, met uitzondering van de jaarschijf 2019, meerjarig sluit. Het is op dit moment niet noodzakelijk om voor 2019 aanvullende maatregelen te nemen.

Het perspectief volgens deze begroting is ten opzichte van het perspectief na de meicirculaire 2016 € 118.000 nadelig. De belangrijkste redenen hiervan zijn:

1 **Effect loonkosten (€ 161.000 nadelig)**

In de [Voorjaarsnota 2016](#) is het financieel effect van de nieuwe CAO opgenomen. Na het opstellen van de definitieve ramingen voor de raadsbegroting 2017 bleek het effect van de nieuwe CAO € 160.000 hoger dan de dekking die hiervoor in de begroting 2017 aanwezig is.

2 **Effect grondexploitaties/ investeringen (€ 90.000 nadelig)**

Bij het opstellen van de begroting 2017 zijn minder uren toegerekend aan grondexploitaties en investeringen dan in de raadsbegroting 2016. In de [Najaarsnota 2014](#) is met het effect van lagere dekking uit de grondexploitaties/ investeringen weliswaar rekening gehouden, maar werd een dergelijke afname voor 2017 niet voorzien. Dit leidt tot een nadelig financieel effect van € 90.000.

Belangrijkste redenen van deze post lijken te zijn het niet langer kunnen toerekenen van uren aan de niet in exploitatie genomen gronden (als gevolg van de notitie Grondexploitatie 2016 van de Commissie BBV) en het recente besluit van het ziekenhuis met gevolgen voor grondexploitatie Westpoort.

3 **Algemene Uitkering € 173.000 voordelig)**

Na het opstellen van de [Voorjaarsnota 2016](#) is bekend geworden dat een item in de meicirculaire 2016 een probleem geeft door het gebruik van de verschillende indexcijfers voor de bepaling van de inflatie (deze lopen uit elkaar). Hierdoor ervaren gemeenten die met constante prijzen (zoals Heerhugowaard) rekenen een nadelig effect.

In het Vakberaad (toezichthouders Provincie, vertegenwoordigers VNG, BZK en raad voor de financiële verhoudingen is onderkend dat sprake is van een uitzonderlijke situatie.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

In het Vakberaad is daarom besloten dat gemeenten die tegen constante prijzen ramen een positieve stelpost kunnen opnemen en daarmee hun batenraming kunnen verhogen.

Deze correctie is in de begroting 2017 doorgevoerd.

4 Overige afwijkingen (€ 41.000 nadelig)

Een gespecificeerde toelichting is per raadsprogramma opgenomen in het programmaplan onder de kop 'Toelichting afwijkingen'.

In het raadsvoorstel tot vaststelling van de raadsbegroting 2017 zullen wij u informeren over de septembercirculaire 2016, waarin onder andere de effecten van de 'derde dinsdag in september' zijn opgenomen, en de gevolgen hiervan op de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds vanaf 2017. Wij gaan er vanuit dat deze circulaire in de derde week van september verschijnt.

Overige ontwikkelingen

Vernieuwing BBV

In 2014 heeft een door de VNG ingestelde adviescommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de VNG, ministerie van BZK

en vertegenwoordigers van gemeenten, een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het BBV. Voor de uitwerking van de adviezen die in dit rapport zijn opgenomen is een stuurgroep ingesteld onder leiding van het Ministerie van BZK. Redenen van de vernieuwing is dat de huidige begroting en jaarstukken voor niet financieel deskundigen te weinig toegankelijk zijn en dat er een aantal ontwikkelingen zijn die vernieuwing onderstrepen, zoals wens om de kaderstellende en controlerende rol van de raad te versterken en een betere vergelijkbaarheid van de financiële documenten tussen gemeenten. Een aantal wijzigingen is ingevoerd met ingang van de begroting 2016, in deze raadsbegroting volgen de overige wijzigingen. Hiertoe is in het voorjaar van 2016 het BBV aangepast.

De belangrijkste wijzigingen die in de raadsbegroting 2017 zijn doorgevoerd betreffen:

- notitie overhead 2017;
- notitie rente 2017;
- regeling beleidsindicatoren.

Op 5 maart 2016 is de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gepubliceerd in verband met de invoering van een aantal wijzigingen die bijdragen aan de interne sturing door de raad, alsmede aan een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Eén van de onderdelen van de wijziging betreft een beter inzicht in de overhead.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, is voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's moeten dan de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, is een definitie van de overhead geïntroduceerd. In het programma vindt u de kosten van de overhead voor 2017 terug.

In de notitie rente 2017 van de commissie BBV is ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. De belangrijkste wijzigingen die uit deze notitie voortkomen zijn de rentetoerekening aan de grondexploitaties en het toepassen van een renteomslagpercentage. Deze zijn verwerkt in voorliggende begroting.

Daarnaast heeft de commissie BBV voor het toelichten van maatschappelijke effecten in de programma's en programmaverantwoording een 39-tal beleidsindicatoren verplicht gesteld. Deze beleidsindicatoren zijn als onderdeel van een programma of paragraaf in deze raadsbegroting opgenomen.

Effectindicatoren

Op grond van artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording bevat de begroting per programma de doelstelling en in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten. In de jaarstukken wordt vervolgens over het bereiken van deze maatschappelijke effecten verantwoording afgelegd door het college. Uw raad heeft eerder uitgesproken dat de effectindicatoren die tot en met 2016 in de raadsbegroting waren opgenomen toe waren aan een update. Een werkgroep uit de raad en commissies effectindicatoren heeft een voorstel gedaan voor nieuwe effectindicatoren per programma.

Planning

Gepland is dat u op 9 november 2016 de raadsbegroting 2017 vaststelt.

Op 31 oktober 2016 is er een technische bespreking met de raadscommissie Middelen. Daarnaast is er tot en met 30 september 2016 de gelegenheid tot het stellen van technische vragen.

Op 5 oktober 2016 krijgt u het raadsvoorstel met conceptbesluit over de vaststelling van de begroting.

De bestuursrapportage 2016 ontvangt u op 28 september 2016. In

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

die rapportage staat een prognose over de uitkomsten van de jaarrekening 2016. Technische vragen daarover kunt u stellen tot en met 7 oktober 2016. Het is de bedoeling dat de beantwoording daarvan (zo nodig) kan worden betrokken bij de technische bespreking van de begroting 2017 met uw commissie Middelen op 31 oktober 2016.

Het financieel effect van de bestuursrapportage 2016 wordt opgenomen in het raadsvoorstel over de vaststelling van de raadsbegroting 2017.

Burgemeester en wethouders van Heerhugowaard

Start

Inleiding

Aanbieding

Overige ontwikkelingen

Planning

Leeswijzer

Beleidsbegroting

Het Programmaplan

De Paragrafen

Financiële begroting

Bijlagen

Boompplantdag

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Het grootste deel van de vermelde kaderstellende nota's vermeld in dit document zijn in rood weergegeven. Door op de rode tekst te klikken kunt u de desbetreffende nota openen.

Beleidsbegroting

De beleidsbegroting bestaat volgens artikel 7 BBV tenminste uit het programmaplan en de paragrafen.

Het programmaplan

Het programmaplan bevat de te realiseren programma's, een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en een bedrag voor onvoorzien (artikel 8 BBV).

Per programma treft u, toegespitst op het betreffende programma, aan:

Thema

Een kernachtige weergave van de bestaansredenen van het programma. Het thema is relatief permanent en geeft de identiteit van het programma weer.

Context en achtergrond

Een korte beschrijving van de inhoud van het programma en de ontwikkelingen die invloed hebben op de achtergrond en inhoud van dit programma.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Een overzicht van de collegedoelstellingen en daaraan voor 2016 verbonden activiteiten. Hierdoor kan op een eenvoudige wijze een relatie worden gelegd tussen datgene wat we willen bereiken en datgene wat we ervoor gaan doen.

Effectindicatoren

Effectindicatoren zijn kengetallen, die de streefwaarden van de gemeentelijke doelstellingen weergeven met betrekking tot het betreffende programma.

Een traject om te komen tot een nieuwe set effectindicatoren, is gestart.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Wat mag het kosten?

Het financiële kader (gesplitst in baten en lasten) met betrekking tot de realisatie van de geplande doelstellingen en activiteiten voor het betreffende programma. In het overzicht zijn (ter toelichting) de actuele ramingen van het voorgaande begrotingsjaren (2015 en 2016) opgenomen.

Effecten voorjaarsnota 2016

Hierin is per programma een samenvatting opgenomen van de voorgestelde beleidsintensiveringen en dekkingsmogelijkheden uit de Voorjaarsnota 2016 (paragraaf 3.2.2 en 3.3)

Actualisering begroting.

Hieronder zijn opgenomen de mutaties die betrekking hebben op de actualisering van de begroting. Het betreft hierbij met name effecten die zijn overgenomen uit de raadsbegroting 2016 (meerjarenraming) en diverse ontwikkelingen, waaraan financiële consequenties verbonden zijn.

Toelichting afwijkingen

Op grond van artikel 19 BBV dient een toelichting te worden gegeven voor aanmerkelijke verschillen tussen de primaire ramingen 2017 en de actuele raming van het voorgaande jaar.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen.

Het overzicht van algemene dekkingsmiddelen, dat in de begroting is opgenomen na de programma's, bevat conform artikel 8 lid 5 BBV de volgende elementen:

- lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- algemene uitkeringen;
- dividend;
- saldo financieringsfunctie; en
- overige algemene dekkingsmiddelen.

Overhead

Om de raad op eenvoudige wijze inzicht te geven in de kosten van de overhead is voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead.

Bedrag voor onvoorziene uitgaven

Het geraamde bedrag voor onvoorziene uitgaven (artikel 8 lid 6 BBV) is bepaald op basis van een bedrag per inwoner (conform artikel 3 lid 2 van de Financiële verordening 2014) binnen de gemeente.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

De paragrafen

In de paragrafen worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie. Omdat de paragrafen de beleidsuitgangspunten van de beheersmatige activiteiten en de lokale heffingen bevatten, vallen zij onder de beleidsmatige begroting. In de raadsbegroting 2017 zijn conform artikel 9 lid 2 BBV onderstaande zeven paragrafen opgenomen.

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid.

Financiële begroting

De financiële begroting bevat een totaaloverzicht van baten en lasten met bijbehorende toelichtingen (artikel 17 - 19 BBV), alsmede een uiteenzetting omtrent de financiële positie van de gemeente en de toelichting daarop (artikel 20 - 22 BBV).

Totaaloverzicht van baten en lasten met toelichting

Dit onderdeel van de financiële begroting geeft een samenvattend overzicht van de baten en lasten van de programma's, die beschreven zijn in het programmaplan. Het totaaloverzicht bevat de volgende elementen:

- raming van baten, lasten en saldo per programma;
- de geraamde algemene dekkingsmiddelen, de overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien;
- geraamd resultaat voor bestemming;
- beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma; en
- geraamd resultaat na bestemming.

Tevens wordt inzicht gegeven in de incidentele baten en lasten met betrekking tot de raadsbegroting 2017.

In het totaaloverzicht zijn (ter toelichting) ook de gerealiseerde bedragen van bovengenoemde onderdelen voor het voorvorig begrotingsjaar (2015) en de ramingen van het voorgaande begrotingsjaar (2016, geactualiseerde wijzigingen tot en met mei) op basis van de programma-indeling opgenomen.

In dit onderdeel van deze begroting vindt u verder de uitgangspunten voor het opstellen van de raadsbegroting 2017 terug. Op grond van artikel 19 BBV dient in dit onderdeel van de begroting tevens een berekening van het EMU-saldo te worden opgenomen. Tenslotte is er ter informatie in bijlage 2 '*Uitvoeringsinformatie*' een totaaloverzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld per

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

programma opgenomen. Deze maken onderdeel uit van de zogenaamde informatie voor derden.

Uiteenzetting van de financiële positie met toelichting

De uiteenzetting van de financiële positie heeft de bedoeling de raad de informatie te verstrekken die zij nodig heeft voor een juiste interpretatie van de begroting. De uiteenzetting van de financiële positie bestaat uit de volgende onderdelen (artikel 20 BBV):

- raming financiële gevolgen van bestaand en nieuw beleid dat in de programma's is opgenomen;
- jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- geprognosticeerde meerjarenbalans;
- investeringen;
- financiering; en
- stand en verloop van de reserves en de voorzieningen.

Van bovengenoemde onderdelen zijn de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen apart opgenomen in de gelijknamige bijlage 1. Informatie met betrekking tot de financiering van de gemeente is terug te vinden in Paragraaf D '*Financiering / Treasury*'.

Bijlagen

In de bijlagen zijn specificaties opgenomen over:

- Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- Uitvoeringsinformatie;
- Kerngegevens gemeente Heerhugowaard;
- Kaderstellende nota's;
- Begrotingspostsubsidies

Heerhugowaard Stad van kansen

Programmaplan

Start

Programma 1. Leefbaarheid en Veiligheid

Programma 2. Stedelijk beheer en duurzaam samenleven

Programma 3. Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid

Programma 4. Sociale samenhang

Programma 5. Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten

Algemene dekkingsmiddelen

Overhead

Onvoorzien

Programma 1: Leefbaarheid en Veiligheid

Programmaplan

Thema

Context en achtergrond

Wat willen we bereiken en
wat gaan we doen?

Effectindicatoren

Verbonden partijen

Wat mag het kosten?

Actualiseren begroting

Effecten Voorjaarsnota 2016

Toelichting afwijkingen

Programma op hoofdlijnen

Speerpunten

Vanuit het Integraal Veiligheidsplan 2014-2018 zijn 6 prioriteiten benoemd:

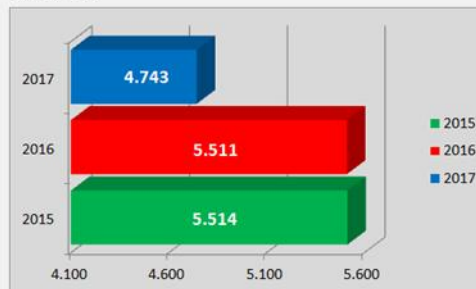
- High Impact Crimes (zoals woninginbraken)
- Woonoverlast
- Jeugdoverlast
- Georganiseerde criminaliteit
- Borgen van veilig uitgaan
- De aanpak van te hard rijden

Reguliere taken

- Uitvoering geven aan de Wet veiligheidsregio's: hoofdtaken: het organiseren van de brandweezorg, de rampenbestrijding en crisisbeheersing, de geneeskundige hulpverlening en de meldkamer
- Zorgen voor de openbare orde en veiligheid

Programma in cijfers (bedragen x € 1.000)

Lasten

Actualiseren begroting

NJN2014 3.2A Regionaliseren brandweer (€ 52.000 V)

VJN2015 2.2E Regionaliseren brandweer (€ 30.000 V)

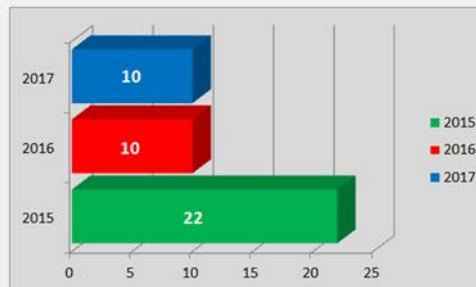
Voorjaarsnota 2016

3G Indexatie gemeentelijke bijdrage Veiligheidsregio (€ 91.000 N)

Overige afwijkingen

- Doorbelasting overhead (€ 777.000 V)

Baten

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Thema

Veiligheid is één van de taken van de gemeente en is nauw verbonden met leefbaarheid. Veiligheid betreft fysieke veiligheid (verkeers- en brandveiligheid en rampenbestrijding) en sociale veiligheid: zorgen dat iedereen zich binnen en buiten veilig voelt. Dat uit zich in de aanpak van problematiek in de woon- en leefomgeving, bedrijfsterreinen en winkel- en uitgaanscentra tot de aanpak van georganiseerde criminaliteit.

Het te bereiken doel is dat iedere burger op een prettige en veilige wijze in Heerhugowaard kan leven, wonen, recreëren en werken. Voor een effectieve aanpak van al deze veiligheidsvraagstukken, is de samenwerking met tal van partijen en regie vanuit de gemeente essentieel. Als gemeente richten we ons op het versterken van de rol en verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers. Belangrijk is een tijdige signalering en aanpak van problemen (*'erbij zijn als de problemen nog klein zijn'*), een goede balans tussen preventie en repressie (*'zacht aan de voorkant en hard aan de achterkant'*) en snel en flexibel kunnen handelen voor een adequate aanpak ('maatwerk leveren waar nodig').

Context en achtergrond

In 2017 ligt het accent op de volgende zaken

- 1 Ten aanzien van Sociale Veiligheid:**
  - Het toepassen van de methodiek Jeugd 2.0: het inzetten van social media(tools) bij signalering, aanpak en samenwerking met partners;
  - Toezicht en aanpak van overlast jeugd op hotspot locaties;
  - Het betrekken van inwoners bij aanpak van overlast in de eigen buurt;
  - Directe en persoonsgerichte aanpak van sociale overlast. Het Veiligheidshuis is hierbij essentieel door middel van de bera- den over verschillende categorieën Heerhugowaarders (risico- jongeren, ex-gedetineerden, veroorzakers structurele overlast, en zo voort).

- 2 Ten aanzien van de aanpak van georganiseerde crimina- liteit, wordt specifiek aandacht gegeven aan ondermijning.** Hierbij gaat het om het aanpakken van activiteiten die zich buiten het directe gezichtsveld voltrekken, maar die ontwrichtend werken voor de samenleving en de integriteit van de samenleving aan-

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

tasten. Doelstelling voor ondermijning is: *'het afzwakken en/of tegengaan van het gebruik van structuren van onze samenleving ten behoeve van criminele activiteiten'*.

In 2017 ligt het accent op:

- De aanpak woon- en adresfraude
- De aanpak illegale hennepcultuur en prostitutie.

3 *Ten aanzien fysieke veiligheid, zijn de reguliere taken die worden uitgevoerd door de Veiligheidsregio:*

- Wat betreft de bezuinigingstaakstelling (besluit 2014): bij Algemeen Bestuur (AB) en Dagelijks Bestuur (DB) blijven aansturen op een structurele oplossing voor het realiseren van de bezuinigingen.
- Bij het AB en het DB aandacht blijven vragen voor een grondige, oplossingsgerichte analyse van waaruit integraal preventiebeleid wordt geformuleerd en uitgevoerd.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen?		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
1.1 De inwoners van Heerhugowaard voelen zich veilig - in huis, in het verkeer, in uitgaansgebieden, op school, eigenlijk overal binnen de gemeentegrenzen.	<p>Voortzetting aanpak woninginbraken:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Optimaliseren beschermen en beveiligen woningen & omgeving. ■ Opvolgen acties uit schouwen. ■ Planmatig informeren omwonenden bij woninginbraak. ■ Borgen afspraken met woningcorporatie. <p>Integrale inzet toezichthouders</p> <p>Stimuleren betrokkenheid en verantwoordelijkheid inwoners:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Burgernet ■ Buurtpreventie door middel van WhatsApp groepen. ■ Sociale media gebruiken. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Hogere score treffen maatregelen (=sociopreventieve maatregelen) door inwoners. ■ Groter aantal beveiligde woningen. ■ Continuëren daling woninginbraken. ■ Prestatieafspraken in het kader van (nieuwe) Woonvisie. ■ Goed naleefgedrag en passende handhaving ■ Vergroten eigen verantwoordelijkheid van inwoners wat betreft woninginbraken. ■ Optimaal gebruik sociale media door inwoners in het kader van openbare orde en 	

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen?		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
	<p>Implementeren methode Jeugd 2.0 (Vroegsignaleren en aanpakken jeugdproblematiek):</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Methodisch informatiedelen en samenwerken met veiligheidspartners en het onderwijs. ■ Inzetten tools en methodiek sociale media. ■ Gericht toezicht op 'hotspots' ■ Afspraken maken met horecaondernemers en organisatoren evenementen 	<p>veiligheid.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Integrale aanpak van 'hotspots' Integrale aanpak van problematische jeugdigen. ■ Adequate beveiliging, georganiseerd door de ondernemer. ■ Passende voorschriften bij vergunningverlening. 	
1.2 De overlast in Heerhugowaard wordt verminderd door onder andere de inzet van BOA's, jongerenwerk, handhaving en wijkbeheer	<ul style="list-style-type: none"> ■ Gerichte handhaving op 'hotspots'. ■ Persoonsgerichte aanpak in veiligheidshuis. ■ Bewoners en belanghebbenden betrekken bij aanpak van overlast. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Integrale aanpak overlast op hotspots. ■ Integrale aanpak van ernstige overlastgevers. ■ Hoge betrokkenheid bewoners bij aanpak overlast. 	
1.3 Door efficiencymaatregelen moet de Veiligheidsregio komen tot minder uitgaven, waarbij door slim organiseren de taakuitvoering moet worden verbeterd.	<p>Sturen op inspanningen ten bate van het realiseren van de afgesproken bezuinigingstaakstelling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Een goed presterende en efficiënt ingerichte organisatie. 	

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen?		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
1.4 Op het werkveld van Openbare Orde en Veiligheid (OOV) worden extra initiatieven ontplooid opdat nog meer inwoners hun verantwoordelijkheid nemen.	<p>Faciliteren van extra initiatieven op het gebied van bewonersverantwoordelijkheid zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Stimuleren groepsinkoop Woning APK. ■ Acties en baten van inbraakpreventie ■ Betrekken van ouders bij problematiek van hun kind. ■ Inwoners de verantwoordelijkheid geven in het verminderen van de beleving van snelheidsoverlast in verkeer. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Hogere eigen verantwoordelijkheid inwoners en private partijen (verzekeraars). ■ Hogere slagingskans aanpak zeer problematische jeugdigen. ■ Initiatieven van inwoners worden ondersteund. 	
1.5 Aanpakken van georganiseerde criminaliteit	<p>Bijdragen in de aanpak Ondermijning:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Bibobbeleid toepassen. ■ Aanpakken illegale hennep-teelt en -handel. ■ Aanpakken illegale prostitutie: ■ Ontwikkelen beleid en regelgeving met betrekking tot prostitutie. ■ Aanpak woon- en adresfraude. ■ Signaleren en reageren op activiteiten en vestigingen 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Verder verminderen van criminele activiteiten. ■ Bibobtoetsen. ■ Handhaven op illegale hennep-teelt en -handel en illegale prostitutie. ■ Actualiseren gemeentelijk beleid. ■ Opstellen en uitvoeren projectplan. ■ Handhaving op regelgeving (bestemmingsplan, APV). 	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen?		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
	Outlaw Motorgangs in geval strijdigheid met regelgeving.		

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Effectindicatoren

In onderstaande tabel zijn de door het BBV verplicht gestelde beleidsindicatoren opgenomen.

Door een werkgroep uit de raad is een nieuwe set effectindicatoren voorbereid. Na besluitvorming door uw raad hierover zullen deze door middel van een addendum aan deze raadsbegroting worden toegevoegd.

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie				Bench- mark	Streefwaarde		Bron	Definitie
		2012	2013	2014	2015		2017	2030		
Besluit begroting en verantwoording	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners			2,6		2,3			CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners			7,5		5,7			CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, et cetera.).

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie				Bench- mark	Streefwaarde		Bron	Definitie
		2012	2013	2014	2015		2017	2030		
	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners			4,1		3,9			CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners			9,5		6,9			CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
	Verwijzingen Halt			131		146,5			Bureau Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
	Hardekern jongeren			1,9		1,5			Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)	Het aantal hardekern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.
	Jongeren met een delict voor de rechter								Verwey Jonker Instituut	% 12 tot en met 21 jarigen

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Verbonden partijen

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2016	2017
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	Veiligheidsregio Noord-Holland	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	€ 2.813.699	€ 2.853.666
1.2 Openbare orde en Veiligheid	Noord				
1.2 Openbare orde en Veiligheid	Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord	Hoorn	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De taken betreffen in elk geval de wettelijk bepaalde taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.	€ 578.854	€ 575.322

Wat mag het kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Programma 1. Leefbaarheid en veiligheid	2015	2016	2017	afwijking
Lasten				
Leefbaarheid en veiligheid	5.514	5.511	4.734	777 V
Totaal Lasten	5.514	5.511	4.734	777 V
Baten				
Leefbaarheid en veiligheid	22	10	10	0
Totaal Baten	22	10	10	0
Primaire Raming	-5.492	-5.501	-4.724	
Actualisering begroting			82	
Saldo na actualiseren begroting			-4.642	
Effecten Voorjaarsnota 2016			-91	
Saldo programma			-4.733	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Actualiseren begroting

In de onderstaande tabel zijn de mutaties opgenomen die betrekking hebben op de actualisering van de begroting. Het betreft vooral effecten die zijn overgenomen uit de raadsbegroting 2016 (meerjarenraming) en diverse ontwikkelingen, waaraan financiële consequenties verbonden zijn.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Nummer	Toelichting	Lasten	Baten
NJN2014 3.2A	Regionalisering brandweer		52 V
VJN2015 2.2E	Regionalisering brandweer		30 V

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Effecten Voorjaarsnota 2016

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de effecten die betrekking hebben op de primaire ramingen 2017 en voortkomen uit de Voorjaarsnota 2016.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Nummer	Toelichting	Lasten	Baten
VJN2016 3G	Indexatie gemeentelijke bijdrage Veiligheidsregio		91 N

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Toelichting afwijkingen

Op grond van artikel 19 BBV dient een toelichting te worden gegeven bij aanmerkelijke verschillen tussen de primaire ramingen 2017 en de actuele raming van het voorgaande jaar. Onderstaand is een toelichting bij dergelijke verschillen gegeven (N = Nadelig effect; V = voordelig effect).

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Product	Toelichting	Lasten	Baten
Doorbelastingen overhead	In de vernieuwing van de BBV is aangegeven dat de kosten van de overhead op een apart product in de begroting moeten weergegeven. Deze mogen dus niet meer worden doorbelast worden naar de diverse producten. In dit programma levert een voordeel op dit product op van € 777.000. Op het product Overhead levert dit een nadeel op van € 777.000.	777 V	

Programma 2: Stedelijk beheer en duurzaam samenleven

Programmaplan

Thema

Context en achtergrond

Wat willen we bereiken en
wat gaan we doen?

Effectindicatoren

Verbonden partijen

Wat mag het kosten?

Actualiseren begroting

Effecten Voorjaarsnota 2016

Toelichting afwijkingen

Programma op hoofdlijnen

Speerpunten

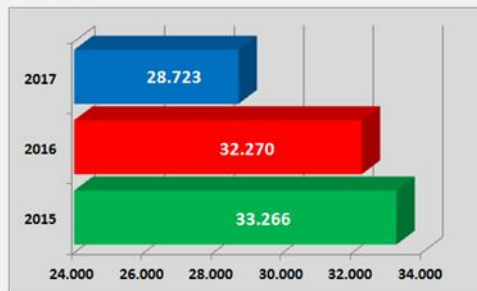
- Herinrichting Rivierenwijk-Zuid/Vanadium
- Implementatie grondstoffenbeleidsplan 2017-2020
- Middenweg (Zuid en Centrumwaard)
- Vervangingsinvesteringen wegen 2018-2021
- Gemeentelijk vastgoed
- Voorbereiding en start nieuwbouw Huygens college.

Reguliere taken

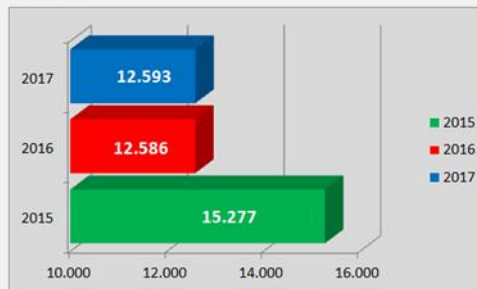
- Behouden van de in Heerhugowaard gerealiseerde voorzieningen
- Goede balans tussen groen in de wijk en parkeerruimte
- Actief burgerschap
- Onkruidbestrijding op verhardingen zonder chemische middelen
- Samenwerking in de afvalwaterketen

Programma in cijfers (bedragen x € 1.000)

Lasten

Baten

Actualiseren begroting

- **NJN2014 3.2F** Bijdrage RUD – eenmalige inrichtingskosten (€ 7.000 N)

Voorjaarsnota 2016

- **3H** Indexatie gemeentelijke bijdrage RUD (€ 7.000 N)
- **3I** Herijking onderhoudsvoorzieningen (€ 34.000 N)
- **3J** Nieuwbouw Huygens College (€ 400.000 N)
- **3K** Sanering vanadium (€ 1.720.000 N)

Overige afwijkingen

- Lagere doorbelasting straatreiniging (€ 100.000 N)
- Hogere dotatie voorziening Riolering (€ 382.000 N)
- Hogere opbrengsten rioolheffing (€ 227.000 V)
- Hogere lasten huishoudelijk afval (€ 107.000 N)
- Hogere opbrengsten huisvuil (€ 65.000 V)
- Speelvoorziening Rivierenwijk (€ 42.000 V)
- Overhevelen budgetten HHW Sport NV (€ 710.000 V)
- Overhevelen budgetten HHW Sport NV (€ 161.000 N)
- Doorbelasting overhead (€ 3.473.000 V)
- Kapitaallasten (€ 1.960.000 V)

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Thema

Heerhugowaard heeft de afgelopen jaren veel (nieuwe) voorzieningen gerealiseerd. De uitdaging voor de komende jaren is het in stand houden en het beheren van al deze voorzieningen. Ook het groot onderhoud in de wijken heeft geleid tot een duidelijk zichtbare kwaliteitsimpuls. Het op peil houden van de voorzieningen en openbare ruimte vormt een belangrijke basis voor de toekomst van onze gemeente. Waarbij wij vooral kijken vanuit de gedachte van 'need to have' en niet langer meer naar 'nice to have'.

Binnen dit programma wordt een drietal thema's onderscheiden:

- onderhoud wegen, straten en pleinen (onder andere onderhoud openbare buitenruimte, parkeren),
- milieu en leefomgeving (speelvoorzieningen, riolering en huishoudelijk afval), en
- gemeentelijk vastgoed.

Context en achtergrond

Een onderscheid is aangebracht tussen groot onderhoud en vervangingsonderhoud. De afgelopen periode is de voorziening voor

groot onderhoud voor de komende decennia onder de loep genomen. Het is nu belangrijk om een meerjarig perspectief voor vervangingsinvesteringen op te bouwen voor de kapitaalgoederen die het eind van de levenscyclus hebben bereikt.

Voor de financiële basis van de vervangingsinvesteringen zijn de spelregels en richtlijnen in het BBV recent veranderd met betrekking tot het activeren van kapitaalslasten. Dit nemen we uiteraard mee in het op te stellen investeringsschema.

Speerpunten

1 Herinrichting Rivierenwijk-Zuid/Vanadium

Sinds de aanleg van de Rivierenwijk zijn de wegen in de wijken op een fundering van duomix of slakkenzand gelegd. Dit is restmateriaal van de staalproductie en hier zit vanadium in. Sinds enige tijd staat vanadium als bouwstof op een lijst van verontreinigde stoffen. Sanering brengt extra kosten met zich mee. Om voor de eerstkomende wijken de kosten af te dekken is in de Voorjaarsnota 2016 een reservering gemaakt voor de sanering van vanadium. De herinrichtingswijk Rivierenwijk-Zuid wordt gebruikt om de omvang van het probleem en de mogelijke oplossingen hiervoor nader te onderzoeken.

In 2016 is gestart met de voorbereiding van Rivierenwijk-Zuid, in 2017 zal de uitvoering van de herinrichting van deze wijk worden gestart.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

2 *Implementatie grondstoffenbeleidsplan 2017 - 2020*

Waar de tweede helft van 2016 in het teken staat van het opstellen en vaststellen van het nieuwe grondstoffenbeleidsplan 2017-2020, staat 2017 in het teken van de implementatie van het plan en het realiseren van de gestelde ambities. Om te komen tot minder restafval en meer gescheiden afval (grondstof)stromen, verandert de inzamelstructuur van het huishoudelijk afval de komende jaren ingrijpend.

3 *Middenweg (Zuid en Centrumwaard)*

In 2017 starten we met de reconstructie van de Middenweg-zuid waarvoor de Raad bij de Voorjaarsnota 2016 een krediet beschikbaar heeft gesteld. Het is een complexe operatie vanwege de menging van belangen en verkeer: openbaar vervoer, langzaam verkeer, erfgoed en cultuurhistorie, aanwonenden, flora en fauna, financiën en dergelijke

We starten het proces om te komen tot een plan voor groot onderhoud en herinrichting van de Middenweg in Centrumwaard. Hier komen het fysieke, economische en sociale domein intensief samen. Dit nodigt uit tot een proces waarbij alle belanghebbenden - winkeliers, bewoners, gebruikers, vervoerders en anderen - betrokken zijn.

4 *Vervangingsinvesteringen wegen 2018 - 2021*

Diverse wegen in de gemeente zijn de komende jaren aan vervanging toe. Hiervoor zal in 2017 een voorstel aan de raad worden aangeboden voor het beschikbaar stellen van kredieten om deze vervangingen te realiseren.

5 *Gemeentelijk vastgoed*

In 2017 en verder zal duidelijk worden wat het effect is van de doordecentralisatie onderwijshuisvesting op het beheer en onderhoud van gecombineerde schoolgebouwen. Van de gebouwen die volledig in gebruik zijn door het onderwijsveld ligt de complete exploitatie, beheer en onderhoud bij het schoolbestuur. Waar het gedeeld gebruik betreft ligt het beheer en onderhoud voor de niet onderwijs onderdelen bij de gemeente. Met de komende doordecentralisatie komt tevens het economische claimrecht van het gebouw bij het school bestuur terecht. Dan kan ook het beheer en onderhoud van de gebouwonderdelen die niet in gebruik zijn als onderwijshuisvesting - maar wel een onlosmakelijk onderdeel van het hoofdgebouw zijn - voor rekening komen van het schoolbestuur. In de komende tijd zal moeten blijken onder welke voorwaarden dit beheer en onderhoud overgedragen kan worden. In 2017 doen we een onderzoek naar de mogelijkheden van verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

6 Voorbereiding en start nieuwbouw Huygens college.

In 2016 zijn we met SOVON gestart met een programma van eisen en zijn financiële kaders tot stand gekomen. In 2017 vindt door SOVON de architectonische uitwerking en een aanbesteding plaats.

Reguliere taken

1 Behouden van de in Heerhugowaard gerealiseerde voorzieningen

Dit betreft het in stand houden van de huidige voorzieningen in de gemeente binnen de daarvoor gestelde onderhoudsbudgetten.

2 Goede balans tussen groen in de wijk en parkeerruimte

In de (voorbereiding van) het groot onderhoud van wijken is dit een uitgangspunt.

3 Actief burgerschap

Het college bevordert een fundamentele andere omgang met de burger en ziet het als haar verantwoordelijkheid om actief burgerschap te stimuleren. Dit ondersteunt een sterke samenleving waarin inwoners en ondernemers ruimte hebben en verantwoordelijkheid nemen voor de eigen omgeving.

Actief burgerschap is urgent omdat de veranderende samenleving vraagt om een andere rol van de overheid en een kritische kijk op de inzet van publieke middelen. Voor de gemeentelijke organisatie betekent dit dat stapsgewijs de samenwerking met de inwoner verder uitgewerkt wordt. Ruimte geven aan waardevolle maatschappelijke initiatieven is vaak minder gemakkelijk dan het lijkt want vroeg of laat komt regelgeving om de hoek kijken.

Omdat actief burgerschap alle inwoners van Heerhugowaard raakt, worden inwoners bij de totstandkoming van afspraken en kaders betrokken.

Voor de financiële ondersteuning van de uitvoering van ideeën kan een beroep gedaan worden op het Leefbaarheidsfonds. Voor specifieke projecten en aanpak is een bedrag in de begroting 2017 beschikbaar.

Er is een uitvoeringsagenda als bijlage bij het Visiedocument Actief Burgerschap 2016 - 2018 opgenomen, wat zorgt voor een praktische invulling aan activiteiten en speerpunten:

- Framing van actief burgerschap
- Inwoners en organisaties
- Communicatie tussen Raad en inwoners
- Communicatie tussen ambtenaren en inwoners
- Crowdfunding

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

4 *Onkruidbestrijding op verhardingen zonder chemische middelen*

In 2016 is gestart met onkruidbestrijding op verharding zonder toepassing van chemische middelen. Deze methodiek zal in 2017 verder worden voortgezet.

5 *Samenwerking in de afvalwaterketen*

In de regio wordt gezamenlijk gewerkt aan het omvangrijke project 'Samenwerking in de afvalwaterketen'. In 2017 wordt de samenwerking met andere gemeenten geïntensiveerd. Binnen deze samenwerking tussen het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en 33 gemeenten wordt gewerkt op basis van het principe 'minder meer' dat wil zeggen dat door samen te werken we grotere efficiëncyslagen kunnen maken.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen?		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
2.1 Behouden van de in Heerhugowaard gerealiseerde voorzieningen	Het gesprek aangaan met alle betrokkenen over aspecten als mogelijke functieverbreidingen van voorzieningen en het ambitieniveau van onderhoud van wijken en wegen, inclusief het maai-beleid.	Met behulp van Assetmanagement komen tot een methodische aanpak voor het doelmatig onderhouden van kapitaalgoederen.	Uitgangspunt is toekomstbestendig maar wel realistisch beheren.
2.2 Goede balans tussen groen in de wijk en parkeerruimte		In nauwe samenhang met de herinrichting van wijken. Oog hebben voor de gewenste balans.	Een goede balans tussen de parkeerwensen enerzijds en de wens om in de een groene omgeving te wonen anderzijds
2.4 Regelgeving, handhaving		Houding die meer inspeelt op mogelijke oplossingen dan op het overheidsgelijk.	
2.5 Actief burgerschap	Het visiedocument Actief Burgerschap 2016 - 2018 beschrijft de wijze waarop wij actief burgerschap invulling geven. Aanvullend is er een uitvoerings-agenda met onder andere de speerpunten: <ul style="list-style-type: none"> ■ framing actief burgerschap ■ communicatie ambtenaren 	Een gemeentelijke organisatie met een grote mate van openheid, beweeglijkheid en lenigheid die openstaat voor samenwerking met bewoners. Initiatieven worden gecreëerd door uitwerking van de speerpunten.	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen?		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
	<ul style="list-style-type: none"> <-> inwoners ■ communicatie Raad <-> inwoners ■ crowdfunding 		
2.6 Maximale, efficiënte en effectieve benutting van het gemeentelijk vastgoed	<ul style="list-style-type: none"> ■ Onderzoek naar mogelijkheden verduurzaming gemeentelijk vastgoed ■ Omvormen van gemeentehuis naar Huis van Heerhugowaard, inclusief aanpassingen raadzaal ■ Daar waar mogelijkheden zijn afstoten van gemeentelijk vastgoed ■ Verder onderzoek doordecentralisatie onderwijshuisvesting 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Uitvoering van een of meer maatregelen ■ Een open, toegankelijk en veel gebruikt gebouw waar iedereen zich welkom voelt ■ Efficiënt en effectief gebruik gemeentelijk vastgoed 	Beschikbaarheid middelen
2.7 Beheersbaar en toekomstbestendig blijven van het onderhoud van de wijken en wegen binnen de beschikbare budgetten.	In 2015 voorbereiden van voorstellen aan de raad voor heroverweging van de ambitieniveaus en de uitgangspunten met als intentie om binnen het uitgangspunt van toekomstbestendig en realistisch beheer het financiële beslag voor de toekomst te beperken. De voorzieningen zijn in 2016	Actuele onderhoudsvoorzieningen	Uitgangspunt is toekomstbestendig en realistisch beheren.

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen?		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
	herzien. In 2017 worden de voorzieningen aangepast aan de actuele situatie.		

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Effectindicatoren

Door een werkgroep uit de raad is een nieuwe set effectindicatoren voorbereid. Na besluitvorming door uw raad hierover zullen deze door middel van een addendum aan deze raadsbegroting worden toegevoegd.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Verbonden partijen

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2016	2017
7.2 Riolering	Heerhugowaard en Hoogheemraadschap	Heerhugowaard	Het saneren van ongezuiverde lozingen van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied.	n.v.t.	n.v.t.
7.3 Afval	Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI)	Alkmaar	Het behartigen van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten in gevolge de 'Afvalstoffenwet' verkregen afvalstoffen.	€ 1.729.800	€ 1.774.200
7.4 Milieubeheer	Coöperatie Cooperatief Stimuleringsfonds Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A"	Alkmaar	De Coöperatie heeft als doel te voorzien in bepaalde stoffelijke behoeften van haar Leden, krachtens met hen gesloten Leden Inbreng Overeenkomsten, in het bedrijf dat voor hun behoefte uitoefent of doet uitoefenen, met betrekking tot de doelen zoals opgenomen in artikel 2.1 van de oprichtingsakte van de coöperatie.	€ 0	€ 0

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Wat mag het kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Programma 2. Stedelijk beheer en duurzaam samenleven	2015	2016	2017	afwijking
Lasten				
Bereikbaarheid	11.718	10.262	8.901	1.361 V
Milieu en leefomgeving	13.424	14.208	12.370	1.838 V
(Gemeentelijk) vastgoed	8.124	7.800	5.284	2.516 V
Totaal Lasten	33.266	32.270	26.555	5.715 V
Baten				
Bereikbaarheid	1.316	1.554	1.423	131 N
Milieu en leefomgeving	9.451	9.977	10.276	299 V
(Gemeentelijk) vastgoed	4.510	1.055	894	161 N
Totaal Baten	15.277	12.586	12.593	7 V
Primaire Raming	-17.989	-19.684	-13.962	
Actualisering begroting			-7	
Saldo na actualiseren begroting			-13.969	
Effecten Voorjaarsnota 2016			-2.161	
Saldo programma			-16.130	

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Actualiseren begroting

In de onderstaande tabel zijn de mutaties opgenomen die betrekking hebben op de actualisering van de begroting. Het betreft vooral effecten die zijn overgenomen uit de raadsbegroting 2016 (meerjarenraming) en diverse ontwikkelingen, waaraan financiële consequenties verbonden zijn.

				<i>Bedragen x € 1.000</i>
Nummer	Toelichting	Lasten	Baten	
NJN2014 3.3DD	Bijdrage RUD – éénmalige inrichtingskosten			7 N

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Effecten Voorjaarsnota 2016

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de effecten die betrekking hebben op de primaire ramingen 2017 en voortkomen uit de Voorjaarsnota 2016.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Nummer	Toelichting	Lasten	Baten
VJN2016 3H	Indexatie gemeentelijke bijdrage RUD		7 N
VJN2016 3I	Herijking onderhoudsvoorzieningen		34 N
VJN2016 3J	Nieuwbouw Huygens College		400 N
VJN2016 3K	Saneren vanadium		1.720 N

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Toelichting afwijkingen

Op grond van artikel 19 BBV dient een toelichting te worden gegeven bij aanmerkelijke verschillen tussen de primaire ramingen 2017 en de actuele raming van het voorgaande jaar. Onderstaand is een toelichting bij dergelijke verschillen gegeven (N = Nadelig effect; V = voordelig effect).

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Product	Toelichting	Lasten	Baten
<i>Thema: Bereikbaarheid:</i>			
Straatreiniging	Als gevolg van het niet meer kunnen doorbelasten van de overhead en door lagere kapitaallasten hoeven er minder lasten doorbelast worden naar de producten Riolering en Afvalstoffenheffing. Dit leidt tot een voordeel op deze producten.		100 N
<i>Thema: Milieu en leefomgeving:</i>			
Riolering	De inkomsten rioolheffing zijn conform RB2015-097 d.d. 11 november 2015 met 4,1% gestegen. Daarnaast zijn de lasten als gevolg van de vernieuwingen BBV op het product zijn gedaald. Om de legestarieven 100% kostendekkend te houden wordt het verschil aan de voorziening riolering gedoteerd. Deze dotatie kan vervolgens worden gebruikt voor het versneld afschrijven van oude investeringen. Dit leidt tot een nadeel van € 382.000.	382 N	
Rioolheffing	Conform het RB2015-097 d.d. 11 november 2015 stijgen de tarieven eigenaarsdeel en grootverbruik ten opzichte van 2016 met 4,1% (4,1% + 0% prijs-		227 V

Bedragen x € 1.000

Product	Toelichting	Lasten	Baten
	index grond-, weg en waterbouw); inclusief de door uw Raad in december 2015 aanvullend vastgestelde budgetverhoging van € 195.000 voor onkruidbestrijding. Daarnaast wordt het tarief voor afstromend water voor bedrijven met 15% verhoogd.		
Inzameling huishoudelijk afval	Om te komen tot een betere scheiding van afval zal er meer voorlichting aan de burgers moeten komen dan dat er nu wordt gedaan. Vooruitlopend op het nieuwe afvalstoffenbeleidsplan zijn deze extra kosten (€ 40.000) reeds in de begroting 2017 opgenomen zodat deze in de berekening van de tarieven afvalstoffenheffing mee genomen kunnen worden. De ramingen voor het inzamelen van huishoudelijk afval zijn geactualiseerd. Dit leidt tot een nadeel van € 67.000. Tegenover dit nadeel staat een hogere raming van de opbrengst van de recyclebare materialen .	107 N	65 V
Speelvoorzieningen	Vanuit bestemming van het resultaat van de Jaarrekening 2014 is een bestemmingsreserve gevormd voor het onderhoud van de speelvoorzieningen in de Rivierenwijk. In 2016 vindt het onderhoud van deze speelvoorzieningen plaats, hiervoor is eenmalig een budget beschikbaar gesteld van € 42.000. Dit budget wordt gedekt door middel van een onttrekking vanuit de bestemmingsreserve. In de begroting 2017 is dit eenmalige budget weer afgeraamd.	42 V	
Thema: (Gemeentelijk) vastgoed			
Diverse producten	De beschikbare budgetten die vallen onder het beheer van Heerhugowaard Sport NV staan op diverse producten in programma 2. Deze budgetten zijn overgeheveld naar het product Overige sportaccommodaties (programma 4 Sociale samenhang, thema 3: Sport en recreatie). Op deze manier zijn de 9 activiteiten/producten van Heerhugowaard Sport NV nu in één oogopslag te monitoren.	710 V	161 N

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Bedragen x € 1.000

Product	Toelichting	Lasten	Baten
Doorbelasting overhead en kapitaallasten			
Doorbelastingen overhead	In de vernieuwing van de BBV is aangegeven dat de kosten van de overhead op een apart product in de begroting moeten weergegeven. Deze mogen dus niet meer worden doorbelast worden naar de diverse producten. In dit programma levert een voordeel op dit product op van € 3.473.000. Op het product Overhead levert dit een nadeel op van € 3.473.000.		3.473 V
Kapitaallasten	In het vernieuwde BBV wordt vanaf de begroting 2018 de rente omslag methode verplicht gesteld. In de notitie rente, van juli 2016, wordt dringend verzocht om deze reeds in de begroting 2017 te gaan gebruiken. De gemeente heeft dit de gemeente heeft dit advies van de commissie overgenomen. Door deze rente omslag methode kan de gemeente nog maar 2,0% rente toegerekend worden aan de diverse producten. Dit leidt op dit programma tot een voordeel van € 1.960.000. Dit leidt tot een nadeel op de financieringsfunctie in de Algemene Dekkingsmiddelen.		1.960 V

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Programma 3: Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid

Programmaplan

Thema

Context en achtergrond

Wat willen we bereiken en
wat gaan we doen?

Effectindicatoren

Verbonden partijen

Wat mag het kosten?

Actualiseren begroting

Effecten Voorjaarsnota 2016

Toelichting afwijkingen

Programma op hoofdlijnen

Speerpunten

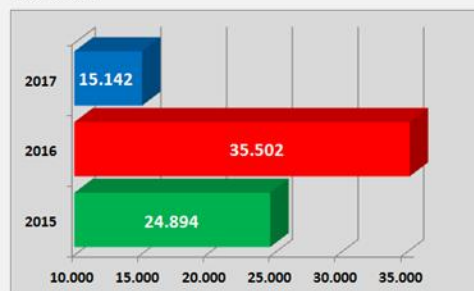
- Ontwikkelen en faciliteren Stationsgebied en spooronderdoorgang
- Ontwikkelen voorstel voor aanpak Middenweg / centrumwaard.
- Uitwerking en realisatie acties Taskforce wonen
- Voorbereiden en Vaststellen Woonvisie Heerhugowaard.
- Voorbereiding invoering Omgevingswet
- Stimuleren en faciliteren gemeentebrede beschikbaarstelling snel internet.
- Ondersteuning en ontwikkeling Kompas op De Noord 2.0

Speerpunten

- Faciliteren van binnenstedelijke ontwikkelingen: Hugo Oord, Gerard Douwplantsoen, Middenweg 27, Acacialaan, Van Duivenvoordestraat en veranderingen bedrijventerrein volgens Strategie Boulevard
- Verder ontwikkelen en realiseren De Draai, Heerhugowaard-zuid, Broekhorn, De Vaandel-midden en De Vaandel-zuid (expertisecentrum passend onderwijs)
- Opstellen bestemmingsplannen
- Ontwikkelen en regionale afstemming beleidsthema's: ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, wonen, recreatie en toerisme, economie, water en klimaat
- Accounthouderschap gemeenschappelijke regelingen en andere opdracht-nemers
- Uitvoering agenda economisch domein

Programma in cijfers (bedragen x € 1.000)

Lasten

Actualiseren begroting

B2016-1 Kostendeckendheid omgevingsvergunningen (€ 19.000 V)

NJN2014 3.2F Kostendeckendheid WABO (€ 92.000)

Voorjaarsnota 2016

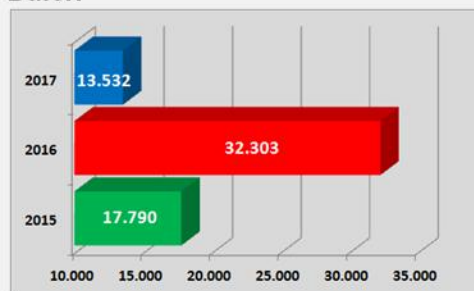
3K Sanering vanadium (€ 1.720.000 N)

3L Leges omgevingsvergunning (€ 327.000 N)

Overige afwijkingen

- Mutaties grondexploitatie (lasten € 18.444.000 V)
- Mutaties grondexploitatie (baten € 18.444.000 N)
- Doorbelasting overhead (€ 1.723.000 V)

Baten

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Thema

Binnen dit programma richten we ons op de verdere duurzame ontwikkeling van de stad en het buitengebied. Voor de inwoners en de mensen die hier werken is een aantrekkelijke duurzame woon- en werkomgeving belangrijk. Een goed voorzieningenniveau, mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding en recreatie en werkgelegenheid in de nabijheid horen hierbij. Goede lokale en regionale bereikbaarheid zijn belangrijke voorwaarden.

We blijven volop inzetten op De Draai, Heerhugowaard-Zuid en Broekhorn als aantrekkelijke, duurzame nieuwe woongebieden en op het Stadshart als bruisend centrum. Het aansluitende Stationsgebied krijgt als stedelijk knooppunt steeds meer aandacht en het vormt een kansrijke plek op de Zaancorridor. Hier werken we aan een verandering en ontwikkeling van het gebied volgens de inhoudelijke lijnen van de Structuurvisie Stationspark. De Vaandel is een aantrekkelijke vestigingsplek voor allerlei aan de stedelijke regio verbonden voorzieningen en bedrijven, net als de andere locaties op de economische boulevard.

Context en achtergrond

Het Nederlandse ruimtelijk ordeningsstelsel verandert fundamenteel met de Omgevingswet (2019). De wetgeving is nog niet afgerond maar dit staat onze eigen lokale ontwikkeling naar meer verruiming en loslaten niet in de weg. Nog nadrukkelijker dan voorheen zoeken we naar de ruimte om initiatieven te faciliteren, ook als ze niet zouden passen binnen in het verleden gestelde gemeentelijke kaders.

Bij de ontwikkeling en uitvoering van plannen en taken is duurzaamheid in brede zin een belangrijk leidend principe. Dit is vastgelegd in de *'Strategie duurzame ontwikkeling 2016 - 2019'* (RB2015-125 d.d. 26 januari 2016).

1 Ontwikkelen en faciliteren Stationsgebied en spooronderdoorgang

De in de nota Strategie Stationsgebied (raad september 2016) genoemde acties vormen het spoorboekje voor de verdere uitwerking en vormgeving van dit stedelijke knooppunt. De voorbereiding de spooronderdoorgang is hier onderdeel van.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

2 Uitwerking en realisatie acties Taskforce wonen

We verwachten in 2017 de eerste concrete (verbouw)resultaten te hebben van de Taskforce Wonen.

3 Voorbereiden en vaststellen Woonvisie Heerhugowaard

De woonvisie is een bouwsteen voor de toekomstige omgevingsvisie (conform procesvoorstel Omgevingsvisie oktober 2015).

4 Voorbereiding invoering Omgevingswet

In 2017 starten we met de voorbereiding op de veranderingen door de Omgevingswet (2019). We zetten in op de sporen beleid, organisatie en digitalisering.

5 Stimuleren en faciliteren van gemeentebrede beschikbaarheid van snel internet (glasvezel)

Dit is het vervolg op de motie van de raad. Een externe partij neemt de voorbereiding, ontwikkeling en aanleg (bij voldoende belangstelling) van het netwerk ter hand; van gemeentezijde ondersteunen we in de organisatie en aanpak ervan.

6 Ondersteuning en ontwikkeling Kompas op De Noord 2.0

Dit is de uitwerking van het burgerinitiatief in De Noord en gebeurt in overleg met initiatiefnemers en andere belanghebbenden.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen?		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
3.1 Behoud van werkgelegenheid in Heerhugowaard	<ul style="list-style-type: none"> ■ Faciliterende en verbindende rol in het kader van werkgelegenheid ■ Verminderen van regelpakket, passend in strategie De Vaandel en strategie economische boulevard, en aansluitend op de bedoelingen van de Omgevingswet ■ Stimuleren en faciliteren snel internet (glasvezel) 	Zorgen dat bedrijven blijven en ruimte hebben voor uitbreiding, en zorgen voor een goed vestigingsklimaat voor bedrijven	Investerende partij in glasvezel infrastructuur
3.2 Aanpak van overaanbod bedrijventerreinen in regionaal verband.	Nemen van evenwichtige aanvullende maatregelen in regioverband (naast de al genomen maatregelen in de Vaandel) om het overaanbod van bedrijventerreinen op te lossen.	Een passen en gevarieerd aanbod (lokaal en regionaal) van bedrijventerrein	Regionale afstemming en samenwerking
3.3 Toekomstbestendige ontwikkeling Economische Boulevard (Westpoort tot en met De Vaandel)	Uitvoeren van en handelen in de geest van de strategische visie economische boulevard en de Vaandel.	Faciliteren en stimuleren van nieuwe en vernieuwende ontwikkelingen op de bedrijventerreinen, inspelend op initiatieven vanuit het bedrijfsleven	Flexibele en open houding van betrokkenen

- Start
- Inleiding
- Programma-
plan**
- Paragrafen
- Overzicht
baten en lasten
- Uiteenzetting
financiële
positie
- Bijlagen

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen?		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
<p>3.4 Beleidskeuzes op het gebied van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Stedelijke ontwikkeling op lange termijn 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lange termijn structuurvisie / omgevingsvisie voorbereiden voor heel Heerhugowaard, in samenspraak met inwoners, ondernemers en instellingen (ook in het kader van Omgevingswet). Specifieke aandacht (bouwstenen voor omgevingsvisie) voor groene stadsrand, economische stadsrand, de Noord / Alton, Stationsgebied en Stadshart. In de woningbouw stimuleren van gebruik van duurzame materialen die <i>'rijpen in de tijd'</i>. Woningbouw voor zeer lange tijd. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Handelen in de geest van Nota ruimtelijke kwaliteit ■ Stationsgebied als stedelijk knooppunt inbedden in (boven) regionale programma's, met name zaanecorridor om de ontwikkeling van het Stationsgebied te stimuleren. 	<p>Regionale afstemming en samenwerking</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ Wonen 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Maken van (lange termijn) woonvisie voor heel Heerhugowaard. Positie ten opzichte van corporatie bepalen. Aandacht voor diverse en specifieke woonvormen. Aandacht voor levensvatbaarheid de Noord en Veenhuizen 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Woonvisie vaststellen 	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen?		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
<p>3.5 Verder verbeteren van de bereikbaarheid van Heerhugowaard:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Ondertunneling spoor Zuidtangent; ■ Kansen op aansluiting op programma hoogfrequent spoor (PHS) optimaliseren 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Voorbereidende werkzaamheden met strategische partners en omgeving ■ Ontwikkelingen volgen rond rangeer/opstel terrein De Vaandel ■ Opbouwen en verstevigen bestuurlijk en ambtelijk netwerk met provincie, ministerie Infrastructuur en Milieu, Prorail, NS inzake Zaancorridor 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Uitgewerkt technisch voorstel voor kruising Industriestraat / Zuid tangent, spooronderdoorgang en kruising Stationsplein / Zuidtangent ■ Duidelijkheid over realisatie van het rangeer / opstelterrein 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Gemeentelijk budget is gereserveerd in reserve NBK1 ■ Aanvullend benodigd budget van partners. ■ Regionale afstemming en samenwerking
<p>2.3 Toekomstbestendig duurzaamheidsbeleid</p>	<p>Handelen in de geest van de strategie duurzame ontwikkeling en stimuleren van energieneutraal Heerhugowaard 2030, mede door duurzame innovatie.</p>	<p>Duurzame ontwikkeling van Heerhugowaard met <i>positieve</i> effecten op sociaal, economisch en fysiek domein</p>	<p>(beleids)voorstellen voorzien van een duurzaamheidstoets conform de strategie duurzame ontwikkeling.</p>

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Effectindicatoren

In onderstaande tabel zijn de door het BBV verplicht gestelde beleidsindicatoren opgenomen.

Door een werkgroep uit de raad is een nieuwe set effectindicatoren voorbereid. Na besluitvorming door uw raad hierover zullen deze door middel van een addendum aan deze raadsbegroting worden toegevoegd.

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie				Bench -mark	Streefwaarde		Bron	Definitie
		2012	2013	2014	2015		2017	2030		
Besluit begroting en verantwoording	Banen				631,7	710,2			LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
	Vestigingen				112,7	109,5			LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
	Netto arbeidsparticipatie				67%	65%			CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
	Bruto gemeentelijk product (verwacht/gemeten)		73			103			Atlas voor Gemeenten	Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde

- Start**
- Inleiding
- Programma-
plan**
- Paragrafen
- Overzicht baten en lasten
- Uiteenzetting financiële positie
- Bijlagen

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie				Bench- mark	Streefwaarde		Bron	Definitie
		2012	2013	2014	2015		2017	2030		
									waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (<100) of beneden verwachting (>100) wordt geproduceerd.	
	Funciemenging				49,5	50,4		LISA	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	
	% werkloze jongeren	0,95%				1,34%		Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).	
	Nieuwbouw woningen		13			6,5		ABF – Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Verbonden partijen

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2016	2017
8.1 Ruimtelijke Orde- ning	Kaderregeling HAL- samenwerking		Het geven van uitvoering aan de VINEX-taakstelling 1995 - 2004.	n.v.t.	n.v.t.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Wat mag het kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Programma 3. Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid	2015	2016	2017	afwijking
Lasten				
Economie en toerisme	432	420	171	249 V
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	24.462	35.082	15.082	20.000 V
Totaal Lasten	24.894	35.502	15.253	20.249 V
Baten				
Economie en toerisme	87	92	92	0
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	17.703	32.211	13.767	18.444 N
Totaal Baten	17.790	32.303	13.859	18.444 N
Primaire Raming	-7.104	-3.199	-1.394	
Actualisering begroting			111	
Saldo na actualiseren begroting			-1.283	
Effecten Voorjaarsnota 2016			-327	
Saldo programma			-1.610	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Actualiseren begroting

In de onderstaande tabel zijn de mutaties opgenomen die betrekking hebben op de actualisering van de begroting. Het betreft vooral effecten die zijn overgenomen uit de raadsbegroting 2016 (meerjarenraming) en diverse ontwikkelingen, waaraan financiële consequenties verbonden zijn.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Nummer	Toelichting	Lasten	Baten
B2017-01	Kostendekkendheid omgevingsvergunningen		19 V
NJN2014 3.2F	Kostendekkendheid WABO		92 V

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Effecten Voorjaarsnota 2016

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de effecten die betrekking hebben op de primaire ramingen 2017 en voortkomen uit de Voorjaarsnota 2016.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Nummer	Toelichting	Lasten	Baten
VJN2016 3L	Leges omgevingsvergunning		327 N

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Toelichting afwijkingen

Op grond van artikel 19 BBV dient een toelichting te worden gegeven over aanmerkelijke verschillen tussen de primaire ramingen 2017 en de actuele raming van het voorgaande jaar. Onderstaand is een toelichting voor dergelijke verschillen gegeven (N = Nadelig effect; V = voordelig effect).

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Product	Toelichting	Lasten	Baten
Thema: Ruimtelijke ontwikkeling en wonen			
Grondexploitaties	Mutaties binnen het grondbedrijf worden via de exploitatie overgeboekt naar de balans. Deze budgetneutrale mutatie heeft tot doel om zowel lasten als baten van de jaarschijf 2017 (zie paragraaf G. 'Grondbeleid' tabel 2) voor de juiste omvang in de begroting op te nemen.	21.090 V	21.090 N
	De afrekening van de loonkosten en overhead aan de grondexploitaties moet in het vernieuwde BBV via het product Grondexploitaties lopen.	2.646 N	2.646 V
Doorbelasting overhead en kapitaallasten			
Doorbelasting overhead	In de vernieuwing van het BBV is aangegeven dat de kosten van de overhead op een apart product in de begroting moeten weergegeven. Deze mogen dus niet meer worden doorbelast worden naar de diverse producten. In dit programma levert een voordeel op dit product op van € 1.723.000. Op het product Overhead levert dit een nadeel op van € 1.723.000.	1.723 V	

Programma 4: Sociale samenhang

Programmaplan

Thema

Context en achtergrond

Wat willen we bereiken en
wat gaan we doen?

Effectindicatoren

Verbonden partijen

Wat mag het kosten?

Actualiseren begroting

Effecten Voorjaarsnota 2016

Toelichting afwijkingen

Programma op hoofdlijnen

Speerpunten

- Resultaatsturing WMO begeleiding en huishoudelijke hulp
- Implementatie (regionale) transformatie-agenda en inkoopstrategie jeugdhulp,
- De uitvoeringsagenda Sociaal Domein met de volgende speerpunten:
  - Innovatie
  - Sociaal plein integraal
  - Taskforce werkstart
  - Doelgroep 18-/18+
  - Actief Burgerschap
  - Jeugdhulp
- Schuldhulpverlening, preventie bewindvoering

Reguliere taken

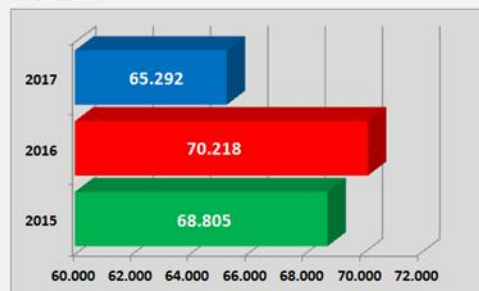
- Leerplicht,
- Leerlingenvervoer
- Individuele voorzieningen

Overige afwijkingen

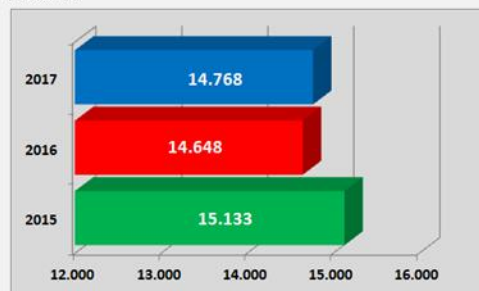
- Overheveling budgetten Heerhugowaard Sport NV (lasten € 418.000 N, € 34.000 N)
- Lager budget sociale werkvoorzieningen (€ 311.000 V)
- Hoger participatiebudget (€ 81.000 N)
- Lager budget WMO en Jeugd (€ 2.021.000 V)
- Doorbelasting overhead (2.394.000 V)
- Kapitaallasten (€ 670.000 V)

Programma in cijfers (bedragen x € 1.000)

Lasten

Baten

Actualiseren begroting

- NJN14 3.2H** Intergemeentelijke sociale dienst (€ 13.000 V)
- NJN14 3.2J** Transitie WNK (€ 166.000 V)
- NJN14 3.3FF** Herschikking WMO budgetten (€ 186.000 N)
- NJN2014 3.3GG** Aanbesteding welzijnswerk (€ 27.000 V)
- VJN15 2.2G** Verhoging begroting Halte werk (€ 14.000 V)

Voorjaarsnota 2016

- 2B** Faciliteitenbesluit opvangcentrum, COA (€ 139.000 V)
- 2B** Structurele effecten Jaarrekening 2015 (Leerlingenvervoer) (€ 99.000 V)
- 3N** Preventie Schuldbemiddeling (€ 155.000 N)
- 3G** Indexatie gemeentelijke bijdragen recreatieschap GGD en WNK (€ 39.000 N)
- 4CC** Huisvesting GGD (€ 42.000 V)
- 4DD** Collectief vervoer (regiotaxi) Heerhugowaard (€ 100.000 V)

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Thema

Het college heeft zich als doel gesteld de zorg te borgen voor de toekomst. De afweging die hierbij is gemaakt is hoe we om zullen gaan met de bezuinigingen van het Rijk met als uitgangspunt een duurzaam evenwichtige financiële huishouding.

Hierbij zijn samenhang en ontschotting sociale domein de meest belangrijke.

Context en achtergrond

1 Resultaatsturing WMO begeleiding en huishoudelijke hulp

Resultaatsturing wordt bereikt door met de gemeenten in de regio Alkmaar nauw samen te werken. Bij resultaatsturing is de afrekening van de prestatie gekoppeld aan de bereikte resultaten. De gemeente bepaalt in haar ondersteuningsplan welke resultaten bereikt moeten worden. De aanbieder bepaalt vervolgens samen met de cliënt hoe deze resultaten behaald kunnen worden. De gemeente volgt, houdt regie op de voortgang en checkt de resultaten. Uitgangspunt is financieren op inzet en sturen op resultaat.

De zakelijke en heldere afspraken worden vastgelegd op indicatieniveau en vormen de basis voor de samenwerking.

Heerhugowaard start in 2017 samen met Langedijk met de thuisondersteuning (huishoudelijke hulp). Vanaf 2018 willen alle regio Alkmaar gemeenten de volledige WMO-ondersteuning op de nieuwe manier uitvoeren

2 Implementatie (regionale) transformatieagenda en inkoopstrategie jeugdhulp

Bij de implementatie van de transformatieagenda en inkoopstrategie jeugdhulp moet onder meer worden gedacht aan het voorbereiden van een nieuw bekostigingssysteem.

3 Uitvoeringsagenda Sociaal Domein

Een aantal stevige speerpunten is ondergebracht in de Uitvoeringsagenda Sociaal Domein. Het doel is eenduidigheid en helderheid te organiseren. Dit doen we door in 2017 prioriteit te geven aan de volgende resultaatsgebieden:

- Innovatie, specifiek gericht op preventie; Door een andere manier van kijken en werken kunnen we partijen in de samenleving met elkaar verbinden.
- Een integrale aanpak van de voorzieningen binnen Het Sociaalplein. De diverse stromingen in binnen het Sociaal Plein hebben elkaar gevonden, maar kunnen nog veel beter samen-

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

werken en onderling de gegevens uitwisselen waar dat mogelijk en nodig is.

- Een Taskforce Werkstart, waarmee we een extra impuls willen geven aan het re-integreren van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het doel is om in samenwerking met Halte Werk een doelgroep te bepalen die op een innovatieve of onorthodoxe wijze wordt voorbereid op de arbeidsmarkt.
- Een integrale benadering op alle leefgebieden van de problematiek voor de doelgroep 18-/18+. Aan de hand van casuïstiek wordt regionaal inzicht verkregen in de problematiek en de oplossingen die daar bij horen.
- Actief Burgerschap ontwikkelen binnen het sociaal domein. In brede zin wordt de maatschappij actief betrokken bij vernieuwing en innovatie; ook binnen het Sociaal Domein wordt geëxperimenteerd naar de diversiteit van mogelijkheden om een veelvoud van betrokkenen actief en efficiënt mee te laten doen. De verantwoordelijkheid wordt neergelegd bij de initiatiefnemer waar dat kan.
- Vernieuwing van de Jeugdhulp moet leiden tot en betere aansluiting op de behoefte en meer efficiënte hulpverlening. Innovatie is nodig omdat juist in deze zorgsector bezuinigingen zijn aangekondigd.

De speerpunten worden separaat vormgegeven, maar de samenhang is zodanig dat kruisbestuiving een logisch gevolg zal zijn.

Voor wat betreft de reguliere taken blijven effectiviteit en kwaliteit belangrijke pijlers.

4 **Schuldhulpverlening, preventie bewindvoering.**

Door financiële armoede kunnen veel inwoners niet meedoen in de maatschappij.

Door meer in te zetten op vroegsignalering en preventieve schuld-
hulpverlening kunnen financiële problemen in een vroegtijdig stadium ontdekt worden, zodat een beroep op bijzondere bijstand (bijvoorbeeld voor bewindvoeringskosten) afneemt.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
4.1 Resultaatsturing WMO Begeleiding en Huishoudelijke hulp	Ontwikkelen van instrumenten en implementeren van een nieuw bekostigingssysteem.	Goede kwaliteit zorg voor een nette prijs..	
4.2 Implementatie (regionale) transformatieagenda en inkoopstrategie jeugdhulp, zoals het voorbereiden van een nieuw bekostigingssysteem	De transformatieagenda moet richting geven aan de vernieuwing die nodig is om de Jeugdhulp (sector) te verbeteren (effectief en efficiënt). Deze krijgt een plek bij de inkoop 2017 en verder.	Betere beheersing van de afspraken met klanten en zorgaanbieders en beheersing van de kosten.	
4.3 Resultaatsgebieden binnen de Uitvoeringsagenda Sociaal Domein:			
<ul style="list-style-type: none"> ■ Innovatie op het gebied van preventie en voorliggende voorzieningen ■ Integrale aanpak door samenwerking in de toegang 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Innovatie wordt bereikt door het ontwikkelen van een zo genaamde innovatie menukaart. Ondersteunende methodes zullen uitgewerkt worden en waar mogelijk als aanjager worden ingezet. ■ door ontmoeting en elkaar (en elkaars werkwijzen) leren kennen, ontstaan verbanden en een natuurlijke samenwerking. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Er is een samenwerking met het maatschappelijk middenveld, de toegang en met verenigingen die voorziet in een goed aanbod van collectieve voorzieningen waarbij maatwerk het uitgangspunt is. ■ Er is een visie op de toegang ontwikkeld <ul style="list-style-type: none"> ■ Uitwerking digitale sociale kaart 	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

- Start**
- Inleiding
- Programma-
plan**
- Paragrafen
- Overzicht baten en lasten
- Uiteenzetting financiële positie
- Bijlagen

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
	<p>Wij faciliteren deze ontmoetingen. Daarnaast harmoniseren en integreren we de eigen werkprocessen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Taskforce WerkStart ■ Pilot 18-/18+ ■ Vernieuwing Jeugdzorg 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Uitwerking buurtgericht werken ■ Ontwikkelstappen implementatie lokale organisaties ■ Er zijn oplossingen gevonden voor belemmeringen die bijstandsgerechtigden ervan weerhouden actief te participeren. ■ Met partners en betrokkenen zijn duurzame oplossingen gevonden voor jongeren in de overgang naar volwassenheid. ■ De uitvoering van de Jeughulp blijft binnen de financiële middelen die we van het Rijk ontvangen. 	
4.4	<p>Integraal beleidsplan</p> <p>Nagedacht wordt over een nieuwe eigentijdse vorm van het inzichtelijk maken van de toekomst van het Sociaal domein.</p>	<p>Alleen waar nodig (door wet- en regelgeving) zijn beleidsplannen, -regels en uitvoeringsplannen per onderwerp.</p>	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Collegedoelstelling		Wat gaan we doen		
		Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
4.5	Het meten van resultaten	De doelenboom (een overzicht van indicatoren waaraan de resultaten van het sociaal domein gemeten kunnen worden) wordt geïmplementeerd.	De doelenboom vormt een integraal onderdeel van alle beleidsactiviteiten.	
4.6	Integratie van binnen- en buitensport	In navolging op het rijksbeleid Grenzeloos Actief zal de invulling en dan met name de doorverwijzing van inwoners voor het aangepast sporten een lokale aangelegenheid worden. De taak ligt vooral bij het Sociaalplein en de kracht van de lokale sportaanbieders. Een landelijke infrastructuur onder de naam Uniek Sporten wordt verder uitgerold waardoor er sprake is van een laagdrempelig inzichtelijk aanbod. Accent komt te liggen op kennisoverdracht. De regiogemeenten trekken waar mogelijk gezamenlijk op.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Het sportbeleid is geëvalueerd (5 juli 2016) en de lijnen zijn getrokken waarbij sprake is een verdiepingsslag. Het accent ligt hierbij op de lokale kracht van de sportaanbieders en daarnaast staat de sportieve ontwikkeling van het kind centraal. Heerhugowaard Sport NV zal daarbij in eerste instantie een ondersteunende, faciliterende rol hebben. ■ De verwachting is het zwembad De Waardergolf in 2017 zal beschikken over een therapiebad in combinatie met de inhuizing van de dagbestedingsactiviteiten van Esdege Reigersdaal. 	
4.7	Sociale en financiële armoede	Een gewijzigd pakket voorzieningen wordt geïmplementeerd, waaronder een aangepaste Huygenpas. Er wordt ingezet op, preventieve,	<ul style="list-style-type: none"> ■ Inkomensondersteuning bieden aan inwoners die onder de armoede-grens leven. ■ Blijvend zorgdragen dat alle 	

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Collegedoelstelling		Wat gaan we doen		
		Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
4.8	Welzijn	schuldhelpverlening en op mogelijkheden om integrale hulp te verlenen aan inwoners in een problematische schuldensituatie. ■ Doorontwikkeling welzijn binnen sociaal domein ■ Aanbod participatie en integratie vergunninghouders	kinderen kunnen meedoen in de samenleving. ■ Doorbreken van bestedingspatronen door begeleiding en ondersteuning. Betere sociale binding, meer sociale stijging en minder beroep op zorgvoorzieningen	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Effectindicatoren

In onderstaande tabel zijn de door het BBV verplicht gestelde beleidsindicatoren opgenomen.

Door een werkgroep uit de raad is een nieuwe set effectindicatoren voorbereid. Na besluitvorming door uw raad hierover zullen deze door middel van een addendum aan deze raadsbegroting worden toegevoegd.

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie				Bench- -mark	Streefwaarde		Bron	Definitie
		2012	2013	2014	2015		2017	2030		
<i>Besluit begroting en verantwoording</i>										
	Niet-sporters			46,7	46,7	50,8			RIVM - Zorg-atlas	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.
	Bijstandsuitkeringen				236,4	384,8			CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
	Lopende re-integratievoorzieningen				142	241,3			CBS - Participatie Wet	Het aantal lopende re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie				Bench- mark	Streefwaarde		Bron	Definitie
		2012	2013	2014	2015		2017	2030		
	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement				345	555			CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 137 deelnemende gemeenten.
	% kinderen in uitkeringsgezin	3,12				5,26			Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
	% achterstandsleerlingen	5,38				11,62			Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.
	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	3,7				3,4			DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie				Bench- mark	Streefwaarde		Bron	Definitie
		2012	2013	2014	2015		2017	2030		
	Absoluut verzuim			2		7			DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
	Relatief verzuim			79		63			DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
	Jongeren met jeugdhulp				8,6	8,4			CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
	Jongeren met jeugdbescherming				1,6	1,2			CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
	Jongeren met jeugdreclassering				0,5	0,5			CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Verbonden partijen

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2016	2017
7.1 Volksgezondheid	GGD Hollands Noorden	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	"€17,15 per inwoner	17,65 per inwoner (inclusief. JGZ € 1.970.640)
6.3 Inkomensregelingen	Werkvoorzieningschap Noord-Kennemerland (WNK)	Alkmaar	Het uitvoeren van de vernieuwde 'Wet Sociale Werkvoorziening' vanaf 2008.	€ 108.577 (+€ 146.200 transitiebudget)	€ 0 (+€ 90.000 transitiebudget)
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Recreatieschap Geestmerambacht	Haarlem	Als gemeenschappelijk openbaar lichaam invulling te geven aan: <ul style="list-style-type: none"> ■ het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie; ■ het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; 	€ 107.674	€ 109.720

- Start
- Inleiding
- Programma-
plan**
- Paragrafen
- Overzicht baten en lasten
- Uiteenzetting financiële positie
- Bijlagen

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2016	2017
			<p>■ het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het hiervoor geformuleerde. Het gebied is aangegeven in de regeling.</p>		
6.3 Inkomensregelingen	Bedrijfsvoeringsorganisatie Halte Werk	Alkmaar	Het uitvoeren van de Participatiewet en daaraan verwante regelingen.	€ 3.068.190 (na verdeling resultaat per gemeente)	€ 3.010.516 (na verdeling resultaat per gemeente)
5.2 Sportaccommodaties	Heerhugowaard Sport NV	Heerhugowaard	Het beheren en exploiteren van (binnen) sportaccommodaties, voorts al hetgeen met één en ander verband houdt, alles in de ruimste zin van het woord.	€ 1.347.214	nbn

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Wat mag het kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Programma 4. Sociale samenhang	2015	2016	2017	afwijking
Lasten				
Onderwijs	1.440	1.464	1.344	120 V
Cultuur en kunst	5.140	5.147	4.791	356 V
Sport en recreatie	4.177	4.388	4.875	487 N
Werk, participatie en inkomen	20.891	21.220	20.894	326 V
Zorg en maatschappelijke zorg	35.754	36.680	32.108	4.572 V
Jeugdzorg	1.403	1.319	1.319	0
Totaal Lasten	68.805	70.218	65.331	4.887 V
Baten				
Onderwijs	145	41	41	0
Cultuur en kunst	693	731	693	38 N
Sport en recreatie	1.772	1.814	1.933	119 V
Werk, participatie en inkomen	10.593	10.593	10.593	0
Zorg en maatschappelijke zorg	1.930	1.469	1.327	142 N
Jeugdzorg	0	0	0	0
Totaal baten	15.133	14.648	14.587	61 N
Primaire Raming	-53.672	-55.570	-50.744	
Actualisering begroting			34	
Saldo na actualiseren begroting			-50.710	
Effecten Voorjaarsnota 2016			186	
Saldo programma			-50.524	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Actualiseren begroting

In de onderstaande tabel zijn de mutaties opgenomen die betrekking hebben op de actualisering van de begroting. Het betreft vooral effecten die zijn overgenomen uit de raadsbegroting 2016 (meerjarenraming) en diverse ontwikkelingen, waaraan financiële consequenties verbonden zijn.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Nummer	Toelichting	Lasten	Baten
NJN2014 3.2.H	Intergemeentelijke sociale dienst (ISD)	13 V	
NJN2014 3.2.J	Transitie WNK	166 V	
NJN2014 3.3.FF	Herschikking binnen WMO budgetten	186 N	
NJN2014 3.3.GG	Aanbesteding welzijnswerk	27 V	
VJN2015 2.2.G	HalteWerk - Verhoging begroting Halte Werk op basis van aangepaste begroting	14 V	
B2017-02	Faciliteitenbesluit opvangcentra, COA		139 V
B2017-03	Structurele effecten Jaarrekening 2015 (Leerlingenvervoer)	99 V	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Effecten Voorjaarsnota 2016

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de effecten die betrekking hebben op de primaire ramingen 2017 en voortkomen uit de Voorjaarsnota 2016.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Nummer	Toelichting	Lasten	Baten
VJN2016 3N	Preventie schuldhulpverlening	155 N	
VJN2016 3G	Indexatie gemeentelijke bijdrage Recreatieschap, GGD en WNK	39 N	
VJN2016 4CC	Huisvesting GGD		42 V
VJN2016 4DD	Collectief vervoer (regiotaxi) Heerhugowaard	100 V	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Toelichting afwijkingen

Op grond van artikel 19 BBV dient een toelichting te worden gegeven bij aanmerkelijke verschillen tussen de primaire ramingen 2017 en de actuele raming van het voorgaande jaar. Onderstaand is een toelichting bij dergelijke verschillen gegeven (N = Nadelig effect; V = voordelig effect).

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Product	Toelichting	Lasten	Baten
<i>Thema: Sport en recreatie</i>			
Overige sportaccomodaties	In de actuele begroting 2016 staan de beschikbare voor Heerhugowaard Sport NV op meerdere producten in de programma's 2 Stedelijk beheer en duurzame samenleving en programma 4 Sociale samenhang. Er is voor gekozen om aansluiting te vinden met de indeling van de begroting van HHW Sport NV. Hiervoor zijn de budgetten overgeheveld naar het product Overige sportaccomodaties. Op deze manier zijn de 9 activiteiten/producten van Heerhugowaard Sport NV nu in één oogopslag te monitoren.	1.041 N	119 V
<i>Thema: Zorg en maatschappelijke zorg</i>			
Wet Sociale Werkvoorziening	Op basis van de mei circulaire 2016 wordt er vanuit het rijk minder budget beschikbaar gesteld voor de sociale werkvoorziening. Deze korting vanuit het rijksbudget is doorvertaald naar dit product. Als gevolg van een lagere inkomst op het product Uitkering deelfonds sociaal domein.	311 V	
Participatiebudget	Op basis van de mei circulaire 2016 wordt er vanuit het rijk een hoger participatiebudget beschikbaar gesteld. Deze verhoging van het budget is vertaald	81 N	

Bedragen x € 1.000

Product	Toelichting	Lasten	Baten
	naar dit product. Als gevolg van een hogere inkomst op het product Uitkering deelfonds sociaal domein.		
Thema: Zorg en maatschappelijke zorg			
Algemene voorzieningen WMO en Jeugd + Volksgezondheid	De beschikbare budgetten op de producten Algemene voorzieningen WMO en Jeugd en Volksgezondheid zijn overgeheveld naar het product Overige sportaccommodaties (programma 4 Sociale samenhang, thema 3: Sport en recreatie) op deze manier zijn de 9 activiteiten/producten van HHW Sport nu in één oogopslag te monitoren.	628 V	153 N
WMO en Jeugd	Op basis van de mei circulaire 2016 wordt er vanuit het rijk minder budget beschikbaar gesteld voor de WMO en Jeugd. Deze korting vanuit het rijksbudget is doorvertaald naar de producten van de WMO en Jeugd. Als gevolg van een lagere inkomst op het product Uitkering deelfonds sociaal domein.	2.021 V	
Doorbelasting overhead en kapitaallasten			
Doorbelastingen overhead	In de vernieuwing van de BBV is aangegeven dat de kosten van de overhead op een apart product in de begroting moeten weergegeven. Deze mogen dus niet meer worden doorbelast worden naar de diverse producten. In dit programma levert een voordeel op dit product op van € 2.394.000. Op het product Overhead levert dit een nadeel op van € 2.394.000.	2.394 V	
Kapitaallasten	In het vernieuwde BBV wordt vanaf de begroting 2018 de rente omslag methode verplicht gesteld. In de notitie rente, van juli 2016, wordt dringend verzocht om deze reeds in de begroting 2017 te gaan gebruiken. De gemeente heeft dit de gemeente heeft dit advies van de commissie overgenomen. Door deze rente omslag methode kan de gemeente nog maar 2,0% rente toegerekend worden aan de diverse producten. Dit leidt op dit programma tot een voordeel van € 670.000. Dit leidt tot een nadeel op de financieringsfunctie in de Algemene Dekkingsmiddelen.	670 V	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Programma 5: Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten

Programmaplan

Thema

Context en achtergrond

Wat willen we bereiken en
wat gaan we doen?

Effectindicatoren

Verbonden partijen

Wat mag het kosten?

Actualiseren begroting

Effecten Voorjaarsnota 2016

Toelichting afwijkingen

foto Richard Rood

Programma op hoofdlijnen

Speerpunten

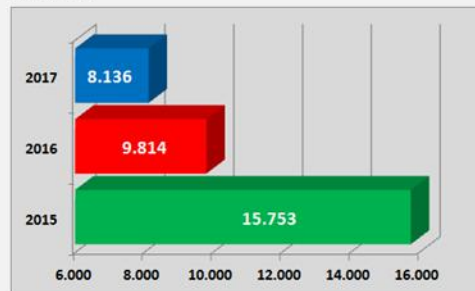
- Samenwerken, samendoen en netwerken
- Communicatiestrategie
- Verdergaande digitalisering en informatisering
- Informatiebeveiliging en Privacy
- Huis van Heerhugowaard inclusief tweede generatie flexkantoor.

Reguliere taken

- Dienstverlening in brede zin
- Good governance,
- Planning & Control
- Checks and Balances
- Dynamisch besturen, organiseren en faciliteren

Programma in cijfers (bedragen x€ 1.000)

Lasten

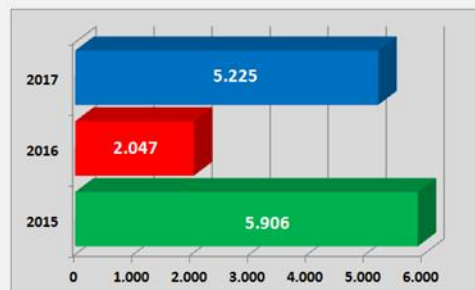
Actualiseren begroting

- VJN15 2.2B Nacalculatie groeibudget 2015 (€ 97.000 N)
- B2016-2 Investeringschema vervangingen (€ 683.000 N)
- VJN15 2.2H Onderuitputting Bring your own device (€ 150.000 V)

Voorjaarsnota 2016

- 3E Eindheffing werkkostenregeling (€ 39.000 N)
- 3G Indexatie gemeentelijke bijdrage RHCA (€ 3.000 N)
- 3O E-Depot (€ 17.000 N)
- 3P Huis van Heerhugowaard (€ 57.000 N)

Baten

Overige afwijkingen

- Overhevelen budget gemeentesecretaris naar overhead (€ 130.000 V)
- Burgertop H3000 (€ 25.000 V)
- Financieringslasten (lasten € 4.244.000 N, baten € 4.247.000 V)
- Saldo kostenplaatsen (lasten € 769.000 V, baten € 1.012.000 N)
- Doorbelasting overhead (€ 4.272.000 V)

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Thema

Programma 5 gaat over de inrichting van het lokale bestuur, haar inkomsten en uitgavenstromen en haar basale dienstverlening aan de burger. Existentiële onderwerpen.

Context en achtergrond

1 Algemeen bestuur

Zelfstandige gemeenten bestaan eigenlijk allang niet meer. De lokale overheid functioneert in een omgeving samen met verbonden partijen, maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers in een meer of mindere mate van onderlinge afhankelijkheid en met een meerdere of mindere mate van belangenverschillen. De maatschappij is complex, divers en steeds sneller. Bestuur en organisatie moeten voortdurend klaar zijn om te wenden, te versnellen en soms te vertragen of te consolideren. Wij hebben onze structuren daarop inmiddels aangepast en richten ons onder-tussen op flexibilisering van systemen.

Als gemeente werken wij niet alleen vóór de samenleving, maar juist mét de samenleving. Wij zijn daarom continu op zoek naar democratische verfrissing. In al ons doen en laten staat Actief Burgerschap centraal: het inspelen op, en activeren van onze omgeving. Het overkoepelende doel en onze ambitie is de buitenwereld naar binnen brengen en vice versa. Communicatie vorm hierbij een essentiële schakel.

Actief burgerschap vraagt een andere rol, houding en gedrag van bestuur en organisatie.

Noodzakelijke competenties die daarmee samenhangen zijn bijvoorbeeld omgevingsbewustzijn, flexibiliteit, eigenaarschap en een brede scope in een organisatie die ruimte geeft, faciliteert en verbindt.

Symbool van deze meer naar buiten gekeerde oriëntatie is het concept van het Huis van Heerhugowaard. De gemeente is één van de spelers op het veld en één van de bewoners van het Huis.

Ondertussen winnen informatieveiligheid en privacy aan belangstelling ook buiten de traditionele werkgebieden als de GBA en Sociale Zaken. In 2016 ontwikkelen we (aanvullend) beleid en treffen we de noodzakelijke maatregelen. 2017 zal in het teken staan van verbreding van de aandacht en van implementatie.

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

2 Dienstverlening

Dienstverlening is core business van de gemeente. Op onderdelen is er sprake van een status quo, zoals vergunningverlening en burgerzaken. Op andere gebieden zoals jeugd en wmo zijn we nog aan het zoeken, naar de meest optimale vorm van dienstverlening die past bij het hier en nu. In 2017 verwachten we doorbraken in de digitale dienstverlening. Dat is als het Rijk zich aan haar doelstellingen en afspraken houdt en ons in de gelegenheid stelt daar fatsoenlijk op in te spelen. Voor jeugd en WMO zal de zoektocht nog wel even voortduren. We krijgen nu de eerste inzichten in de wensen van klanten en van zorgverleners en in onze potentieel toegevoegde waarde.

We blijven inzetten op verdere digitalisering. Zonder oog te verliezen voor degene die minder digitaalvaardig zijn. Via het (landelijke) digitale hulpplein kunnen zij ondersteuning vinden.

3 Baten en Lasten

De baten en lasten van onze gemeente zijn meerjarig in balans. Relevante nadelige ontwikkelingen aan de inkomstenkant zien we op de korte termijn (1-3 jaar) in de Jeugdzorg en op de middellange termijn (3-5 jaar) in de bedrijfsvoering. We zijn daar alert op en anticiperen zo nodig en zo mogelijk vroeg.

Actueel en relevant voor de begroting van 2017 zijn de wijzigingen in het BBV waar het gaat om de administratieve verwerking van

overhead en de rentetoerekening. In de eerste plaats lijkt het financiële techniek, maar in het echt wel degelijk van invloed bijvoorbeeld op tarieven. Ruim voor het begin van 2017 nemen wij u mee in de keuzes die we te maken te hebben.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen?		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
5.1 Continue verbetering van de dienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> ■ Top 20 producten aan burgers en bedrijven (ruim 80% alle klantcontacten) doorlichten mbt betere dienstverlening en dat samen met de gebruikers. ■ Aansluiten op MijnOverheid en eHerkenning. ■ Website focussen op digitale dienstverlening en op meest bezochte pagina's en meest gebruikte zoektermen. ■ Samen met bibliotheek en andere maatschappelijke organisaties het (landelijke) Digitale Hulpplein onder de aandacht brengen (gericht op digitaal vaardigheden). ■ Verbeteren van de basisregistraties (gegevens correct en veilig) en deze in meer processen als standaard gebruiken. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Goede dienstverlening aan de burger handhaven (>7,5). ■ 10% meer digitale dienstverlening en gebruik. ■ Verbeterde dienstverlening aan bedrijven. ■ Informatievoorziening meer geïntegreerd (eenmalige uitvraag, meervoudig gebruik) 	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

- Start
- Inleiding
- Programma-
plan**
- Paragrafen
- Overzicht
baten en lasten
- Uiteenzetting
financiële
positie
- Bijlagen

Collegedoelstelling	Wat gaan we doen?		
	Activiteiten	Beoogd resultaat	Randvoorwaarden
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Binnen het sociaal domein inwoners inzage in eigen gegevens en creëren van integraal klantbeeld (binnen kaders van privacy). 		
5.2 Samenwerking om bovenlokale belangen te behartigen of om strategische doelstellingen te realiseren.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Oog hebben en houden voor samenwerkingen gericht op bovenlokale belangen of gericht op strategische doelstellingen. ■ Verkennen van potentiële samenwerkingen die zich aandienen in welke vorm dan ook. ■ Harmoniseren van een aantal werkprocessen met de gemeente Langedijk 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Win-win in samenwerkingen. ■ Actueel inzicht in de relevante bewegingen om ons heen. ■ Adequate netwerken 	

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Effectindicatoren

Door een werkgroep uit de raad is een nieuwe set effectindicatoren voorbereid. Na besluitvorming door uw raad hierover zullen deze door middel van een addendum aan deze raadsbegroting worden toegevoegd.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Verbonden partijen

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2016	2017
0.61 OZB woningen	Cocensus	Alkmaar	Samenwerking (uitvoeringswerkzaamheden) op het gebied van belastingen. Het betreft de uitvoering van de wet WOZ (herwaardering), de aanslagoplegging, de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften, de (dwang)invordering en de afhandeling van verzoeken om kwijtschelding. alsmede de contacten met de Waarderingskamer, CBS, dataland en de gemeentelijke afnemers (belastingdienst en waterschap).	€ 819.300	€ 809.100
0.1 Bestuur	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van de overheden.	n.v.t.	n.v.t.
0.1 Bestuur	NV Houdstermaatschappij GKHN (Gasbedrijf Kop Noord Holland)	Amsterdam	Het beheren van de aandelen van de deelnemende gemeenten in de belegging NV NUON en Alliander N.V..	n.v.t.	n.v.t.
0.1 Bestuur	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord NV	Alkmaar	Optimale benutting van de economische potenties van Noord-	€ 101.817	n.n.b.

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Holland Noord door professionele wervingskracht en versterking van de kernkwaliteiten van de regio, die moeten leiden tot extra autonome groei van arbeidsplaatsen in de regio en meer nieuwe vestigingen.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Wat mag het kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Programma 5. Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten	2015	2016	2017	afwijking
Lasten				
Algemeen bestuur	6.491	6.484	6.773	289 N
Burgerzaken	1.706	1.720	1.241	479 V
Algemene baten en lasten	7.556	1.610	-567	2.177 V
Totaal Lasten	15.753	9.814	7.447	2.367 V
Baten				
Algemeen bestuur	125	104	4.351	4.247 V
Burgerzaken	909	931	931	0
Algemene baten en lasten	4.872	1.012	0	1.012 N
Totaal Baten	5.906	2.047	5.282	3.235 V
Primaire Raming	-9.847	-7.767	-2.165	
Actualisering begroting			-630	
Saldo na actualiseren begroting			-2.795	
Effecten Voorjaarsnota 2016			-116	
Saldo programma			-2.911	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Actualiseren begroting

In de onderstaande tabel zijn de mutaties opgenomen die betrekking hebben op de actualisering van de begroting. Het betreft vooral effecten die zijn overgenomen uit de raadsbegroting 2016 (meerjarenraming) en diverse ontwikkelingen, waaraan financiële consequenties verbonden zijn.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Nummer	Toelichting	Lasten	Baten
VJN2015 2.2.B	Nacalculatie groeibudget 2015		97 N
B2017-04	Vrijvallende kapitaallasten + investeringschema		683 N
B2017-05	Onderuitputting Bring your own device		150 V

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Effecten Voorjaarsnota 2016

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de effecten die betrekking hebben op de primaire ramingen 2017 en voortkomen uit de Voorjaarsnota 2016.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Nummer	Toelichting	Lasten	Baten
VJN16 3E	Eindheffing werkkostenregeling		39 N
VJN16 3G	Indexatie gemeentelijke bijdrage RHCA		3 N
VJN16 3O	E-depot		17 N
VJN16 3P	Huis van Heerhugowaard		57 N

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Toelichting afwijkingen

Op grond van artikel 19 BBV dient een toelichting te worden gegeven bij aanmerkelijke verschillen tussen de primaire ramingen 2017 en de actuele raming van het voorgaande jaar. Onderstaand is een toelichting bij dergelijke verschillen gegeven (N = Nadelig effect; V = voordelig effect).

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Product	Toelichting	Lasten	Baten
<i>Thema: Algemene bestuur</i>			
Gemeentesecretaris	In definitie van de overhead die het vernieuwde BBV hanteert valt de gemeentesecretaris onder de overhead. Het budget van de gemeentesecretaris is dan ook overgeheveld naar het product Overhead.	130 V	
Raadsgriffier	In de begroting is eenmalig een budget van € 25.000 opgenomen voor de Burgertop H3000. Dit budget is in de begroting 2017 niet meer opgenomen. Dit levert een voordeel op van € 25.000.	25 V	
Treasury	De financieringslasten die door middel van kapitaal lasten doorbelast worden aan de diverse producten in de begroting moeten conform het vernieuwde BBV op het nieuw gevormde product Treasury verantwoord worden.	4.244 N	4.247 V
<i>Thema: Algemene Baten en Lasten</i>			
Stelpost	De vrijval van het incidentele IBK-budget voor 2016, de vrijval van de niet aangewende kapitaallasten in de begroting 2016 en het verhogen van de taakstelling bedrijfsvoering hebben per saldo geleid tot een voordeel. De	1.409 V	

Bedragen x € 1.000

Product	Toelichting	Lasten	Baten
	<p>taakstelling bedrijfsvoering is verhoogd omdat er tijdens het begrotingsproces werd geconstateerd dat er afwijkingen ontstonden ten opzichte van het gepresenteerde meerjarenperspectief. Gezien het uitgangspunt in de begroting 2017 dat de 'nullijn' wordt gehandhaafd heeft dit ertoe geleid dat de taakstelling bedrijfsvoering is verhoogd om een budgetneutraal effect te bewerkstelligen.</p>		
Saldo van kostenplaatsen	<p>Na het vaststellen van de begroting 2016 hebben er diverse mutaties plaatsgevonden op de afdelingskostenplaatsen. Te denken valt hierbij aan het aframen van de (afdelings-)budgetten, maar ook aan het inleveren van formatie ten gunste van de opgelegde taakstelling Bedrijfsvoering. Als gevolg van deze mutaties ontstaan er, incidenteel, saldi die op dit product worden geraamd.</p>	769 V	1.012 N
Doorbelasting overhead en kapitaallasten			
Doorbelastingen overhead	<p>In de vernieuwing van de BBV is aangegeven dat de kosten van de overhead op een apart product in de begroting moeten weergegeven. Deze mogen dus niet meer worden doorbelast worden naar de diverse producten. In dit programma levert een voordeel op dit product op van € 4.272.000. Op het product Overhead levert dit een nadeel op van € 4.272.000.</p>	4.272 V	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Algemene dekkingsmiddelen

Programmaplan

Algemene dekkingsmiddelen

Effectindicatoren

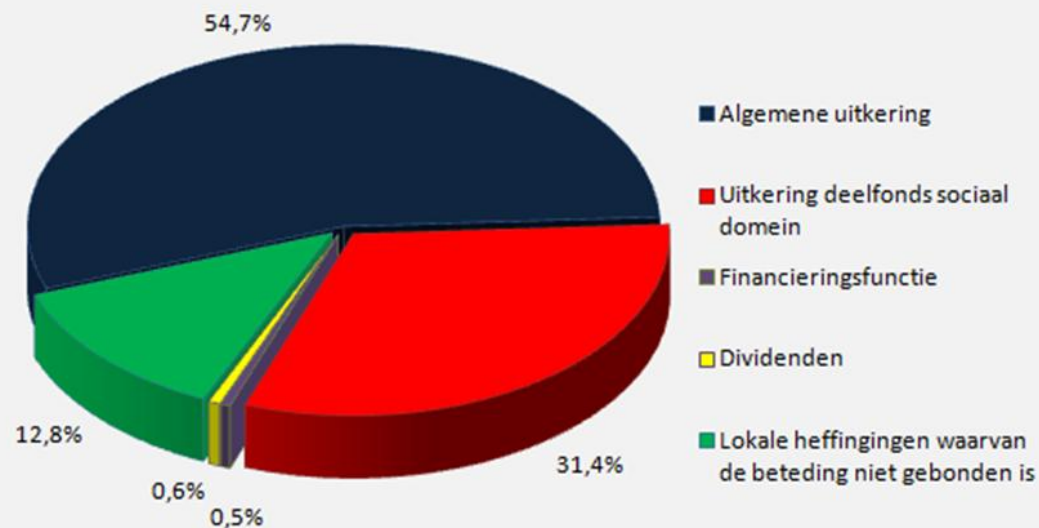
Actualiseren begroting

Effecten Voorjaarsnota 2016

Toelichting afwijkingen

Algemene dekkingsmiddelen in cijfers

Aanpassingen begroting 2017

Actualiseren begroting
B2017-08 OZB RTIC (€ 107.000 N)

Voorjaarsnota 2016
2A Structurele effecten Jaarrekening 2015 (€ 36.000 N)

3S Renteverlies overheveling BIE de Vaandel naar mva (€ 75.000 N)

3T OZB Het nieuwe MCA (€ 237.000 N)

3U Korting AU motie Haersma Buma (€ 673.000 N)

Overige afwijkingen

- Lagere uitkering gemeentefonds (€ 597.000 N)
- Lagere uitkering deelfonds sociaal domein (€ 2.306.000 N)
- Lagere dekking kapitaallasten (€ 3.191.000 N)
- OZB RTIC (€ 102.000 V)

foto : Damminga
fotografie

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen betreft vooral de uitkering uit het gemeentefonds en de Onroerende Zaakbelastingen (OZB). Deze middelen kennen, in tegenstelling tot (niet vrij aanwendbare) heffingen als rioolheffing en afvalstoffenheffing, geen vooraf bepaald bestedingsdoel.

De niet vrij aanwendbare heffingen worden, evenals de ontvangsten van de specifieke uitkeringen, verantwoord in de programma's waarvan ze (voor een deel) de kosten dekken.

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Algemene dekkingsmiddelen	2015	2016	2017	afwijking
Algemene uitkering	43.721	46.432	45.835	597 N
Uitkering deelfonds sociaal domein	28.048	28.202	25.896	2.306 N
Financieringsfunctie	6.112	3.691	500	3.191 N
Dividenden	4.583	536	536	0
Lokale heffingen waarvan de beteding niet gebonden is	10.676	10.562	10.664	102 V
Primaire raming	93.140	89.423	83.431	
Actualisering begroting			76	
Saldo na actualisering begroting			83.507	
Effecten voorjaarsnota 2016			-985	
Saldo algemene dekkingsmiddelen			82.522	

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Effectindicatoren

In onderstaande tabel zijn de door het BBV verplicht gestelde beleidsindicatoren opgenomen.

Door een werkgroep uit de raad is een nieuwe set effectindicatoren voorbereid. Na besluitvorming door uw raad hierover zullen deze door middel van een addendum aan deze raadsbegroting worden toegevoegd.

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie				Bench- mark	Streefwaarde		Bron	Definitie
		2012	2013	2014	2015		2017	2030		
Algemene dekkings- middelen - besluit be- groting en verantwoor- ding	Woonlasten éénpersoonshuis houden					€ 604	€ 662	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaal- bedrag in euro's per jaar dat een éénpersoons- huishouden betaalt aan woonlasten.	
	Woonlasten meerpersoons- huishouden					€ 645	€ 728	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaal- bedrag in euro's per jaar dat een meerpersoons- huishouden betaalt aan woonlasten.	
	WOZ-waarde woningen					€ 197	€ 195	CBS - Statistiek Waarde Onroerende	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	

- Start**
- Inleiding
- Programma-
plan**
- Paragrafen
- Overzicht
baten en lasten
- Uiteenzetting
financiële
positie
- Bijlagen

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie				Bench -mark	Streefwaarde		Bron	Definitie
		2012	2013	2014	2015		2017	2030		
								Zaken		
	Demografische druk				55,2		55,3	CBS - Bevolkingssta- tistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.	
	Groene druk		43,6%	43,5%	43,8%			Zorgatlas.nl		
	Grijze druk		24,6%	26,0%	27,6%			Zorgatlas.nl		

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Actualiseren begroting

In de onderstaande tabel zijn de mutaties opgenomen die betrekking hebben op de actualisering van de begroting. Het betreft vooral effecten die zijn overgenomen uit de raadsbegroting 2016 (meerjarenraming) en diverse ontwikkelingen, waaraan financiële consequenties verbonden zijn.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Nummer	Toelichting	Lasten	Baten
B2017-08	OZB RTIC		112 V
B2017-09	Structurele effecten Jaarrekening 2015 (Lagere dividendopbrengsten)		36 N

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Effecten Voorjaarsnota 2016

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de effecten die betrekking hebben op de primaire ramingen 2017 en voortkomen uit de Voorjaarsnota 2016.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Nummer	Toelichting	Lasten	Baten
VJN2016 3S	Renteverlies overheveling BIE de Vaandel naar mva		75 N
VJN2016 3T	OZB Het nieuwe MCA		237 N
VJN2016 3U	Korting AU motie Haersma Buma		673 N

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Toelichting afwijkingen

Op grond van artikel 19 BBV dient een toelichting te worden gegeven bij aanmerkelijke verschillen tussen de primaire ramingen 2017 en de actuele raming van het voorgaande jaar. Onderstaand is een toelichting bij dergelijke verschillen gegeven (N = Nadelig effect; V = voordelig effect).

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Product	Toelichting	Lasten	Baten
Algemene Uitkering	De raming van de algemene uitkering gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2016. Ten opzichte van de actuele raming 2016, op basis van de septembercirculaire 2015, is er een achteruitgang van € 596.000. Dit is voornamelijk het gevolg van een lagere uitkeringsfactor (nadeel € 994.000) en een hogere integratie uitkering WMO (voordeel € 349.000).		597 N
Uitkering deelfonds sociaal domein.	In de meicirculaire 2016 wordt de uitkering die de gemeente krijgt uit het deelfonds sociaal domein ten opzichte van de actuele begroting met ruim € 2,3 miljoen verlaagd. Dit heeft tot gevolg dat de uitgave budgetten WMO en Jeugd in programma 4: Sociaal domein met een zelfde bedrag zijn verlaagd.		2.306 N
Financieringsfunctie	Via de financieringsfunctie wordt de werkelijk betaalde rente doorberekend naar de producten binnen de exploitatie. Dit werkt budgetneutraal binnen het totaal van de begroting (dekking op de financieringsfunctie, lasten op de producten) Door de aangepaste regelgeving van het BBV moet de rente in de begroting 2017 tegen een lager tarief worden doorbelast dan in de begroting 2016. Dit leidt tot een lagere dekking op de financieringsfunctie. Hiertegenover worden de producten in 2017 minder belast met rentelasten		3.191 N

Bedragen x € 1.000

Product	Toelichting	Lasten	Baten
	dan in 2016 waardoor de eerdergenoemde budgetneutraliteit ontstaat.		
Lokale heffingen waarvan de bestedingen niet gebonden is.	In de begroting 2016 is incidenteel de ingerekende OZB opbrengst voor het RTIC met € 102.000 verlaagd. Deze verlaging werd conform RB2015-144 d.d. 26 januari 2016 gedekt uit het groeibudget 2016.		102 V

Start

Inleiding

**Programma-
plan**

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Overhead

- Programmaplan
- Overhead
- Verbonden partijen

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

In het kader van de vernieuwing van het BBV (artikel 8, eerste lid, onderdeel c) moet er in een apart programma gerapporteerd worden over de kosten van de overhead. Dit om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven.

Berekening overhead	
Loonkosten	9.904.667
Goederen en diensten	2.728.503
Kapitaallasten	1.302.737
<i>Totaal lasten overhead</i>	13.935.907
Doorbelasting goederen en diensten	-600.781
Doorbelasting overdrachten	30.953
Doorbelasting grondexploitaties en investeringen	-1.287.390
<i>Totaal doorbelastingen</i>	-1.857.218
Totaal overhead	12.078.689

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Verbonden partijen

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2016	2017
0.6 Overhead	Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	Alkmaar	Het laten uitvoeren van de wettelijk verplichte taak tot beheer van het gemeentearchief.	€ 2,92 per inwoner (€157.467)	€ 3,28 per inwoner (€ 176.943)

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Het bedrag voor onvoorziene uitgaven betreft het verplicht in de begroting te ramen bedrag voor het opvangen van onvoorzienbare, onuitstelbare en onvermijdbare uitgaven, de zogenaamde 3 O's, die ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet waren voorzien. Het bedrag voor onvoorziene uitgaven, dat op zich structureel in de raadsbegroting opgenomen moet worden, is volgens het BBV in principe slechts bestemd als dekkingsmiddel voor incidentele uitgaven, die voldoen aan het hierboven beschreven '*drie O's scenario*'. Het is gebruikelijk om voor het bedrag voor onvoorziene uitgaven een bedrag per woning of per inwoner op te nemen.

In de Financiële verordening 2014 heeft uw raad voor de bepaling ervan het volgende besloten (artikel 3 lid 2):

In de begroting wordt een post onvoorzien van € 1,40 per inwoner opgenomen. Voor 2017 betekent dat € 75.000. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast voor prijsontwikkelingen overeenkomstig de in lid 1 van dit artikel bedoelde financiële kaders.

Heerhugowaard
Stad van kansen

Paragrafen

Heerhugowaard
Stad van kansen

Start

Paragraaf A. Lokale
heffingen

Paragraaf B. Weerstands-
vermogen en
risicobeheersing

Paragraaf C. Onderhoud
kapitaalgoederen

Paragraaf D. Financiering

Paragraaf E.
Bedrijfsvoering

Paragraaf F. Verbonden
partijen

Paragraaf G. Grondbeleid

Paragraaf A

Lokale heffingen

Paragrafen

Overzicht gemeentelijke lasten 2017

Beleid gemeentelijke heffingen

Vernieuwingen BBV

Toelichting ontwikkeling woonlasten

Toelichting overige gemeentelijke belastingen en heffingen

Geraamde opbrengsten

Kwijtscheldingsbeleid

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Overzicht gemeentelijke lasten 2017

In deze paragraaf wordt het beleid en de lastendruk voor 2017 nader uitgewerkt. De uitkomsten voor de verschillende heffingen worden toegelicht en het kwijtscheldingsbeleid wordt beschreven. Tevens worden de geraamde opbrengsten en de bijbehorende tarieven in beeld gebracht.

Wij stellen u voor om op 20 december 2016 over de tariefsvoorstellen te besluiten. De daaruit voortvloeiende belastingverordeningen worden ook ter vaststelling voor de raadsvergadering van 20 december 2016 geagendeerd.

De gemeentelijke lasten vinden hun weerslag in programma 2. *'Stedelijk beheer en duurzame samenleving'*, programma 5. *'Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten'* en de *'Algemene dekkingsmiddelen'*

Beleid gemeentelijke heffingen

Jaarlijks worden door u de tarieven voor het heffen van gemeentelijke belastingen en heffingen vastgesteld. In het coalitieakkoord

2014 - 2018 is opgenomen dat, gelet op het feit dat de inwoners van Heerhugowaard worden geconfronteerd met belastingverhoging vanuit andere overheden, grote terughoudendheid past bij OZB verhoging. Daarnaast is er het streven naar volledige kosten dekking door leges.

Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Tot en met de begroting van 2016 werden gemeentelijke tarieven mede gebaseerd op uurlonen inclusief een overheadcomponent. Met ingang van 2017 moet de overhead op een apart taakveld zichtbaar worden gemaakt.

De kostprijs van gemeentelijke producten en diensten bestaat daarom vanaf 2017 uit twee componenten (directe kosten en overhead): de aan het betreffende taakveld toegerekende directe lasten worden verhoogd met het door uw raad in de financiële verordening (najaar 2016), of een door u daartoe vast te stellen specifieke notitie, vast te stellen percentage voor indirecte lasten: de overhead. Daarmee verandert de berekeningswijze, niet het resultaat.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Toelichtingen op de heffingen die onderdeel zijn van de ontwikkeling van de woonlasten.

1 Onroerende zaakbelastingen

De onroerende zaakbelastingen zijn belastingen die worden geheven over binnen de gemeentegrenzen gelegen onroerende zaken (op basis van WOZ-waarde). Uitgangspunt van beleid is dat de lastenstijging voor de burger niet meer is dan de stijging van de consumentenprijsindex (CPI voor alle huishoudens). Deze index laat een inflatiepercentage zien van 0,0%. Daarnaast worden de tarieven gecorrigeerd voor de ontwikkeling van de WOZ-waarden, zodat de opbrengststijging gelijke tred houdt met de inflatie.

De berekening van de tarieven (percentages) voor 2017 volgt zodra de totale WOZ-waarde definitief bekend is. In het voorstel voor de raadsvergadering van 20 december 2016 wordt hierop teruggekomen.

2 Rioolheffing

De gemeente legt rioolheffingen op voor het gebruik of genot van een aansluiting op de gemeentelijke riolering.

Eigenaren van panden die op het gemeentelijk rioleringsstelsel zijn

aangesloten ontvangen elk jaar een aanslag rioolheffing (eigenarendeel) voor een vast bedrag. Gebruikers van panden die op de gemeentelijke riolering zijn aangesloten en meer dan 250 kubieke meter per jaar lozen op het stelsel en de bedrijven die meer dan 500 vierkante meter afwaterende oppervlak hebben, ontvangen een aanslag rioolheffing (gebruikersdeel).

Met betrekking tot de rioolheffing is het beleid dat de tarieven 100% kostendekkend zijn; 'de vervuiler betaalt'.

Uw raad heeft op **15 december 2015 (RB2015-097)** besloten in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2016-2020 de wijze van kostendekking aan te passen: Ingaande 2017 stijgt het tarief rioolheffing tot 2030 met 4,1% (exclusief inflatie, met een ondergrens van 0).

De totale lasten 2017 van € 4.375.708 (inclusief BTW en extra afschrijving van € 999.277 op de investeringen) worden voor 100% uit de rioolheffing gedekt.

Conform het **RB2015-097** stijgen de tarieven eigenarendeel en grootverbruik ten opzichte van 2016 met 4,1% (4,1% + 0% prijsindex grond-, weg en waterbouw); inclusief de door uw raad in december 2015 aanvullend vastgestelde budgetverhoging van € 195.000 voor onkruidbestrijding.

Bij het invoeren van afstromend oppervlak als aanvullende heffingsmaatstaf voor bedrijven is er van uitgegaan dat alle bedrijven in de heffing worden betrokken. Uit jurisprudentie is gebleken dat de percelen die niet op de gemeentelijke riolering zijn aangesloten

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

niet belastingplichtig zijn. In de begroting 2017 zijn de hoeveelheden afstromend oppervlak daarop bijgesteld.

De gepresenteerde verhoging van 15% van baten afkomstig van de bedrijven komt door de afgesproken extra jaarlijkse stijging van het tarief voor afstromend oppervlak tot 2022.

De kostendeckendheid van de rioolheffingen 2017 zijn als volgt berekend:

Kosten riolering inclusief toegerekende rente	€	3.708.083
Inkomsten, excl. heffingen	-/-€	42.000
Netto kosten	€	3.666.083
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. toegerekende rente	€	461.666
BTW	€	247.959
Totale kosten	€	4.375.708
Opbrengst rioolheffingen	€	4.375.708
Dekkingspercentage		100 %

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Opbrengsten rioolheffingen:

Tarieven Rioolheffing (in €)	Eenheden 2017	Tarief 2015	Tarief 2016	Tarief 2017	Totaal opbrengst 2017
Eigenarendeel	24.056	144,96	155,58	161,94	3.895.629
Eigenarendeel (percelen < 25 m ²)	1.411	36,24	38,90	40,49	57.131
Tarief grootverbruik per 1m ³	312.970	0,58	0,62	0,65	203.431
Tarief afstromend oppervlak per m ²	1.291.278	0,13	0,15	0,17	219.517
Totaal opbrengsten					4.375.708

3 Afvalstoffenheffing

De gemeente brengt afvalstoffenheffing in rekening voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval.

Ook voor de afvalstoffenheffing is het beleid dat de tarieven kostendekkend zijn. De geraamde totale lasten over 2017 bedragen € 5.043.188 inclusief BTW en de kosten van kwijtschelding van € 200.000.

We gaan bij de bepaling van de afvalstoffenheffing uit van drie heffingscategorieën:

- 1 persoonshuishouden
- 2 persoonshuishouden; en
- meerpersoonshuishouden

De tarieven afvalstoffenheffing bestaan uit een vast en een variabel deel.

Het vaste deel betreft de inzamelingslasten (2017: € 3.104.051), dat in gelijke delen wordt verdeeld over de drie heffingscategorieën (totaal aantal wooneenheden per 1 januari 2017: 22.036). De daling van € 30.000 op dit onderdeel ten opzichte van 2016 wordt vooral verklaard door lagere kapitaallasten.

Het variabele deel betreft de verwerkingskosten (2017: € 1.939.137), die per heffingscategorie tot een verschillend heffingsbedrag leiden.

Bij de berekening van de tarieven is rekening gehouden met 1% oninbaar.

De omvang van de egalisatievoorziening 'Afvalstoffenheffing' is vastgesteld op maximaal € 7,50 per huisaansluiting. Het doel van deze voorziening is om naar de toekomst een gelijkmatig patroon in de tariefstelling na te streven. Het maximum van de voorziening is in 2016 bereikt.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffingen 2017 zijn als volgt berekend:

Kosten inzameling inclusief. toegerekende rente	€	4.513.039
Inkomsten, exclusief heffingen	-/-€	469.010
Netto kosten	€	4.044.029
Toe te rekenen kosten		
Overhead inclusief toegerekende rente	€	477.902
BTW	€	521.257
Totale kosten afvalinzameling	€	5.043.188
Opbrengst afvalstoffenheffingen	€	5.043.188
Dekkingspercentage		100 %

Opbrengsten afvalstoffenheffingen:

Tarieven Afvalstoffenheffing (in €)	Eenheden 2017	Tarief 2015*	Tarief 2016*	Tarief 2017	Totaal opbrengst 2017
1 persoonshuishouden	6.194	197,51	205,43	205,35	1.271.937
2 persoonshuishouden	7.579	215,83	225,60	226,84	1.719.219
meerpersoonshuishouden	8.263	234,16	245,77	248,34	2.052.032
Totaal opbrengsten	22.036				5.043.188

* Bij de berekening van de tarieven is er rekening gehouden met een teruggave uit de egalisatievoorziening.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

4 Ontwikkeling van de woonlasten

De ontwikkeling van de woonlasten is gelet op bovenstaande:

Eigenaren	Gemiddelde woonlasten	Eenpersoons		Meerpersoons	
		2016	2017	2016	2017
<i>Afvalstoffenheffing</i>					
Heffing	€ 205,43	€ 205,35	€ 245,77	€ 248,34	
Mutatie (in Euro's)	-/- € 0,08		€ 2,57		
Mutatie (in procenten)	-/- 0,0%		1,0%		
<i>OZB</i>					
Percentage WOZ-waarde	0,12374	Nog niet bekend	0,12374	Nog niet bekend	
<i>Rioolheffing</i>					
Tarief	€ 155,58	€ 161,94	€ 155,58	€ 161,94	
Mutaties (in Euro's)	€ 6,36		€ 6,36		
Mutatie (in procenten)	4,1%		4,1%		

Toelichting op de overige gemeentelijke belastingen en heffingen**1 Parkeertarieven**

De parkeertarieven worden geheven op basis van de 'Parkeergeldverordening 2007' (RB2006-119).

Het huidige tarief voor de gemeentelijk parkeervoorzieningen is september 2010 door de gemeenteraad vastgesteld. Het eerste kwartier parkeren is gratis en ieder volgend kwartier kost € 0,30.

Het maximale dagtarief is € 6,00.

Uitgangspunt bij bepaling van het parkeertarief is kostendekking; de gebruiker betaalt. Samen met de parkeerpartners wordt de tariefstelling periodiek in brede context bekeken. Een nieuwe gespreksronde is gaande. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2016 heeft ons college uw raad tussentijds geïnformeerd. Aan de hand daarvan heeft u een reserve gevormd. In de begroting 2017 is vooralsnog uitgegaan van de huidige tarieven. In het eerste kwartaal 2017 komt het college met een voorstel voor tariefaanpassing.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

De kostendekkendheid van de parkeeropbrengsten 2017 is als volgt berekend:

Kosten inclusief toegerekende rente	€	247.576
Inkomsten, exclusief heffingen	-/-€	12.273
Netto kosten	€	235.303
Toe te rekenen kosten		
Overhead inclusief toegerekende rente	€	54.196
Totale kosten	€	289.499
Opbrengst Parkeergelden	€	281.840
Dekkingspercentage		97 %

2 Lijkbezorgingsrechten

Het uitgangspunt voor de tarieven van de lijkbezorgingsrechten is volledige kostendekking op alle tarieven die betrekking hebben op:

- De uitgifte van graven (inclusief grafonderhoud);
- Het begraven;
- De algemene kosten voor het in stand houden (groenbeheer) van de twee gemeentelijke begraafplaatsen.

Een gespecificeerde uiteenzetting van de totstandkoming van het lijkbezorgingsrecht is opgenomen in het raadsbesluit **RB2011-001**

d.d. 25 januari 2011 en in B&W-besluit BW14-0193 d.d. 8 april 2014. De prognose is dat de totale opbrengst van lijkbezorgingsrechten op een zelfde niveau blijft als gevolg van een lager aantal begrafenissen, terwijl de tarieven stijgen.

De aanvrager betaalt leges om alle kosten te dekken die hij direct veroorzaakt. De gemeente betaalt de kosten die betrekking hebben op het deel van de begraafplaats dat nog niet in gebruik is.

De kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten 2017 is als volgt berekend:

Kosten	€	105.591
Inkomsten, exclusief heffingen	-/-€	
Netto kosten	€	105.591
Toe te rekenen kosten		
Overhead inclusief toegerekende rente	€	45.679
Totale kosten	€	€ 151.270
Opbrengst lijkbezorgingsrechten	€	€ 86.586
Dekkingspercentage		57 %

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

3 Marktgelden

Tot 2015 zijn de tarieven een aantal jaren bevroren geweest, wegens de gespannen situatie waarin het marktwezen zich bevond. Wij zijn van mening dat de tarieven, net als in 2016 voor de markt verhoogd moeten worden met de prijsindex (2017: 0,0%). Kostendeckende tarieven binnen het product markt zijn niet haalbaar. De aandacht is daarom binnen het product nog steeds gericht op het beperken van kosten.

De kostendeckendheid van de marktgelden 2017 is als volgt berekend:

Kosten	€	43.448
Inkomsten, exclusief heffingen	-/-€	
Netto kosten	€	43.448
Toe te rekenen kosten		
Overhead inclusief toegerekende rente	€	17.807
Totale kosten	€	61.255
Opbrengst marktgelden		
	€	42.760
Dekkingspercentage		70 %

4 Leges

De legesverordening bestaat uit drie titels. De actuele zaken worden hieronder toegelicht.

Titel 1 Algemene dienstverlening

De leges genoemd in deze titel hebben voornamelijk betrekking op de leges burgerzaken (onder andere reisdocumenten en rijbewijzen). In april 2016 is er een analyse gemaakt waarmee het dekingspercentage is berekend op 94,82%. In de loop van 2016 beoordelen we of een verhoging naar 100% mogelijk en reëel is.

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning

Naar aanleiding van een beoordeling van de kostendeckendheid van de wabo-leges ('bouwleges') is een correctie op de in de begroting opgenomen raming voorgesteld, die via de Voorjaarsnota 2016, op 30 juni 2016, is vastgesteld (zie pagina 16 onder B en pagina 34 onder L).

Kosten en opbrengsten verbonden aan het behandelen van Wabo vergunningen zijn daarmee meer specifiek en transparant.

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

De leges genoemd in deze titel hebben voornamelijk betrekking op de bijzondere wetten en de Algemene Plaatselijke Verordening

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

(APV). De kosten en opbrengsten van deze categorie zijn in onderzoek en worden verder inzichtelijk gemaakt.

Geraamde opbrengsten

Bedragen x € 1.000

Gemeentelijke belastingen en heffingen	2016	2017
Onroerende zaakbelasting ¹⁾		
<i>Eigenaar woningen</i>	5.478	5.478
<i>Eigenaar niet-woningen</i>	3.111	3.111
<i>Gebruiker niet-woningen</i>	2.266	2.266
Rioolheffing	4.148	4.376
Afvalstoffenheffing ²⁾	4.942	5.043
Parkeerbelasting	281	281
Lijkbezorgingsrechten ³⁾	87	87
Marktgeden ³⁾	43	43

¹⁾ De opbrengsten OZB zijn gebaseerd op een inflatiecorrectie van 0,00% voor 2017.

²⁾ 2016 is inclusief teruggave

³⁾ Deze bedragen zijn exclusief het effect van de belastingvoorstellen.

Kwijtscheldingsbeleid

	Realiteit 2015	Realiteit tot en met juli 2016	Raming 2017
Aantal automatische kwijtscheldingen	408	448	450
Aantal verzoeken, waarvan:	620	843	840
Nog in behandeling	22	261	25
Toegewezen	429	220	450
Gedeeltelijk toegewezen	9	0	10
Afgewezen	147	233	200
Ingetrokken	12	128	60
Buiten behandeling	1	1	1

Paragraaf B

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Paragrafen

Aanleiding en achtergrond

Risicoprofiel

Beschikbare weerstandscapaciteit

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Kengetallen

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Aanleiding en achtergrond

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de geactualiseerde risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is ook het weerstandsvermogen berekend. Het betreft hier de risico-inventarisatie per juni 2016. De risico's zijn hetzelfde als bij de jaarrekening 2015. Hetzelfde geldt voor de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit vooral omdat het tijdstip van opmaken van de jaarrekening 2015 kort zit op het tijdstip van opstellen van de begroting 2017.

De tien, in financiële zin, grootste risico's zijn opgenomen in de volgende paragraaf.

De raad heeft op 26 mei 2015 (**RB2015-030**) besloten een streefwaarde voor de ratio weerstandsvermogen te hanteren van 1,1 en een zekerheidspercentage van 80% te hanteren bij de bepaling

van de benodigde weerstandscapaciteit. Ook is besloten om bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit, naast de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit te betrekken.

Uit het geactualiseerde risicoprofiel volgt dat met een bedrag van € 14.745.000 met 80% zekerheid alle risico's financieel kunnen worden afgedekt. De omvang van het weerstandsvermogen (de algemene reserve plus de onbenutte belastingcapaciteit) is, € 22.440.000. Dit resulteert in een ratio voor het weerstandsvermogen van 1,52.

Risicoprofiel

In het onderstaande overzicht staan de 10 risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico	Kans	Bedrag
<p>Parameters en prijzen complex De Draai:</p> <p>In de uitgangspunten bij de 7e herziening van De Draai is de index op de kostprijzen voor de periode 2013 - 2018 op 1% gezet en voor de periode vanaf 2018 2%. Uitgaande van het scenario dat voor de periode tot 2018 ook wordt uitgegaan van een kostenindex van 2%, is het financieel effect hiervan € 1,2 miljoen. In de uitgangspunten bij de 7e herziening van De Draai is de index op de grondopbrengsten voor de periode vanaf 2018 tot einde looptijd op 2% gezet. Indien de opbrengsten index voor de periode vanaf 2018 verlaagd wordt naar 1%, heeft dit een nadelig financieel gevolg voor het totale resultaat van De Draai van € 5,4 miljoen. Er bestaat het risico dat de grondprijzen in hoofdcategorie III mogelijk te hoog zijn. Dit type woningen is nog niet gebouwd waardoor concrete</p>	50%	Maximaal € 8.300.000

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Risico	Kans	Bedrag
referentiemodellen ontbreken en waardoor er nog niet op bouwkostenniveau een zogenaamde residuele berekening van dit segment is gemaakt. Uitgegaan is van een scenario waarbij de prijzen voor deze specifieke woningen met 10% zijn verlaagd. Het financiële effect hiervan is € 1,7 miljoen.		
<p>De Vaandel: Bouwgrond in exploitatie: De risico's worden voornamelijk bepaald door de afzet (de grootte en het tempo) en de hoogte van de verkoopprijzen. Echter door de looptijd naar 10 jaar te brengen is een goed beheersbare grond-exploitatie ontstaan, waarvan de risico's zich beperken tot tegenvallende omzet en wijzigingen in de gehanteerde percentages. Dit prijsrisico wordt ingeschat op € 1.500.000. NIEGG Noord: Indien het opstel terrein en de daarbij behorende voorzieningen en bebouwing niet ontwikkeld zullen worden dient er circa. 3 hectaren naar de materiële vaste activa overgeheveld te worden. De inschatting van dit risico is € 425.000. NIEGG Zuid: In het meest negatieve geval dienen de gronden in zijn geheel overgezet te worden naar de materiële vaste activa. Er zal dan circa. 20 hectaren worden uitgenomen en naar de materiële vaste activa worden overgeheveld. De omvang van dit risico is € 2.215.000.</p>	50%	Maximaal € 4.140.000
<p>Stadshart: Het ontbreken van voldoende programma voor de realisatie van de reservelocatie op korte termijn en vertraging in de realisatie van woningbouwlocaties hebben geleid tot een geactualiseerde grondexploitatie met een negatieve contante waarde van € 5,8 miljoen. Er is een verliesvoorziening gevormd voor dit bedrag. In het risicoprofiel is het resterende risico opgenomen voor prijsrisico, vertraging in afzet ofwel programmawijziging. De maximale omvang van dit risico wordt geschat op € 2.300.000.</p>	70%	Maximaal € 2.300.000
<p>Afzetrisico complex De Draai: In de meest actuele herziening van De Draai wordt uitgegaan van een afzet van woningen in de periode 2016 t/m 2030. Mocht de horizon drie jaar opschuiven waardoor een deel van de woningen later wordt afgezet heeft dit een nadelig effect van € 2 miljoen op de Netto Contante Waarde.</p>	70%	Maximaal € 2.000.000
<p>Jeugd: Het risico bestaat dat het beschikbare budget voor Jeugdzorg niet toereikend is voor de vraag naar jeugdzorg bij inwoners. Met name ook door de hoge kosten die verbonden kunnen zijn aan individuele trajecten bestaat het risico op budgetoverschrijdingen.</p>	70%	Maximaal € 750.000

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Risico	Kans	Bedrag
<p>WMO: Het risico bestaat dat de beschikbare budgetten voor individuele voorzieningen, zorg in natura en persoonsgebonden budgetten niet toereikend zijn voor de vraag onder inwoners.</p>	50%	Maximaal € 1.000.000
<p>Garantstellingen: De gemeente heeft zich garant gesteld voor financiering van andere organisaties. Een voorbeeld is de garantstelling voor de financiering van de HVC. De exploitatie van de HVC staat onder druk. Dit verhoogt het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de afgegeven garantie.</p>	50%	Maximaal € 1.000.000
<p>Zieke bomen: Tot op heden worden kosten die verband hebben met zieke bomen (kappen en nieuwe bomen planten en dergelijke) gedekt uit beschikbare budgetten. Doordat nu zoveel bomen ziek worden (nieuwe ziekten die zich nu ook in Heerhugowaard laten zien) is de kans groter geworden dat te maken kosten om bomen te kappen en vervangen niet meer gedekt kunnen worden uit de reguliere budgetten. De nieuwe risico-inschatting is gebaseerd op het huidige beleid en de huidige inzichten over (mogelijke) aantallen zieke bomen in de gemeente. Hierbij is betrokken de uitbreiding van het budget in de begroting 2014.</p>	50%	Maximaal € 1.000.000
<p>Complex Heerhugowaard Zuid: Voor plandeel 4B van dit complex vindt nu een herontwikkeling plaats. Dit om in 2017 tot een eerste uitgifte van gronden te komen. Onderdelen van de herontwikkeling zijn vooral het programma, planning en prijs. Dit zal leiden tot een herziening van de grondexploitatie die naar verwachting in het najaar van 2016 zal worden voorgelegd. Het huidige beeld is dat de risico-inschatting voor dit complex, die gemaakt is bij de jaarrekening 2014 nagenoeg past bij het actuele beeld. In de uitgangspunten bij de actualisering van de grondexploitatie van Heerhugowaard-Zuid is de index op de kostprijzen voor de periode 2013 - 2018 op 1% gezet en voor de periode na 2018 2%. Uitgaande van het scenario dat voor de periode tot 2018 ook wordt uitgegaan van een kostenindex van 2%, heeft dit een nadelig financieel gevolg voor het totale resultaat van Heerhugowaard-Zuid van € 120.000. In de uitgangspunten bij de actualisering van de grondexploitatie van Heerhugowaard-Zuid is de index op de grondopbrengsten voor de periode vanaf 2018 tot einde looptijd op 2% gezet. Indien de opbrengsten index voor de periode vanaf 2018 verlaagd wordt naar 1,5%, heeft dit een nadelig financieel gevolg voor het totale resultaat van Heerhugowaard-Zuid van € 190.000. Er bestaat een risico dat de ingerekende prijzen voor de vrije kavels niet kunnen worden gerealiseerd. Uitgegaan is van een scenario waarbij de prijzen voor deze specifieke woningen met 10% zijn verlaagd. De financiële consequentie hiervan bedraagt € 440.000. Er bestaat een risico dat er een afzetvertraging optreedt in de periode</p>	50%	Maximaal € 970.000

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Risico	Kans	Bedrag
2016 - 2022. Uitgegaan is van een scenario waarbij het ingerekende aantal woningen in de periode 2016 - 2020 ad 221 woningen niet in 7 jaar maar in 8 jaar wordt uitgegeven. De financiële consequentie hiervan bedraagt € 220.000.		
Sanering Vanadium: Bij de herinrichting van de Rivierenwijk is duidelijk geworden dat het in het verleden gebruikte slakkenzand verontreinigd is met de stof Vanadium. Voor de kosten van sanering, vooral in de Rivierenwijk, over de periode 2017 t/m 2020 is een reserve gevormd van € 2,5 miljoen. Pas vanaf 2025 staan werkzaamheden ingepland waarbij het risico bestaat dat sanering nodig is van verontreinigd slakkenzand. De omvang van dit risico wordt met de huidige kennis op maximaal € 4 miljoen ingeschat	10%	Maximaal € 4.000.000
Totaal grote risico's		€ 25.460.000
Overige risico's		€ 45.575.000
Totaal alle risico's		€ 71.035.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 71.035.000: zie tabel 1) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. De uitkomst van de simulatie is dat, bij een zekerheid van 80%, met een bedrag van € 14.745.000 de risico's kunnen worden afgedekt.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve en de onbenutte belastingcapaciteit. De algemene reserve in de balans ultimo 2015 (jaarrekening 2015) is € 21.628.000.

Bij de besluitvorming over de resultaatbestemming 2015, de reservekeeper 2016 en de Voorjaarsnota 2016 zijn mutaties in de algemene reserve voorgesteld. Na verwerking van deze mutaties bedraagt de beschikbare algemene reserve € 19.602.000. De onbenutte belastingcapaciteit is € 2.838.000. Dit resulteert in een beschikbare weerstandscapaciteit van € 22.440.000.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Relatie benodigde en beschikbare weerstands- capaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de gewenste weerstandscapaciteit met de beschikbare weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen:

$$\text{Ratio weerstands-} \\ \text{vermogen} = \frac{\text{Beschikbare} \\ \text{weerstands-} \\ \text{capaciteit}}{\text{Benodigde} \\ \text{weerstands-} \\ \text{capaciteit}} = \frac{€ 22.440.000}{€ 14.745.000} = 1,52$$

De raad heeft op 26 mei 2015 ([RB2015-030](#)) besloten een streefwaarde voor de ratio weerstandsvermogen te hanteren van 1,1.

Kengetallen

Op 15 mei 2015 is het besluit genomen tot aanpassing van het BBV. Hierbij wordt voorgeschreven dat vanaf de jaarrekening 2015 er in de *paragraaf B. 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'* een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen. Naast de kengetallen dient een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie te worden opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht aan raadsleden over de financiële positie van hun gemeente.

Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies. De voorgeschreven kengetallen worden al langere tijd gebruikt bij onder andere financiële stresstesten. Een gemeente kan bij de vaststelling van eigen normen gebruik maken van de signaleringswaarden zoals die worden toegepast bij stresstesten.

Omdat het voor gemeenten bijna niet mogelijk is om eigen normen te formuleren heeft de Provincie op 30 november 2015 een brief naar de gemeente gestuurd met een mogelijke categoriale indeling voor deze normen. Deze categoriale indeling is in deze begroting overgenomen om een oordeel te kunnen vormen over de gepresenteerde kengetallen.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Uitkomsten berekeningen kengetallen

In de onderstaande tabel staan de uitkomsten van de berekeningen van de verschillende kengetallen voor de gemeente.

Begroting 2017 Kengetallen	Verloop van de kengetallen						Indeling kengetallen provincie		
	Rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	67,02%	66,88%	79,59%	70,65%	62,04%	58,59%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekke leningen	66,28%	66,27%	78,88%	69,93%	61,31%	57,86%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	36,39%	37,62%	34,78%	33,92%	32,54%	30,40%	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	3,30%	0,62%	0,15%	0,65%	0,58%	0,43%	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	42,74%	44,47%	50,07%	46,03%	42,59%	42,82%	<20%	20-30%	>35%
Belastingcapaciteit	87,45%	85,95%	87,21%	87,21%	87,21%	87,21%	<95%	95-105%	>105%

1 **Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekke leningen).**

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk als gevolg van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekke

leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekke leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat ook alle verstrekke leningen worden opgenomen.

De netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekke leningen zijn nagenoeg gelijk aan elkaar. Dit omdat de gemeente bijna geen geldleningen aan derden heeft verstrekt.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

De schuldquote die in de jaarrekening 2015 en de raadsbegroting 2016 nog rond de 67% schommelde stijgt in de raadsbegroting 2017 naar ruim 79%.

De verslechtering van de netto schuldquote wordt vooral veroorzaakt doordat het begrotingstotaal van de gemeente met ruim € 21 miljoen is afgenomen. Deze afname wordt vooral veroorzaakt door lagere verwachte inkomsten en uitgaven in de grondexploitaties.

Het huidige beleid is om deze schuldenlast zo snel als mogelijk omlaag te brengen. Concreet betekent dit dat bij het herfinancieren van de huidige leningenportefeuille leningen met een zo kort mogelijke looptijd en met een aflossingscomponent worden aangehouden.

Ondanks deze stijging blijft de netto schuldquote nog steeds ruimschoots binnen de door de Provincie gehanteerde minst risicovolle categorie A.

2 *De solvabiliteitsratio.*

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

De solvabiliteitsratio van de gemeente ligt rond de 35%, hetgeen als risicovol, categorie B, moet worden beschouwd. Dat de solvabiliteit relatief laag is komt doordat de gemeente sinds 2006 relatief veel vreemd vermogen heeft aangetrokken om de investeringen in grondexploitaties te kunnen financieren. Hierdoor is het balanstotaal gestegen.

3 *Structurele exploitatieruimte*

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet conform het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden toegelicht. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

In artikel 19 onderdeel c van het BBV wordt een overzicht gevraagd van de geraamde incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma tenminste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

totaalbedrag kunnen worden opgenomen. In artikel 19 onderdeel d wordt een overzicht gevraagd van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In artikel 23 van het BBV staat dat deze gegevens ook moeten worden verstrekt voor de meerjarenraming. Deze gegevens worden ook verstrekt bij de jaarrekening (zie artikel 19 BBV).

Op basis van deze gegevens kan het saldo van de structurele baten en structurele lasten worden berekend. Daarbij wordt het saldo opgeteld van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves. Een overzicht van de incidentele baten en lasten is opgenomen op pagina 181-183 van deze raadsbegroting.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

Het percentage voor de structurele exploitatie is in de raadsbegroting 2017 uitgekomen op 0,15%, minst risicovolle categorie A. Daarnaast blijft het percentage ook voor de jaren 2018 tot en met 2020 positief. Dit geeft aan dat de begroting structureel op orde is.

4 Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact kunnen hebben op de financiële positie van een gemeente.

De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

In artikel 38, onderdeel a, van het BBV wordt gevraagd om in de balans afzonderlijk op te nemen:

Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:

- Niet in exploitatiegenomen bouwgronden; en
- Overige grond- en hulpstoffen.

In onderdeel b van artikel 38 wordt gevraagd om 'onderhanden werk' te vermelden, hieronder vallen ook bouwgronden in exploitatie. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programma-begroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17 onderdeel van het BBV, exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Doordat de gemeente in de afgelopen jaren heeft geïnvesteerd in de grondexploitaties heeft de gemeente een hoge percentage voor het kengetal grondexploitatie. In deze raadsbegroting 49,43% hetgeen als zeer risicovol (categorie C) moet worden beschouwd. Eerder in deze paragraaf, maar ook in paragraaf G. '*Grondbeleid*' en de herziene grondexploitaties wordt uitvoerig stilgestaan bij de risico's die de gemeente loopt op de grondexploitaties en welke

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

maatregelen worden genomen om deze zoveel als mogelijk te mitigeren.

5 *Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden.*

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten.

Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigings (afvalstoffen)heffing voor een woning met gemiddelde WOZ waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage.

De gemeente zit met zijn belastingcapaciteit (87%) ruimschoots beneden het door het Coelo berekende landelijke gemiddelde en kan geclassificeerd worden als minst risicovol (categorie A). Hierdoor heeft de gemeente de mogelijkheid om, in uiterste geval van nood, de gemeentelijke belastingen te kunnen verhogen.

Paragraaf C

Onderhoud kapitaalgoederen

Paragrafen

Inleiding

Doelstellingen
collegeprogramma

Dagelijks en groot
onderhoud

Uitbreiding areaal

Beleidsvelden

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op het onderhoud van kapitaalgoederen en onze voornemens voor 2017 op dit gebied.

In de openbare ruimte vinden activiteiten plaats als wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig waarbij de kwaliteit van het onderhoud van deze kapitaalgoederen bepalend is voor de manier waarop de burger de openbare ruimte ervaart. Met het onderhouden van deze kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

In artikel 12 BBV is aangegeven voor welke kapitaalgoederen het onderhoud in ieder geval dient te worden aangegeven, te weten:

- wegen;
- riolering;
- waterhuishouding;
- groenvoorziening; en
- gebouwen.

Aanvullend geven wij nadere informatie over de volgende kapitaalgoederen:

- verkeer;
- straatmeubilair;
- openbare verlichting;
- straatreiniging;
- sneeuw- en gladheidbestrijding;
- bermen en bermsloten en
- speelvoorzieningen.

Conform artikel 12 BBV wordt voor de hiervoor genoemde kapitaalgoederen het beleidskader aangegeven.

Voor wat betreft het beleidskader geldt in deze paragraaf het gewenste onderhoudsniveau als uitgangspunt.

Doelstelling collegeprogramma 2014-2018 'Samen leven'

In het collegeprogramma 2014 - 2018 'Samen leven' dat in 2014 door het college is vastgesteld is de doelstelling opgenomen dat de wijze waarop het onderhoud en de renovatie ter hand wordt genomen tegen het licht wordt gehouden. Onderzocht is of door

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

scherp te kijken, met behoud van een behoorlijke kwaliteit, goedkopere oplossingen mogelijk zijn.

Uit de analyse en doorrekening die in 2015 heeft plaatsgevonden is gebleken dat we voor dat groot onderhoud in de richting van een 'ideaalcomplex' gaan. Dit houdt in dat de jaarlijkse stortingen in de voorziening in grote lijnen gelijk zijn aan de jaarlijkse onttrekkingen. In de voorzieningen was € 7,3 miljoen meer opgenomen dan voor de uitvoering van het onderhoudsplan noodzakelijk is. Dit bedrag is met een besluit door uw raad vrijgevallen.

Dagelijks en groot onderhoud

Groot onderhoud van kapitaalgoederen kost ieder jaar veel geld, via stortingen in voorzieningen is dit geborgd. Zoals in voorgaande paragraaf is toegelicht is in 2015 en 2016 het onderhoud kritisch onder de loep genomen en zijn ambitieniveaus heroverwogen. In de Voorjaarsnota 2016 heeft uw raad hierover een besluit genomen.

Ook in de reserve Nota Bovenwijkse Kosten 2 (NBK-2) zijn middelen gereserveerd voor te realiseren voorzieningen. En ook deze reserve is in 2015 en 2016 kritisch onder de loep genomen. Dit heeft, na besluitvorming over de Voorjaarsnota 2016 (zie pagina 12 van dat document), geresulteerd in een vrijval van € 5,2 miljoen incidenteel, en € 0,7 miljoen structureel.

Naast de besluitvorming over de herijking van de onderhoudsvoorzieningen en de projecten in de reserve NBK-2 heeft uw raad over nog een aantal projecten een besluit genomen die in 2017 in voorbereiding zullen worden genomen: Middenweg-Zuid en Rivierenwijk.

Vanuit cultuurhistorisch besef, beleving en uit respect naar de omgeving zetten we in op de unieke kenmerken van de Middenweg-Zuid: de dubbele bomerij en tweezijdige waterlopen. Met slimme verbijzonderingen benadrukken we het unieke karakter van de wegen de omgeving. In 2016 is, met de vaststelling van de Voorjaarsnota 2016 een krediet beschikbaar gesteld ten behoeve van de Renovatie Middenweg-Zuid.

Vanaf de aanleg van de Rivierenwijk zijn de wegen in de wijken op een fundering van duomix of slakkenzand gelegd. Dit is restmateriaal van de staalproductie waarin vanadium zit.

Sinds enige tijd komt vanadium als bouwstof in een lijst van verontreinigde stoffen voor. Sanering brengt extra kosten met zich mee.

Om voor de eerstkomende wijken de saneringskosten af te dekken is, met de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2016, een reserve sanering vanadium ter grootte van € 2,5 miljoen gevormd.

De komende tijd onderzoeken we de omvang van het probleem en de mogelijke oplossingen hiervoor.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

De provincie wijst als toezichthouder op de volgende punten:

- kwaliteitsniveau onderhoud. Er is sprake van een ondergrens wat betreft het onderhoudsniveau: dat is het niveau waarop nog net geen kapitaalvernietiging plaatsvindt.
Op dit moment ligt het onderhoudsniveau in Heerhugowaard boven dit niveau.
- Verlaging van het kwaliteitsniveau door de raad moet leiden tot actualisatie van het bijbehorende beheerplan. Wanneer dit aan de orde is zorgen we daarvoor.
- De stand van de voorziening, de toevoegingen en de onttrekkingen moeten overeenkomen met de benodigde budgetten volgens het beheerplan. Zo niet dan merkt de provincie het aan als een onvolledige of onrealistische raming.
Er is een analyse uitgevoerd. De resultaten zijn in de Voorjaarsnota 2016 aan uw raad ter besluitvorming voorgelegd.
Bovendien let de provincie bij de begroting extra op de kwaliteit van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Aandacht is er met name voor:

- De actualiteit van de onderhoudsplannen. Voor de kapitaalgoederen in de openbare ruimte beschikken we over actuele plannen, voor de gebouwen is een plan in ontwikkeling.

- De looptijd van de onderhoudsplannen. De uitgangspunten voor de onderhoudsplannen van onze gemeente zijn in dit opzicht congruent. In het kader van de hiervoor bedoelde analyse is hier uitgebreid aandacht aan besteed.
- Het al dan niet hebben van achterstanden in het beheer en onderhoud. Op dit moment is er bij ons geen sprake van achterstallig onderhoud.
- Het reserveren van middelen voor de uitvoering van regulier klein en groot onderhoud. Voor dagelijks onderhoud zijn budgetten opgenomen in de reguliere begroting en voor groot onderhoud zijn voorzieningen gevormd. De voorbedoelde analyse heeft zich hier op gericht.
- Vervangingsinvesteringen in wegen, waterwegen en bruggen. In de analyse zijn de vervangingsinvesteringen buiten beschouwing gelaten. Hierop richten we ons in de eerste helft 2017.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

In het hieronder opgenomen overzicht zijn de budgetten voor beheer, dagelijks en groot onderhoud opgenomen.

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Begroting 2016	Begroting 2017 ¹⁾
Gemeenschappelijke en welzijnsgebouwen	1.552	1.184
Verkeer	865	638
Wegen/civiele kunstwerken	5.860	5.434
Straatmeubilair	53	-17
Openbare verlichting	1.251	1.107
Straatreiniging	286	239
Sneeuw- en gladheidbestrijding	244	164
Waterhuishouding	445	434
Bermen en bermsloten	81	53
Speelvoorzieningen	554	384
Openbaar groen	3.380	2.715
Riolering	3.930	3.666
Totalen	18.501	16.001

1) Bedrag exclusief overhead (BBV per 1-1-2017)

In december 2005 heeft uw raad besloten dat als uitgangspunt geldt dat de budgetten groot onderhoud voor herinrichtingen worden geactiveerd (voor het reconstructiedeel) en dat daarnaast

specifiek beschikbare middelen (structurele budgetten en bestemmingsreserves) worden ingezet voor de resterend benodigde dekking. Er worden inspanningen verricht voor het verkrijgen van subsidies van Rijk, Provincie (BDU) en het Hoogheemraadschap (voorzieningen voor waterberging) en er wordt gebruik gemaakt van andere subsidiemogelijkheden.

Over de budgetten groot onderhoud voor herinrichtingen wordt jaarlijks een raadsbesluit genomen.

Op basis van het raadsvoorstel Herziening uitvoeringsplan Groot Onderhoud/ Herinrichting Wijken (RB2013-095) heeft uw raad op 18 juni 2013 ingestemd met een gewijzigd uitvoeringsplan.

Uitbreiding areaal

Uitgangspunt is dat voor de groei van het areaal als gevolg van de uitbreiding van de gemeente volledig toereikende budgetten beschikbaar zijn.

Hierna volgen de verschillende onderdelen van de kapitaalgoederen (producten) met de kaders.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Beleidsvelden

1 Herinrichting/ Groot onderhoud Wijken

(Programma 2. 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven')

In 2015 is gestart met de herinrichting van de Molenwijk J en Rivierenwijk F en zal in het voorjaar van 2017 zijn afgerond.

In 2016 is gestart met de voorbereiding van Rivierenwijk-Zuid, begin 2018 wordt gestart met de uitvoering van Rivierenwijk-Zuid.

2 Wegen en civiele kunstwerken

(Programma 2. 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven')

Kader

- Beleidsuitgangspunten groot onderhoud en de dekking van de lasten wegen/ civiele kunstwerken tot en met 2019.
- Beheerplan 'Openbare ruimte' (IBOR-plan) en een beheerplan 'Bewust ontwerpen' (beheerkwaliteit).
- Beheerplan Wegen gemeente Heerhugowaard 2013 - 2016
- Beheerplan (bijzondere) Kunstwerken en Waterhuishouding 2015-2019.

In 2017 zal aan de hand van de inspectieresultaten groot onderhoud asfalt uitgevoerd worden aan diverse wegen.

3 Riolering

(Programma 2. 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven')

Kader

- 'Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) 2016 t/m 2020' (RB2015097 d.d. 15 december 2015);

4 Waterhuishouding

(Programma 2. 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven')

Kader

- 'Waterplan Heerhugowaard 2006-2015' (RB mei 2006).
- Beheerplan (bijzondere) Kunstwerken en Waterhuishouding 2015-2019 (BW15-0011)

Actualisatie van het *Waterplan 2006-2015* wordt samen met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) opgepakt. Met het HHNK is afgesproken om te wachten totdat zij hun waterplannen hebben afgerond (2017). Daarna gaan we ons waterplan actualiseren.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

5 Openbaar groen

(Programma 2. 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven')

Kader

- 'Groenbeleidsplan 2010 - 2015' (RB2010-028 d.d. 23 maart 2010)

Het beleidsplan wordt gecontinueerd (BW16-0055 d.d. 23 februari 2016). Eventuele nadere acties volgen na de vaststelling van de kadernota fysiek domein in het kader van 'Right to challenge'.

Tot en met 2018 zullen de zieke kastanjes in de wijken Zuidwijk en Huygenhoek gefaseerd worden vervangen.

6 Gemeentelijke- en welzijnsgebouwen

(Diverse programma's)

Kader

- Onderhoudsplan 'Gebouwen' (RB2011-007 d.d. 26 april 2011).

Planning is dat het onderhoudsplan gebouwen nog in 2016 wordt geactualiseerd in een plan 'gemeentelijk vastgoed'.

Grootschalig onderhoud en renovaties worden gedekt uit de voorziening 'Groot onderhoud gebouwen'.

7 Verkeer

(Programma 2. 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven')

Kader

- Landelijke richtlijnen en uitgangspunten van het beheerplan 'Bewegwijzeringen en Bebordingen';
- Heerhugowaards Verkeersveiligheidsplan (RB2012-141 d.d. 22 januari 2013).
- Beheerplan Straatmeubilair en verkeersvoorzieningen 2013 - 2018

Bij de herinrichting van woonwijken worden de reguliere vervangingen en de aanpassingen in het kader van 'Duurzaam Veilig' integraal met de overige werkzaamheden uitgevoerd.

8 Straatmeubilair

(Programma 2. 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven')

Kader

- Beheerplan straatmeubilair en verkeersvoorzieningen 2013-2018

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

9 Openbare verlichting

(Programma 2. 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven')

Kader

- **Beleidsplan openbare verlichting 2012 - 2016** (RB2011-095)
- Categorisering fiets- en voetpaden ten behoeve van verlichting (RB mei 2006)
- Openbare verlichting in relatie tot het Keurmerk Veilig Wonen (RB mei 2008)
- Beheerplan Openbare Verlichting 2014 - 2017 (BW13-0514)
- Landelijke richtlijnen '*Richtlijn Openbare Verlichting 2011*' (ROVL 2011).

In 2017 vindt evaluatie plaats van het beleidsplan openbare verlichting en zo nodig actualisatie plaats.

Nieuwe technieken zoals LED verlichting en dimmen worden waar mogelijk toegepast. Ontwikkelingen op dit vakgebied worden nauwlettend gevolgd.

10 Straatreiniging

(Programma 2. 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven')

Kader

- Beheerplan straatreiniging 2013 - 2016 (BW13-0230)

Het gebruik van glyfosaat (werkzame stof in onder andere Round-Up) als onkruidbestrijdingsmiddel is met ingang van 2016 verboden. In 2016 is het onkruid bestreden door middel van het inzetten van de '*Weedsteam*' (stoom/ hete lucht en infrarood) in combinatie met het borstelen van de verharding, inzet van bosmaaiers en een complementair veegbeheer.

Begin 2017 vindt een evaluatie plaats van de in 2016 gestarte werkwijze van onkruidbestrijding en zullen de gevolgen voor het beheerplan in beeld worden gebracht.

11 Sneeuw- en gladheidsbestrijding

(Programma 2. 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven')

- **Sneeuw- en Gladheidsbestrijding 2011-2016** (RB2011-136 d.d. 22 november 2011).

Het beheerplan wordt jaarlijks geactualiseerd.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

12 Onderhoud bermen en bermsloten

(Programma 2. 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven')

Kader

- Voor het onderhoud van bermsloten zijn de keurvoorschriften van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier leidend.

Overeenkomstig het raadsbesluit van 23 april 2013 (RB2013-059) wordt met ingang van 2014 € 160.000 doorbelast aan het product 'Riolering'.

13 Speelvoorzieningen

(Programma 2. 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven')

Kader

- **Speelruimtebeleidsplan** 2013-2016 (RB2011-033 d.d. 22 maart 2011)

De noodzakelijke (vervangings)investeringen voor speelvoorzieningen maken onderdeel uit van het regulier jaarlijkse onderhoudsbudget.

Paragraaf D Financiering

Paragrafen

Algemeen

Huidige financiële positie

Vooruitzichten

Financiële risico's

Notitie rente 2017

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Algemeen

Treasury is de beheersing, door sturing en bewaking, van financiële posities en de aan deze posities en stromen verbonden kosten en risico's.

Concreet betekent dit voor Heerhugowaard dat de financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden plaats vindt en de rente- en kredietrisico's afgedekt worden. De treasuryfunctie binnen Heerhugowaard dient hierbij uitsluitend de publieke taak en geschiedt binnen de financiële kaders van de Wet financiering decentrale overheden (fido) waarbij prudent beheer een basisvoorwaarde is.

Het treasurybeleid van de gemeente Heerhugowaard is vastgesteld in het Treasurystatuut 2014 (RB2014-009, d.d. 18 februari 2014).

Ten behoeve van de korte en lange termijn financieringsplanning wordt gewerkt met een liquiditeitsprognose. Deze prognose geeft inzicht in de financiële inkomsten- en uitgavenstromen en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een jaarprognose, waarin op maandniveau de verwachte mutaties zijn opgenomen; en

- een meerjaren prognose over een periode van vijf jaar, waarin per jaar een beeld wordt gegeven van de verwachte financiële ontwikkelingen.

De prognose wordt opgebouwd aan de hand van informatie over:

- De lopende exploitatie en het daaruit voortvloeiende meerjarenperspectief;
- De grote projecten / investeringen;
- Grondexploitaties;
- Vervangingsinvesteringen; en
- Geplande uitgaven voor groot onderhoud.

Periodiek wordt deze informatie geactualiseerd waardoor een zo betrouwbaar en duidelijk mogelijk inzicht bestaat in de toekomstige financieringsbehoefte en de wijze waarop in deze behoefte kan worden voorzien.

Huidige financiële positie

In tabel 1 is een overzicht opgenomen van de samenstelling en omvang van de afgesloten vaste geldleningen per half augustus 2016.

De huidige leningenportefeuille past binnen de gestelde kaders van het Treasurystatuut 2014. Belangrijk is, dat de wettelijke ka-

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

ders zoals de renterisiconorm (zie tabel 4) niet structureel worden overschreden en dat nieuwe leningen worden afgestemd op de bestaande financiële positie, op de prognose van die positie en op de actuele rentestand.

Op 30 juni 2016 is een fixe geldlening van € 20 miljoen in een keer afgelost. Hiervoor is in geen nieuwe langlopende lening afgesloten. Het niet meteen afsluiten van een nieuwe geldlening past binnen de gestelde kaders van het treasurywettelijk kader.

Tabel 1. Bedragen x € 1.000

Geldgever	Type lening	Loop-tijd lening	Aanvang lening	Rente per-centage	Stand lening 01-01-2017	Rente bedrag
BNG	Lineair	25	23-03-2005	4,0650	8.400	341
NWB	Lineair	25	15-08-2005	3,6149	8.400	304
NWB	Lineair	25	02-01-2006	3,6849	3.000	111
BNG	Lineair	30	15-05-2007	4,6000	10.250	472
BNG	Lineair	20	02-07-2008	5,1000	9.000	459
BNG	Fixe	6	03-05-2011	3,5350	20.000	707
BNG	Lineair	5	29-06-2016	0,3290	16.000	53
Totaal					75.050	2.446

BNG: Bank Nederlandse gemeenten, NWB: Nederlandse Waterschapsbank.

Een gedeelte van de vaste activa op de balans wordt gefinancierd door reserves en voorzieningen. Als we de reserves en voorzieningen in de toekomst gebruiken, vindt een substitutie plaats van

financieringswijze; financiering door reserves en voorzieningen zetten we dan om in financieren door langlopende leningen.

Om de rentelasten die voortvloeien uit de langlopende leningen te kunnen dekken wordt elk jaar in de begroting een stelpost rente opgenomen. Deze stelpost wordt ook gebruikt voor het verrekenen van rente-effecten (bijvoorbeeld als kasgeldleningen worden omgezet in langlopende leningen of als langlopende leningen moeten worden geherfinancierd).

Vooruitzichten

Intern

De fixe geldlening in 2016 is in eerste instantie afgelost door het aantrekken van kort lopende leningen (kasgeld) in plaats van het aangaan van een nieuwe langlopende lening. Belangrijke afwijkingen om te kiezen voor het financieren door middel van kasgeldleningen waren op dat moment:

- Dde onzekerheid of het ziekenhuis naar Heerhugowaard zou komen (persbericht van het ziekenhuis van 22 juni 2016).
- De doordecentralisaties van de schoolgebouwen.

Deze twee ontwikkelingen hebben een groot effect van rond de € 50 miljoen op de liquiditeitbehoefte van de gemeente in 2017.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Er is behoefte aan meer duidelijkheid over de hoogte en het moment van mogelijke inkomsten, alvorens een langlopende verplichting aan te gaan. Hierover bent u in de raadsvergadering van 28 juni geïnformeerd.

Het besluit over de hoogte en de duur van een nieuwe geldlening vindt in het eerste kwartaal van 2017 plaats. In het besluit nemen we meteen de aflossingsverplichting, groot € 20 miljoen van de fixe geldlening van mei 2017, mee. Uw raad wordt door middel van de actieve informatieplicht hierover geïnformeerd.

<i>Tabel 3.</i>		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	31-12 2014	31-12 2015	31-12 2016²	31-12 2017³	
Vaste financieringsmiddelen					
Reserves en voorzieningen	92.654	102.627	101.104	91.598	⁵
Geldleningen	104.350	101.700	75.050	68.400	⁴
Totaal	a 197.004	204.327	176.154	159.998	
Boekwaarde investeringen					
Gemeentelijke exploitatie	140.165	142.814	137.404	137.753	
Grondexploitatie	71.677	66.428	60.303	47.168	
Totaal	b 211.842	209.242	197.707	184.921	
Saldo vaste financieringsmiddelen (a-b)	-14.838	-4.915	-21.553	-24.923	
Vorderingen op korte termijn					
Call- en kasgelddeposito's	7.000	12.000	1	1	

¹⁾ is niet bekend op begrotingsbasis

²⁾ op basis van geactualiseerde begroting 2016

³⁾ op basis van begroting 2017

⁴⁾ op basis van huidige leningenportefeuille

⁵⁾ op basis van de reservekeeper 2016

Financieringsstructuur

In tabel 3 is de financieringsstructuur van de gemeente weer-gegeven.

Rentevisie

De gemeente handelt naar de actuele rentevisie van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG): 'De ECB zal een ruim monetair beleid blijven voeren. De centrale bank koopt tot maart 2017 maandelijks voor een bedrag van € 80 miljard aan staatsleningen en andere effecten op. Het depositotarief wordt naar verwachting nog 10 basispunten verlaagd naar -0,5%. De overige officiële tarieven blijven onveranderd. Het ruime monetaire beleid ondersteunt de economische groei in het eurogebied. De lange rentetarieven zullen mede onder invloed van een hogere inflatie naar verwachting wat gaan oplopen.'

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Financiële risico's

Voor de beheersing van onze financiële risico's bij het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen wordt gebruik gemaakt van de instrumenten uit het treasurywettelijk kader en van de 'Wet FIDO'.

Renterisico

Met het renterisico wordt bedoeld op het gevaar van ongewenste veranderingen van de (financiële) resultaten als gevolg van wijzigingen van het rentepercentage op geldleningen en gelduitzettingen. Bij de beoordeling van dit risico wordt gebruik gemaakt van de kasgeldlimiet en van de wettelijk verplichte renterisiconorm.

De kasgeldlimiet wordt op basis van de 'Wet FIDO' gehanteerd voor de beheersing van de renterisico's op korte termijn. De kasgeldlimiet is een percentage (8,50%) van de totale omvang van de begroting, uitgedrukt in geld. Het gemiddelde saldo van de netto vlottende schuld (= het saldo van alle schulden en middelen/ vorderingen met een looptijd korter dan één jaar) moet onder deze limiet blijven. De verhouding van de netto vlottende schuld tot de kasgeldlimiet wordt gedurende het begrotingsjaar per kwartaal berekend.

De renterisiconorm heeft betrekking op het renterisico op lange(re) termijn. Het renterisico is de optelsom van de eventueel hogere rente die:

- gedurende een jaar verschuldigd wordt als gevolg van renteherzieningen op bestaande leningen; en
- betaald moet worden door herfinancieringen gedurende het jaar.

De 'Wet FIDO' geeft door middel van de renterisiconorm aan hoe hoog deze renteverhogingen gedurende een boekjaar mogen zijn. Deze norm is een percentage (20%) van het begrotingstotaal voor het betreffende begrotingsjaar. De norm mag in een begrotingsperiode niet worden overschreden.

In tabel 4 is de renterisiconorm voor de gemeente becijferd. Uit deze tabel blijkt dat de gemeente de rente risiconorm in 2017 zal overschrijden. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- De aflossingsverplichting die de gemeente heeft aan de BNG van de fixe geldlening van € 20 miljoen in 2017. Deze aflossing moet als geheel worden opgenomen in de berekening van de renterisico norm.
- Lagere begrotingstotaal. Een belangrijke variabele waarde in de begroting zijn de inkomsten en uitgaven van de grondexploitaties. Hoewel deze inkomsten en uitgaven budgettair neutraal in de begroting staan hebben ze wel effect op de begrote uitgaven en inkomsten van de gemeente. Doordat vooral de verwachte inkomsten in 2017 lager zijn dan het voorgaande

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

jaar, onder andere het gevolg van het niet realiseren van de grondverkoop in Westpoort aan de Noordwest ziekenhuis groep, is het begrotingstotaal met ruim € 21 miljoen afgenomen ten opzichte van 2016. Hierdoor daalt de renterisiconorm met bijna € 4,5 miljoen.

Tabel 4. Bedragen x € 1.000

Variabelen Renterisico (norm)		2017	2018	2019	2020
Rente herziening	1.				
Aflossing	2.	26.650	6.650	6.650	6.650
Renterisiconorm (1 + 2)	3.	26.650	6.650	6.650	6.650
Renterisiconorm	4.	26.294	26.294	26.294	26.294
Ruimte onder renterisiconorm	5a.		19.644	19.644	19.644
Overschrijving renterisiconorm	5b.	-356			
Berekening renterisiconorm					
Begrotingstotaal jaar T	4a.	131.472			
Percentage regeling	4b.	20%			
Renterisiconorm	4.	26.294			

Kredietrisico

Het kredietrisico gaat over de kans op een waardedaling van een vordering als gevolg van het niet (tijdig) nakomen van de verplichtingen door de wederpartij. In tabel 5 zijn deze risico's weer-

gegeven. Het gaat dan om de door de gemeente aan derden verstrekte gelden (kredieten) en/of garanties voor de rente- en aflossingsverplichtingen van geldleningen.

Tabel 5. Bedragen x € 1.000

Kredietrisico	31-12 2014	31-12 2015	31-12 2016	31-12 2017
Garanties				
Diverse regionale instanties	27.799	31.715	30.956	29.700
Achtereenvangfunctie woningcorporaties	130.933	118.870	108.589	108.402
Totaal	158.732	150.585	139.545	138.102

De kleine daling in de achtereenvangfunctie woningcorporaties wordt veroorzaakt door een drietal redenen:

- Woningcorporaties financieren zich in grote mate met fixe geldleningen. Hierop vindt pas een aflossing plaats aan het eind van de looptijd van de leningen.
- Woningcorporaties financieren, vanwege de lage rente, op het moment met langlopende leningen (20 - 30 jaar).
- De achtereenvang functie, de toetsing van de leningen, loopt via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De gemeente krijgt hierbij een minimum aan informatie geleverd. Wel de hoogte van leningen en het type lening, maar niet de looptijd en het rentepercentage.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Notitie rente 2017 - commissie BBV juli 2016

In de notitie Rente 2017 van de commissie BBV die in juli 2016 is verschenen wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie).

De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2018. Eerdere toepassing bij de begroting 2017 is niet verplicht maar wordt aanbevolen. In voorliggende raadsbegroting zijn de wijzigingen uit de notitie rente reeds verwerkt.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De introductie van het taakveld treasury;
- Toepassing van het renteomslagpercentage;
- Rentetoe rekening aan taakvelden en grondexploitaties.

Bovenstaande wijzigingen zullen worden vertaald in de gemeentelijke nota rentebeleid

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Paragrafen

Inleiding

Personeel en organisatie

Juridisch

Informatie

Budgetcyclus en
risicomanagement

Communicatie, Participatie
en Actief Burgerschap

Beleidsindicatoren

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Inleiding

De samenleving verandert constant. De uitdaging voor de organisatie is onze dienstverlening daarop af te stemmen. Daarom verandert ook onze organisatie permanent.

In 2015 is veel aandacht geweest voor de ontwikkeling van een nieuwe structuur voor de organisatie en te veranderen van sectorenmodel naar duizendpootmodel. Met ingang van 1 maart 2016 is deze verandering van organisatiestructuur geëffectueerd.

Geconstateerd is dat de structuurwijziging vraagt om een aanpassing van aspecten van de bedrijfsvoering.

Extra aandacht gaat uit naar control, politieke sensitiviteit, feedback, resultaatafspraken, ontwikkelassessments, opleiding, teamvorming, juiste man op de juiste plaats en opleiding en intervisie voor leidinggevenden.

De kernpunten op het gebied van bedrijfsvoering zijn hieronder weergegeven.

- Personeel en Organisatie.
- Juridisch.
- Informatie.
- Budgetcyclus en risicomanagement.
- Communicatie.

Personeel en organisatie

Personele kwaliteit en capaciteit

Het nieuwe organisatiemodel vraagt van de leiding om het werk opnieuw te richten naar de nieuwe situatie. We zetten hierbij vooral in op aanpassing van gedrag. Hierbij spelen politieke sensitiviteit en sturen en verantwoorden op effecten een belangrijke rol.

Aan het werken bij de gemeente zit naast de intrinsieke motivatie van de medewerker ook de kant van het werkgeverschap, namelijk het sturen en verantwoorden op resultaten en effecten in de samenleving. Nu al ingezette middelen zoals intervisie en gesprekken tussen managers en medewerkers zullen we herinrichten zodat deze explicieter aansluiten bij de effecten die wij als gemeente willen bereiken. De nog vast te stellen effectindicatoren zijn hiervoor belangrijk. Hierbij zullen we ook bezien of data-gedreven sturing ons verder helpt.

We hebben met de werknemers een toekomstbestendig akkoord afgesproken waarin duurzame inzetbaarheid het uitgangspunt is, het verlof is geharmoniseerd en gemoderniseerd en het IKB (individueel keuze budget) gebaseerd op de landelijke CAO een plaats is gegeven.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

De ingestroomde trainees zijn een welkome aanvulling voor het werk en generatie ontwikkeling. Wellicht zullen we dit verder uitbouwen.

Formatie

In de onderstaande tabel is het verloop van de formatie over de periode 2014 tot en met 2017 weergegeven.

Tabel 1 *Bedragen x € 1.000*

	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Aantal fte's	369,64	319,63	318,60	329,70

De formatie is in de begroting 2017 met 11,1 fte gestegen ten opzichte van de begroting 2016. Deze stijging heeft vooral te maken met de nieuwe taken die de gemeente erbij heeft gekregen in het kader van de WMO en Jeugd. Deze extra formatie wordt gedekt vanuit het uitvoeringsbudget WMO en Jeugd.

Ziekteverzuim

De prestatienorm voor het ziekteverzuim is voor 2017 vastgesteld op gemiddeld 3,5%. Het streven voor de meldingsfrequentie, het totaal aantal ziekmeldingen in een kalenderjaar gedeeld door het gemiddeld aantal personeelsleden in dat jaar is voor 2017 (net als in 2016) bepaald op 1,00.

De ontwikkelingen van de laatste jaren zijn als volgt:

Tabel 2

Cijfers	2014	2015	2016	2017
	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting
Verzuim	3,34 %	3,5%	3,95 %	3,5%
Meldingsfrequentie	0,93	1,0	1,08	1,0

Inhuur van personeel

Er vindt alleen dan inhuur plaats in kritische gevallen en/ of als het vanuit bedrijfseconomische perspectieven aantrekkelijker is om iemand tijdelijk in te huren dan permanent aan te stellen.

Juridisch

Juridische kwaliteitszorg heeft tot doel om op het juridische taakveld tot verbetering van de bedrijfsvoering te komen. De leidende vraag is dan 'Hoe organiseer je kwaliteit?'

De manier waarop dat gebeurt, lijkt in sterke mate op de taakvelden risicomanagement en 'financial control'. Met deze taakvelden

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

wordt dan ook nauw samengewerkt ter bevordering van de integraliteit van de bedrijfsvoering.

Heerhugowaard is, als het gaat over juridische kwaliteitszorg, van de ontwikkelfase in de beheerfase beland. De activiteiten zijn er dan ook op gericht om de juridische kwaliteit te behouden en uit te breiden tot de regionale werkverbanden.

In dat kader worden bijeenkomsten belegd van accounthouders van verbonden partijen van Heerhugowaard en Langedijk. Ook in bredere regio's vindt afstemming, rolbepaling en overleg plaats. Bij het ontwerp en aanpassingen van regelingen wordt gezorgd dat juristen vooraan in het proces hun rol hebben.

Integratie van de doelstellingen van juridische kwaliteitszorg met die van deregulering en 'pre-mediation' blijft een voortdurend streven.

Integriteit

In 2017 zal de aandacht uitgaan naar behoefte en mogelijke vaststelling van een 'gentle agreement', een vrijwillige overeenkomst tussen raadsleden en -fracties over wat te doen bij vermeende integriteitschendingen. Doelen daarbij zijn te komen tot een onpartijdige handhaving, terughoudendheid met publiciteit en zorgvuldigheid voor de vermeende schender. Toekenning van rollen en bevoegdheden zullen zorgvuldig worden overwogen vanuit het uit-

gangspunt dat 'de politiek zichzelf normeert' omwille van het democratisch belang.

Informatie

'Samenwerken' vat in één woord de belangrijkste ontwikkelrichting van de informatievoorziening samen. In lijn met de VNG visie op de Digitale Agenda 2020 zal deze samenwerking op verschillende manieren en schalen vormgegeven worden. Onderzoek naar ICT samenwerking met de directe burens wordt in 2017 voortgezet. Samenwerking met andere op ICT samenwerkende clusters van gemeenten (Noord Holland Noord) wordt onderzocht. Bovenal blijft het uitgangspunt gelden dat Heerhugowaard zich committeert en actief bijdraagt aan de landelijk ontwikkelde standaards en voorzieningen (GEMMA) en, als het kan, gebruik maakt van open source software. De 'harde ICT' zal steeds meer op afstand komen te staan, de informatievoorzieningspecialisten ontwikkelen zich tot een gesprekspartner die integraal meedenkt over de kansen van informatietechnologie bij de uitvoering en inrichting van de primaire dienstverlening- en bedrijfsprocessen.

Met de verantwoordelijkheden die gemeenten hebben gekregen op het sociaal domein zijn ook de eisen die we stellen aan de omgang met privacy en informatieveiligheid toegenomen. Op dit

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

vlak zal komend jaar worden geïnvesteerd in cultuur en structuur maatregelen.

Toepassing van Big- en Open data concepten kan de transparantie verhogen en (politieke) besluitvorming kwalitatief inhoudelijk verbeteren. Toegang tot informatie wordt ook steeds meer algemeen uitgangspunt (altijd en overal toegang tot 'alles'). De geplande vervanging en modernisering van ons geografisch informatie-systeem kan helpen om de beschikbaarheid en toegankelijkheid van open data te vergroten.

Als één van de eerste gemeenten van Nederland zijn we aangesloten op de landelijke voorziening WOZ.

Budgetcyclus en risicomanagement

We willen dat aan de hand van de diverse documenten in onze budgetcyclus (planning- en controlcyclus) de gebruikers (raad, bestuur en management) het met elkaar hebben over de 'echte' onderwerpen om onze doelen te bereiken.

Waar kan het misgaan? Waar moeten we extra alert zijn? We doen dit steeds vanuit het perspectief van risicomanagement.

Al een aantal keer hebben we geconstateerd dat op onderdelen van de planning en control cyclus de tijd en inspanning die daarmee is gemoeid niet opweegt tegen de bijdrage tot sturing en beheersing. In 2015 is een traject gestart om te komen tot nieuwe

effectindicatoren waardoor raad en college beter met elkaar in gesprek kunnen gaan over de effectiviteit van het gevoerde beleid en de staat van de Stad.

Ook is overeenkomstig uw wens en de afspraken die daarover in het raadsconvent van 3 februari 2015 zijn gemaakt onderzocht in hoeverre met een andere inrichting van de planning en control de documenten als minder technisch kunnen worden ervaren. De eerste resultaten hebben hun weerslag gekregen in de jaarstukken 2015 en de Voorjaarsnota 2016. Dit traject zetten we in 2017 voort.

Wat een belangrijke impact heeft op de budgetcyclus zijn de diverse notities door de commissie BBV zijn gepubliceerd. Daarvan werken de effecten in deze raadsbegroting door. Het betreft de notitie grondexploitaties 2016 (ingangsdatum 1 januari 2016), notitie rente 2017 en notitie overhead 2017 (ingangsdatum 1 januari 2017). Ook is de regeling kengetallen en de regeling beleids-indicatoren van kracht geworden.

De verwachting is dat door de uniformering begrotingen en prestaties van gemeenten beter vergelijkbaar worden en dat de horizontale verantwoording en de betrokkenheid van andere belanghebbenden hiermee wordt versterkt.

Onderzoeken ex artikel 213 a van de Gemeentewet

In 2003 is de 'Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Heerhugowaard' vastgesteld. Deze

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

verordening verplicht het college tot het periodiek verrichten van onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur. Het gaat hierbij dus om zelf-onderzoek.

Tot op heden is onze aanpak dat de beperkt beschikbare onderzoekscapaciteit '*slim*' wordt ingezet. Dat houdt in dat we geen separate onderzoekstrajecten opstellen, maar aanhaken bij trajecten die om andere redenen, bijvoorbeeld bestuurlijke prioriteit of kwaliteitsverbetering, toch al voorgenomen zijn.

Een voorbeeld hiervan is het onderzoek naar de onderhoudsvorzieningen in 2015 en begin 2016. Voor 2017 staat een onderzoek naar het proces vervangingsinvesteringen in de planning.

Verder zal het planning & controlproces in 2017, gelet op de wijzigingen als gevolg van de invoering van het duizendpootmodel, opnieuw tegen het licht worden gehouden

De notities van de commissie BBV over overhead is aanleiding om de kostentoe rekening aan leges opnieuw in dat licht te beschouwen.

Communicatie/ Participatie / Actief Burgerschap

Het college wenst in haar collegeprogramma 2014-2018 een fundamentele andere omgang door de gemeente met de burger. Actief burgerschap is het uitgangspunt op alle beleidsterreinen. Als

gemeente werken wij niet alleen vóór de samenleving, maar juist mét de samenleving. Het overkoepelende doel en onze ambitie is de buitenwereld naar binnen brengen en vice versa. Gezamenlijk gaan we op expeditie waarbij het herontdekken van de rol van de overheid centraal staat. Een groot maatschappelijk vraagstuk hierbij is de nieuwe wijze van communiceren van de overheid. Hiermee gaan we experimenteren, om zodoende een actieve bijdrage te leveren aan de democratische verfrissing. Zeker is al dat een snelle, krachtige kernboodschap in de taal en medium van de ontvanger (snackable en shareable content) een belangrijk speerpunt gaat worden. Meer aandacht dus voor beeld (filmen, vloggen et cetera) om een verhaal goed te framen, weggezet op gedifferentieerde kanalen die cross- mediaal worden ingezet. Verbinden wordt ook een belangrijk thema: in een netwerksamenleving is persoonlijk contact heel erg belangrijk, uiteraard wel ondersteund door digitale middelen. Zwerm-communicatie, waarbij je gebruik maakt van linking pins uit de samenleving, zou een oplossing kunnen zijn. Ook gaan we aan de hand van een proeftuin rondom de schaatsbaan bekijken hoe wij maatschappelijke betrokkenheid kunnen stimuleren door middel van crowdfunding. Op onze expeditie staan we open voor alles, daarom zullen nieuwe trends als nudging (gedrag indirect beïnvloeden met een bepaalde prikkel), gamification, en linked data in relatie tot digitalisering ook de revue passeren.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Uiteraard willen we ook de behaalde succes continueren. Voor communicatie geldt dan ook dat de bestaande afspraken (omgevingsgericht, participatie altijd en communicatie in het hart van beleid) blijven gelden voor alle medewerkers.

Beleidsindicatoren

Op 24 maart 2016 is door de Minister de regeling beleidsindicatoren vastgesteld ten behoeve van het toelichten van maatschappelijke effecten. Deze beleidsindicatoren dienen met ingang van de begroting 2017 in de begroting en de jaarstukken te worden opgenomen. Ook op het gebied van bedrijfsvoering zijn beleidsindicatoren benoemd.

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie				Bench- mark	Streefwaarde		Bron	Definitie
		2012	2013	2014	2015		2017	2030		
Bedrijfsvoering - besluit begroting en verantwoording	Formatie	7,71	7,49	7,22	6,88			Eigen gegevens	Fte per 1.000 inwoners	
	Bezetting	7,52	7,21	6,94	5,93			Eigen gegevens	Fte per 1.000 inwoners in %	
	Apparaatskosten	628	589	591	515			Eigen gegevens	Kosten per inwoner	
	Externe inhuur ¹⁾	10,8%	13,1%	11,0%	17,9%			Eigen gegevens	Kosten als % van de totale loonsom + totale	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie				Bench- mark	Streefwaarde		Bron	Definitie
		2012	2013	2014	2015		2017	2030		
									kosten externe inhuur	
	Overhead ²⁾	Onbe- kend	Onbe- kend	Onbe- kend	Onbe- kend			Eigen gege- vens	% van de totale lasten	

1) Het hogere percentage inhuur 2015 ten opzichte van de voorgaande jaren kan grotendeels verklaard worden doordat er voor de uitvoering van de extra taken die voortvloeien uit de drie decentralisaties in eerste instantie geen vast personeel aan te stellen maar om deze in te huren. De belangrijkste reden hiervoor was dat het eind 2014 - begin 2015 niet bekend was wat de omvang van de werkzaamheden waren. Inmiddels is er hierover meer inzicht en zijn eind 2015 - begin 2016 verschillende personen in dienst gekomen van de gemeente Heerhugowaard.

2) De notitie overhead is vanaf 2017 ingevoerd. Aanpassing van de vergelijkende cijfers hoeft niet plaats te vinden.

Paragraaf F

Verbonden partijen

Paragrafen

Inleiding

Kader

Beheer verbonden partijen

(Landelijke) ontwikkelingen

Verbonden partijen

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op verbonden partijen. Met verbonden partijen worden publiek of privaatrechtelijke organisaties bedoeld waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Met bestuurlijk belang wordt bedoeld het hebben van een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Een gemeente heeft een financieel belang wanneer deze middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/ of als financiële problemen bij verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente.

Partijen waar alleen een financieel risico aanleeft vindt u in paragraaf B. '**Weerstandsvormogen en risicomanagement**'. Partijen waarmee een bestuurlijk belang is gediend en waaraan geen juridisch afdwingbare verplichtingen kleven maken onderdeel uit van een programma.

In deze paragraaf passeren achtereenvolgens die partijen die volgens voorgaande definitie met de gemeente verbonden zijn. In overeenstemming met de voorschriften uit het BBV (artikel 15) wordt voor elke verbonden partij ingegaan op:

- de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;

- de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Kader

Gemeenschappelijke regelingen voeren beleid en beheer uit op gemeentelijke terreinen. Er wordt voor een gemeenschappelijke regeling gekozen indien de gemeente dit beleid niet alleen dan wel niet doeltreffend kan uitvoeren. Wettelijke voorschriften zijn ook een belangrijke reden voor het vormen van een gemeenschappelijke regeling. De deelname in het aandelenkapitaal van een aantal vennootschappen vloeit in hoofdzaak voort uit de van oudsher maatschappelijke belangen die door deze vennootschappen worden nagestreefd.

Op 23 februari 2016 heeft uw raad de kadernota 'Verbonden partijen' (**RB2016-137**) vastgesteld. In de kadernota zijn de spelregels die gelden voor de verschillende fasen (oprichting, beheersing evaluatie en beëindiging) van een verbonden partij uitgewerkt.

Op grond van artikel 35 van de '*Wet gemeenschappelijke regelingen*' worden de raden in de mogelijkheid gesteld om bij de ontwerp-begroting van de gemeenschappelijke regelingen een zienswijze naar voren te brengen. In de raadsvergadering van 28 juni

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

2016 stond de begroting 2017 van de regelingen voor een zienswijze op de agenda van uw raad.

Beheer verbonden partijen

Met het op afstand zetten van één of meerdere taken van de gemeente Heerhugowaard in verbonden partijen, moet de gemeente het toezicht op verbonden partijen inrichten. De ene verbonden partij brengt meer risico's met zich mee dan de andere partij, waardoor het benodigde toezicht per verbonden partij verschilt. In 2015 en het eerste halfjaar 2016 is op regionaal niveau tijd gestoken in het opzetten en uitvoeren van een risico-inventarisatie van de verbonden partijen binnen de regio Alkmaar. De risico-inventarisatie wordt uitgevoerd aan de hand van een vragenlijst waarin de risico's worden beoordeeld op de volgende 7 deelgebieden:

■ **Omgeving**

Welke ontwikkelingen (wet- en regelgeving, afzetmarkt) worden vanuit de omgeving verwacht die van invloed zijn op de verbonden partij?

■ **Politiek bestuurlijk belang**

Wat is de invloed van de organisatie op de politieke en maatschappelijke omgeving. In hoeverre is de verbonden partij af-

hankelijk van de (financiële) bijdrage vanuit de deelnemers in de verbonden partij?

■ **Governance**

Hoe is de directie/bestuur van de verbonden partij ingericht? In hoeverre ontvangt de deelnemer van de verbonden partij tijdig signalen vanuit de organisatie en wat is de mate van invloed die een deelnemer op de organisatie kan uitoefenen?

■ **Financieel belang**

Hoe is het financiële (meerjaren)perspectief voor de verbonden partij?

■ **Organisatie**

In hoeverre is de verbonden partij (organisatorisch) in staat in staat om snel te anticiperen op ontwikkelingen, staat ze open voor aanbevelingen vanuit de deelnemers en voert ze andere taken uit, naast de taken die voortvloeien uit de oprichtingsakte van de verbonden partij?

■ **Control en kwaliteit**

In hoeverre is de administratieve organisatie en interne controle binnen de verbonden partij op orde? En hoe is de controlfunctie gepositioneerd binnen de organisatie en is ze een stabiele factor?

■ **Flexibiliteit**

In hoeverre is de organisatie (financieel) in staat snel te anticiperen op ontwikkelingen?

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

De risico's in deze deelgebieden worden gevisualiseerd in een risicokompas. Hoe verder de lijn zich beweegt naar de buitenkant van het kompas hoe hoger het risico. Een risicoprofiel is hoog als een verbonden partij een totale risicoscore heeft tussen de 30 en 50, een gemiddelde score als een verbonden partij een score heeft tussen 20 en 30 en een laag risicoprofiel bij een score lager dan 20.

Hoewel niet alle uitkomsten direct door de gemeente zijn te beïnvloeden/ veranderen zorgt de uitkomst van het risicokompas voor een stuk bewustwording van de risico's die bij een gemeenschappelijke regeling aanwezig zijn en kan deze worden gebruikt voor de bepaling van het gemeentelijk toezichtsregime.

Op dit moment wordt in regionaal verband de laatste hand gelegd aan de risico-inventarisatie.

(Landelijke) ontwikkelingen

De Wet gemeenschappelijke regelingen

Per 1 januari 2015 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Met deze wijziging is beoogd dat de invloed van de raden wordt versterkt. Het gaat onder andere om de volgende wijzigingen:

- Het dagelijks bestuur dient de algemene en financiële kaders voor het volgende begrotingsjaar uiterlijk voor 15 april aan te bieden aan de raden van de deelnemende gemeenten, zodat deze informatie beschikbaar is tijdens de behandeling van de voorjaarsnota;
- De jaarrekening, met verslag van de accountant, moet eveneens uiterlijk 15 april worden aangeboden aan de raden;
- De termijn waarbinnen de raad een zienswijze kan indienen op de ontwerpbegroting van een samenwerkingsverband is met twee weken verlengd naar acht weken. De vastgestelde begroting moet daarom uiterlijk op 1 augustus toegezonden worden aan de provincie.

Vennootschapsbelasting

Op 12 juni 2015 is de Wet modernisering vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen gepubliceerd. Volgens deze wet moeten overheden die winst of structureel overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelasting betalen. In principe is iedere overheids-onderneming belastingplichtig. Er geldt een algehele vrijstelling indien de organisatie tenminste 90% vrijgestelde activiteiten verricht en de behaalde winst niet meer dan € 15.000 bedraagt. De vrijstelling voor samenwerkingsverbanden kent strikte voorwaarden. Alle verbonden partijen dienen voor de begroting 2017 helder te hebben of zij Vpb plichtig zijn en zo ja wat dat voor gevol-

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

gen voor de organisatie heeft. Momenteel zijn alle verbonden partijen volop bezig met de inventarisatie van de gevolgen voor hun organisatie. Vanuit de Heerhugowaard worden wordt deze ontwikkelingen bij de gemeenschappelijke regelingen en andere verbonden partijen nauwlettend gevolgd.

Inventarisatie taken/ middelen

Het college heeft op 26 januari 2015 besloten om voor de gemeenschappelijke regelingen ook voor de begroting 2017 de nullijn toe te passen (BW16-0023, zie ook onder 2.3 Dekkingsmogelijkheden AA). De motivatie van het college over het vasthouden aan de nullijn is dat er eerst een fundamentele discussie dient plaats te vinden over de taken die door de gemeenten bij de gemeenschappelijke regelingen zijn belegd en de middelen die voor de uitvoering ervan benodigd zijn. Deze discussie heeft nog niet plaatsgevonden. Gepland is dat deze voor de begroting 2018 moet zijn afgerond.

Over de nullijn, gelet op de bestuurlijke opdracht die er ligt, is echter geen bestuurlijke overeenkomst bereikt in de regio. Een aantal

gemeenten is van mening dat de gemeentelijke regelingen voor loon- en prijsindexatie moeten worden gecompenseerd. Besluitvorming daarover vindt plaats in de Algemeen Besturen van de gemeenschappelijke regelingen. Daarmee is de uitkomst onzeker. Een meerderheid van de gemeenten lijkt voor indexatie te zijn. Daarmee is het standpunt van Heerhugowaard naar alle waarschijnlijkheid een minderheidsstandpunt. Om die reden stelt het college voor om hiermee voorzichtigheidshalve in voorliggend begroting rekening gehouden.

In onderstaande tabel is een overzicht van de gemeentelijke bijdrage aan de verbonden partijen in 2017 opgenomen.

Start

Inleiding

 Programma-
plan

Paragrafen

 Overzicht
baten en lasten

 Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Prognose resultaat 2017	Peildatum 31-12-2015 (bedragen x € 1.000)		Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				Eigen vermogen	Vreemd vermogen	2016	2017
Gemeenschappelijke regelingen							
Veiligheidsregio Noord- Holland Noord	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	0	€ 4.078	€ 60.747	€ 2.813.699	€ 2.853.666
GGD Hollands Noorden	Schagen	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	0	€ 536	€ 7.766	€17,15 per inwoner	€17,65 per inwoner (incl. JGZ € 1.970.640)
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	Alkmaar	Het laten uitvoeren van de wettelijk verplichte taak tot beheer van het gemeentearchief.	0	€ 208	€ 402	€ 2,92 per inwoner	€ 3,28 per inwoner (€ 176.943)
Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI)	Alkmaar	Het behartigen van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten in gevolge de 'Afvalstoffenwet' verkregen afvalstoffen.	0	€ 24	€ 2.197	€ 1.729.800	€ 1.774.200
Werkvoorzieningschap	Alkmaar	Het uitvoeren van de vernieuwde	€ 89	€ 617	€ 5.177	€ 108.577	€ 0

- Start
- Inleiding
- Programma-
plan
- Paragrafen**
- Overzicht
baten en lasten
- Uiteenzetting
financiële
positie
- Bijlagen

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Prognose resultaat 2017	Peildatum 31-12-2015 (bedragen x € 1.000)		Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				Eigen vermogen	Vreemd vermogen	2016	2017
Noord-Kennemerland (WNK)		'Wet Sociale Werkvoorziening' vanaf 2008.				(+€ 146.200 transitie- budget)	(+€ 90.000 transitie- budget)
Recreatieschap Geestmerambacht	Haarlem	Als gemeenschappelijk openbaar lichaam invulling te geven aan: <ul style="list-style-type: none"> • het bevorderen van een even- wichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie; • het tot stand brengen en be- waren van een evenwichtig natuurlijk milieu; • het tot stand brengen en onder- houden van een landschap, dat is afgestemd op het hiervoor geformuleerde. Het gebied is aangegeven in de regeling. 	0	€ 6.164	€ 3.051	€ 107.674	€ 109.720

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017- Paragrafen

- Start**
- Inleiding
- Programma-
plan
- Paragrafen**
- Overzicht
baten en lasten
- Uiteenzetting
financiële
positie
- Bijlagen

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Prognose resultaat 2017	Peildatum 31-12-2015 (bedragen x € 1.000)		Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				Eigen vermogen	Vreemd vermogen	2016	2017
Regionale Uitvoerings- dienst Noord-Holland Noord	Hoorn	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De taken betreffen in elk geval de wettelijk bepaalde taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.	423	€ 626	€ 2.920	€ 578.854	€ 575.322
Cocensus	Alkmaar	Samenwerking (uitvoeringswerkzaamheden) op het gebied van belastingen. Het betreft de uitvoering van de wet WOZ (herwaardering), de aanslagoplegging, de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften, de (dwang)invordering en de afhandeling van verzoeken om kwijtschelding. alsmede de contacten met de	0	€ 518	€ 7.173	€ 819.300	€ 809.100

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017- Paragrafen

Start
Inleiding
Programma- plan
Paragrafen
Overzicht baten en lasten
Uiteenzetting financiële positie
Bijlagen

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Prognose resultaat 2017	Peildatum 31-12-2015 (bedragen x € 1.000)		Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				Eigen vermogen	Vreemd vermogen	2016	2017
		Waarderingskamer, CBS, dataland en de gemeentelijke afnemers (belastingdienst en waterschap).					
Bedrijfsvoeringsorganisatie Halte Werk	Alkmaar	Het uitvoeren van de Participatiewet en daaraan verwante regelingen.	0	n.v.t.	n.v.t.	€ 3.025.790 (na verdeling resultaat per gemeente)	€ 3.010.516 (na verdeling resultaat per gemeente)
Heerhugowaard en Hoogheemraadschap	Heerhugowaard	Het saneren van ongezuiverde lozingen van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kaderregeling HAL-samenwerking		Het geven van uitvoering aan de VINEX-taakstelling 1995 - 2004.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vennootschappen met gemeentelijke deelname							
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van de overheden.	Niet bekend	€ 4.163.000	€ 145.348.000	n.v.t.	n.v.t.
NV Houdstermaatschappij GKHN (Gasbedrijf Kop Noord Holland)	Amsterdam	Het beheren van de aandelen van de deelnemende gemeenten in de belegging NV NUON en Alliander N.V..	Niet bekend	€ 91.557	€ 4.802	n.v.t.	n.v.t.
Ontwikkelingsbedrijf	Alkmaar	Optimale benutting van de econo-	Niet	€ 835	€ 2.487	€ 101.817	nbn

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Prognose resultaat 2017	Peildatum 31-12-2015 (bedragen x € 1.000)		Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				Eigen vermogen	Vreemd vermogen	2016	2017
Noord-Holland-Noord NV		mische potenties van Noord-Holland Noord door professionele wervings- kracht en versterking van de kern- kwaliteiten van de regio, die moeten leiden tot extra autonome groei van arbeidsplaatsen in de regio en meer nieuwe vestigingen.	bekend				
Heerhugowaard Sport NV	Heerhugowaard	Het beheren en exploiteren van (binnen) sportaccommodaties, voorts al hetgeen met één en ander verband houdt, alles in de ruimste zin van het woord.	Nog niet bekend	€ 353	€ 3.223	€ 1.347.214	nmb
<i>Deelname in coöperaties en stichtingen</i>							
Coöperatie Cooperatief Stimuleringsfonds Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A	Alkmaar	De Coöperatie heeft als doel te voorzien in bepaalde stoffelijke behoeften van haar Leden, krach- tens met hen gesloten Leden Inbreng Overeenkomsten, in het bedrijf dat voor hun behoefte uitoefent of doet uitoefenen, met betrekking tot de doelen zoals opgenomen in artikel 2.1 van de oprichtingsakte van de coöperatie.	Nog niet bekend	€ 479	€ 7	€ 0	€ 0

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Verbonden partijen

1. Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord is een gemeenschappelijke regeling tussen 17 gemeenten in Noord-Holland Noord.

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigd. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 7,81%

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

De veiligheidsregio is een beleidsarme uitvoeringsorganisatie. De hoofdtaken van de regio zijn het organiseren van de brandweerzorg, de rampenbestrijding en crisisbeheersing, de geneeskundige hulpverlening en de meldkamer

Hoofddoel uit het beleidsplan 2016-2019 is het voorkomen van Leed en Schade.

Dat is uitgesplitst in twee hoofdonderwerpen:

- Voorkomen en voorbereiden (analyseren risico's, gedragsbeïnvloeding, adviseren en controleren, opleiden en oefenen en planvorming);

- Coördineren en hulpverleners (paraat staan, alarmering, coördinatie, burgers betrekken bij hulpverlening)

In financiële zin wordt van de regio verwacht dat zij verder gaan met de in oktober 2014 opgelegde bezuinigingsopdracht van € 7,4 miljoen. De opgelegde bezuiniging voor 2017 is verwerkt in de begroting van de regio, maar er zijn in voorgaande jaren een aantal bezuinigingen niet gehaald of ingevuld. Daarvoor moeten nog andere structurele oplossingen worden gezocht binnen de begroting. De nog in te vullen bezuiniging over 2017 bedraagt € 958.000. Voor 2018 dient er nog invulling te worden gegeven voor een bedrag van € 1.878.000 (inclusief bezuiniging 2017). Dit is reeds in de begroting verwerkt.

Twee aspecten van de bezuinigingen leveren een risico op ten aanzien van de meerjarige realisatie wat daardoor een extra druk op de begroting kan geven.

- Niet kazerner van de post Heerhugowaard. Het kunnen realiseren van de bezuinigingsmaatregel is afhankelijk van de ontwikkelingen met betrekking tot een eventuele nieuwe kazernes.
- Facturen aan de gemeente van adviezen boven de maatlat. Het realiseren van deze bate is afhankelijk van de hoeveelheid diensten die door de gemeenten worden afgenomen.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

In de periode 2018 - 2020 moet rekening worden gehouden met de ontvlechting van de regionale meldkamers. Ruim twee jaar geleden verbonden liefst 56 partijen zich na een toen al jarenlange discussie aan een Transitieakkoord voor een '*meldkamer van de toekomst*'. Gekozen is voor een landelijke organisatie met 10 vestigingen in het land. De meldkamer NHN gaat over naar een nieuwe meldkamer in Haarlem. In deze meldkamer gaan politie, brandweer, Koninklijke Marechaussee en ambulancezorg samenwerken onder leiding van de Minister van Veiligheid en Justitie.

De effectuering van het besluit zal tussen 2018 en 2020 plaatsvinden.

Het financiële risico zit in het tijdens de besprekingen afhaken van een der partijen. Om partijen te huisvesten moeten er nu al investeringen worden gedaan voor de huisvesting in Haarlem. Alle partijen zullen hieraan moeten bijdragen. Afhaken van een der partijen levert voor de anderen een risico op.

Eind 2016 uiterlijk begin 2017 moeten hierover bestuurlijke besluiten moeten worden genomen

De programmabegroting 2017 van de Veiligheidsregio NHN is door uw raad vastgesteld op 28 juni 2016 ([RB2016-050](#)).

2 GGD Hollands Noorden

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De GGD Noord-Kennemerland is per 1 april 2007 opgegaan in de nieuwe gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden, die

ontstaan is uit een opschaling van de drie GGD's in Noord-Holland Noord. Het betreft een samenwerkingsverband van 17 gemeenten in Noord-Holland Noord.

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigd. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 7,81%

Visie

De GGD is een gemeentelijke dienst voor publieke gezondheidszorg, op basis van de Wet Publieke Gezondheidszorg. Deze wet is in 2015 ingevoerd, maar is al vele jaren voorafgegaan door voorgangers van deze wet. De GGD is naar regio wettelijk gelijk met de Veiligheidsregio.

De GGD heeft naast taken voortvloeiend uit de Wet publieke gezondheidszorg ook andere taken op zich genomen, op verzoek van de deelnemende gemeenten. Deels zijn dit taken die onder de gemeenschappelijke regeling vallen (WPG, zoals bestrijding / monitoring infectieziekten (vaccinatiecampagnes), rampen-plantaken, inspectie (milieuvolksgezondheid), gezondheidsonderzoeken, lijk-schouwing en meer), deels zijn dit taken die onder andere wetten vallen, zoals de Jeugdwet (Jeugdgezondheidszorg, Veilig Thuis), de Wet Huiselijk geweld (Veilig Thuis), Kinderopvangregelgeving (inspectie van kindercentra).

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

De gemeenten en hun GGD hebben de afgelopen 8 jaar veel wets- en beleidswijzigingen verwerkt, wat geresulteerd heeft in een permanente aanpassing van de organisatie. Voorbeelden hiervan zijn de overgang van de jeugdgezondheidszorg 0 tot 4 jaar van thuiszorgorganisaties naar de GGD, inrichting Centra voor Jeugd en Gezin, de huisvesting is efficiënter gemaakt (in Heerhugowaard in het Huis van Heerhugowaard), de Veiligheidsregio is ingericht met impact op de GGD, de GGD en Veiligheidsregio zijn sinds 2015 in één pand gehuisvest, de Jeugdwet is ingevoerd en Veilig Thuis (voorheen Meldpunt Huiselijk Geweld en Meldpunt Kindermishandeling) is bij de GGD ondergebracht. Daarnaast heeft de GGD zich bezig gehouden met de taken die de GGD al had.

De gemeenten en de GGD onderzoeken de komende tijd of alle veranderingen niet hebben geleid tot dubbelingen in het zorg, preventie en screeningsaanbod. Daarnaast wordt onderzocht wordt of het zinvol, meer effectief, is de inzet op preventie te vergroten, ten koste van andere zaken (die wellicht minder effectief bleken).

Het programmaplan van de GGD bestaat uit een viertal programma's namelijk:

- Jeugdgezondheidszorg;
- Infectieziektebestrijding;
- Kwetsbare burger; en

- Onderzoek, beleid en preventie.

Binnen elk programma zijn de speerpunten voor 2017 benoemd. De programmabegroting 2017 van de GGD is door uw raad vastgesteld op 28 juni 2016 (RB2016-041).

Door de GGD is in de risicoparaagraaf van de begroting een aantal risico's benoemd. De belangrijkste zijn korting op de bijdrage Veilig Thuis en de afname van het aantal 0 – 19 jarigen. Op dit moment is nog niet helder en welk effect dit heeft op het meerjarenresultaat en vermogen van de GGD. Dit zal nader moeten worden uitgewerkt door de GGD.

3 Regionaal Historisch Centrum Alkmaar

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA) is een samenwerkingsverband van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Heiloo, Langedijk en Schagen. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) doet mee op basis van een convenant tussen het RHCA en HHNK. Het RHCA is per 1 juli 2003 gestart.

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigd. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 11,36%.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

De markt waarin het regionaal archief functioneert kan als stabiel worden bestempeld. Vanaf 2017 worden extra middelen van de gemeenten gevraagd in verband met het e-depot. In de Voorjaarsnota 2016 is hiervoor een beleidsintensivering opgenomen.

Door het RHCA wordt een beperkt aantal risico's voorzien met een totale omvang van € 94.500. Rekening houdend met de omvang van de algemene reserve is het aandeel van Heerhugowaard hierin € 5.762.

De programmabegroting 2017 van het RHCA is door uw raad vastgesteld op 28 juni 2016 ([RB2016-045](#)).

4 Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI)

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Het Openbaar Lichaam Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI) is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten in de regio Noord-Kennemerland.

De VVI is aandeelhouder van de NV Huisvuilcentrale (HVC). De VVI heeft 484 stuks in bezit. Hiermee is het aandeel in het totale aandelenkapitaal van de HVC 17%. De gemeente Heerhugowaard beschikt over 82,37 aandelen. Het totaal aantal aandelen kan jaarlijks wijzigen, omdat toewijzing van aandelenpakketten plaatsvindt op basis van het aantal inwoners van de VVI-gemeenten.

De HVC is daarmee in eigendom van 46 gemeenten en 6 waterschappen.

Visie op deelname

Deelname in de VVI is een eigen keus die lang geleden is gemaakt, met als doel om samen een vuilverbrandingsinstallatie te realiseren. Bij vervanging van deze centrale, door HVC is het doel en samenwerking deels veranderd.

De huidige insteek is nog steeds om samen te zorgen voor de best mogelijke verwerking van het brandbare huishoudelijke afval. Dit gaat echter nu als één van de grootste aandeelhouders in HVC. Directe zeggenschap over de te varen koers heeft plaats gemaakt voor gezamenlijk standpuntbepaling en waar mogelijk (bestuurlijk) lobbyen bij andere aandeelhouders.

De kracht van de VVI is dat de deelnemende gemeenten makkelijker kennis kunnen uitwisselen, op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. Binnen de VVI wordt op basis van solidariteit de geografische ligging ten opzichte van HVC verrekend, waardoor de kosten van de afvalverwerking (inclusief transport) gelijk zijn. Dit alles bevordert de samenwerking binnen de regio.

Garantstellingprovisie

De aandeelhouders staan in overeenstemming met artikel 9 van de Ballotageovereenkomst garant voor de leningen van de HVC en de door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA)

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

vastgestelde financieringsstructuur. De aandeelhouders van HVC hebben in het strategisch plan afgesproken dat jaarlijks een garantstellingprovisie van 1% over de gegarandeerde leningen per 1 januari van het betreffende boekjaar wordt uitgekeerd.

De prognose is dat de stand van de gegarandeerde lening per 1 januari 2017 € 615 miljoen bedraagt. In de begroting 2017 van de HVC is een totale garantstellingsprovisie geraamd van € 6,150 miljoen. Hiervan zal ongeveer € 1,020 miljoen naar de VVI gaan op basis van het aantal aandelen dat de VVI bezit. Het aandeel van Heerhugowaard hierin is ca. € 150.000.

In overeenstemming met artikel 7 staan de aandeelhouders gezamenlijk garant voor de gezamenlijke exploitatie van HVC door onderlinge verrekening van een eventueel nadelig saldo, op het moment dat het eigen vermogen niet langer toereikend is. Per 31 december 2015 bedroeg het eigen vermogen van de NV HVC € 81.849 miljoen.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

'Afwal is grondstof' en de 'circulaire economie' zijn zaken die in 2017 binnen de VVI en HVC verder worden doorgevoerd. Door een (verwachte) daling van het brandbare huishoudelijke afval dat vanuit de aandeelhouders wordt aangeboden bij HVC, gaan de

tarieven per te verbranden tonnage omhoog. Om te zorgen dat de kosten voor de inwoners hierdoor niet stijgen, moet meer worden ingezet op het zo goed mogelijk scheiden van de afvalstromen. De beleidsinmenging van de VVI binnen de gemeente is zeer beperkt. Binnen de begroting / kadernota van de VVI is één algemeen doel opgenomen '*het behartigen van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeente verkregen afvalstoffen*'. Er zijn verder geen meetbare grootheden of andere beleidsambities opgenomen. Via de reguliere overleggen (ambtelijk en bestuurlijk) de daaruit volgende acties wordt het algemene doel vormgegeven binnen de VVI en indien gewenst doorgezet naar de deelnemende gemeente.

Naast de voornemens voor 2017 zijn er binnen de VVI geen bijzondere ontwikkelingen voor zover nu inzichtelijk is. HVC is in komende periode bezig met de financiële herstructurering. Hierbij wordt de garantstelling naar de aandeelhouders afgebouwd (minder leningen) en de solvabiliteit versterkt. Voor de aandeelhouders betekent dit dat zij minder garantstellingsprovisie gaan ontvangen. Uiterlijk 2024 dient de balans van HVC zodanig op orde te zijn, dat aandeelhouders de gewenste keuzevrijheid van financiering kan worden geboden.

De programmabegroting 2017 van VVI is door uw raad vastgesteld op 28 juni 2016 (**RB2016-051**).

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

5 Werkvoorzieningschap Noord-Kennemerland (WNK)

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Het Werkvoorzieningschap Noord-Kennemerland is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Heiloo en Langedijk.

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigd. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 18,52%.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

Het WNK is opgericht om op regionaal niveau de Wet Sociale Werkvoorziening uit te voeren.

De begroting 2017 is gebaseerd op het bedrijfsplan WNK personeelsdiensten 2014 - 2018. Vanaf 2017 daalt de gemeentelijke bijdrage naar € 0 en vanaf 2018 wordt gestart met terugbetaling van de transitiekosten.

De belangrijkste risico's die WNK heeft benoemd zijn:

- wijziging gemeentelijk beleid;
- verhouding opdrachtportefeuille van publieke en private opdrachtgevers;
- onzekerheid omtrent de afbouw van de rijksbijdrage in relatie tot de afbouw van de WSW populatie in de komende jaren;
- ontwikkelingen rondom de Participatiewet en Wet Werk en Zekerheid.

De meerjarenexploitatie en meerjarenbalans van WNK voorzien echter geen belangrijke wijzigingen in resultaat en vermogen.

De begroting 2017 is op 28 juni 2016 door uw raad vastgesteld (RB2016-042).

6 Recreatieschap Geestmerambacht

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Het Recreatieschap Geestmerambacht is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Alkmaar (36%), Bergen (1,1%), Heerhugowaard (18%), Langedijk (9,6%) en de Provincie Noord-Holland (35,3%).

Visie

Het Recreatieschap heeft op basis van de doelstelling in de gemeenschappelijke regeling (zie de tabel eerder in deze paragraaf) een doelenboom opgesteld.

Het Geestmerambacht is een duurzaam, volwaardig en uniek recreatiegebied verweven met de regio, voor inwoners uit de wijde regio. Deze hoofddoelstelling wordt in vier uitvoeringslijnen uitgewerkt:

- Behoud volwaardig en uniek recreatielandschap;
- Vergroten gebruik;
- Versterken duurzaamheid en
- Vergroten maatschappelijk draagvlak.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

De gemeentelijke deelname is op grond van beschikbaarheid, efficiency en kwaliteit.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

Met ingang van 2017 is er géén participantenbijdrage van Provincie Noord-Holland meer voor de begrotingen GAB en GAB-U. Het aandeel van de provincie tot en met 2016 wordt vanaf januari 2017 onttrokken uit de afkoopsom die Provincie Noord-Holland beschikbaar moet stellen.

Er zal afhankelijk van de uitkomsten van het proces '*uittreding provincie*' bepaald moeten worden hoe verder om te gaan met het project Uitbreiding Geestmerambacht.

De programmabegroting 2017 van het schap is op 28 juni 2016 door uw raad vastgesteld ([RB2016-059](#)).

Ontwikkelingen in de periode 2018 tot en met 2020 met invloed op het vermogen en/ of resultaat van het schap

- Overleg over een herziene en structureel sluitende regeling, in relatie tot de eindigheid van het Groenbeheerfonds, op te starten in 2019 (conform AB-besluit van 22 mei 2013);
- Voor GAB-U een herziening van het '*uitvoeringsplan 2014-2019*' en de subsidiebeschikking van Provincie Noord-Holland;
- Anticiperen van het schap op de consequenties van de uittredingen van Provincie en Schagen. Binnen een half jaar na

besluitvorming voor GAB en GAB-U volgt gewijzigde begroting voor 2017.

7 Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN)

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN) is een gemeenschappelijke regeling tussen 17 gemeenten in Noord-Holland Noord en de Provincie Noord-Holland. De RUD NHN is officieel van start gegaan per 1 juli 2013. Door de gemeenteraad is ingestemd met het besluit tot toetreding van de RUD NHN op 18 juni 2013 ([RB2013-075](#)).

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een vastgesteld aantal stemmen, waarbij de stemverdeling voor de gemeenten is gebaseerd op de combinatie van inwoneraantal en in te brengen budget en het aantal stemmen voor de Provincie is gebaseerd op het in te brengen budget. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 5,36%.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

In het raadsvoorstel behorende bij de begroting 2017 ([RB2016061 d.d. 28 juni 2016](#)) is ingegaan op de beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017 van de RUD. Besluitvorming over de begroting heeft plaatsgevonden in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 13 juli 2016.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

In het raadsvoorstel behorende bij de begroting 2017 is beknopt ingegaan op de doelstellingen van de RUD in 2017: kwaliteit van de interne organisatie en dienstverlening aan de deelnemende partijen.

8 Cocensus

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Cocensus is een gemeenschappelijke regeling die de uitvoeringswerkzaamheden van de gemeentelijke belastingen verricht voor de gemeenten Alkmaar, Bergen, Den Helder, Haarlem, Haarlemmermeer, Heerhugowaard, Hillegom, Langedijk, Beverwijk, Wormerland en Oostzaan.

Het stemgewicht wordt vastgesteld aan de hand van de jaarlijkse bijdrage aan Cocensus. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 8,33%.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

Cocensus is een uitvoeringsorganisatie en formuleert geen eigen beleid. Wel ondersteunt Cocensus de gemeenten desgevraagd bij de voorbereiding van beleid. Verder adviseert Cocensus de gemeenten over de uitvoering en het bijbehorende kostenplaatje. Er zijn geen specifieke voornemens en speerpunten voor 2017.

De programmabegroting 2017 van Cocensus is op 24 mei 2016 door uw raad vastgesteld ([RB2016-034](#)).

9 Halte Werk

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Per 1 januari 2015 is de GR BVO Halte Werk (bedrijfsvoeringsorganisatie) in werking getreden. In deze GR nemen de gemeenten Alkmaar, Heerhugowaard en Langedijk deel.

De gemeenschappelijke regeling is opgericht op grond van efficiency en effectiviteit en vanwege kwetsbaarheid in de uitvoering van de participatiewet.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

De voornemens en ontwikkelingen voor 2017 focussen zich op het continu verbeteren van de effectiviteit en efficiency van de bedrijfsvoering. Daarnaast is HalteWerk deskundige partner in de integrale aanpak van de klantproblematiek in het sociale domein. HalteWerk heeft geen eigen vermogen. Belangrijkste invloed op het resultaat is de stand van zaken op de arbeidsmarkt, die bepalend is voor de in- en uitstroom van bijstandsccliënten. De programmabegroting 2017 van HalteWerk is op 28 juni 2016 door uw raad vastgesteld ([RB2016-043](#)).

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

10 Heerhugowaard en het Hoogheemraadschap

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De gemeenschappelijke regeling Heerhugowaard en het Hoogheemraadschap is de lichtste vorm van samenwerkingsverband op basis van de 'Wet Gemeenschappelijke Regelingen' tussen de gemeente en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. De regeling is op 19 juli 2005 van kracht geworden. Gemaakte kosten worden over en weer verrekend.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

De gemeenschappelijke regeling blijft bestaan voor het geval de noodzaak in de ontwikkelingsgebieden zich voordoet. Er zijn geen specifieke voornemens voor 2017.

11 Kaderregeling HAL-samenwerking

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De gemeenschappelijke regeling Heerhugowaard, Alkmaar en Langedijk en is de lichtste vorm van samenwerkingsverband op basis van de 'Wet Gemeenschappelijke Regelingen'. De regeling is in 1991 van kracht geworden.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

Per 1 januari 2005 is het projectbureau HAL opgeheven. De kaderregeling is na die datum 'werkloos' blijven bestaan. Er zijn voor 2017 geen voornemens binnen de kaderregeling.

12 NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De gemeente Heerhugowaard is aandeelhouder van de bank NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de BNG aandelen van de gemeente. 50% van de aandelen is in bezit van gemeenten en provincies. De andere 50% heeft het Rijk in bezit. Heerhugowaard heeft 9.789 aandelen met een nominale waarde van € 2,50.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

Voor de beleidsvoornemens en ontwikkelingen van de BNG voor 2017 wordt verwezen naar de site van de BNG (www.bngbank.nl). Deze zijn op dit moment nog niet bekend.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

13 NV Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop Noord Hol- land (GKNH)

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De gemeente Heerhugowaard is samen met 27 andere gemeenten aandeelhouder van de NV Houdstermaatschappij GKNH.

Het totaal aantal aandelen bedraagt 4.646. Heerhugowaard heeft 327 aandelen.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

De houdstermaatschappij is aandeelhouder van het netwerkbedrijf van NUON, Alliander. Het dividend wordt op basis van de aandelenverdeling volledig uitgekeerd aan de gemeentelijke aandeelhouders. De bedrijfsactiviteiten beperken zich tot het beheer van het aandelenpakket. Er worden geen aandelen meer uitgegeven. Het aandelenkapitaal is gefixeerd op de stand ultimo 1998.

14 Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De gemeente Heerhugowaard is samen met de provincie Noord-Holland, de Kamer van Koophandel en de gemeenten in Noord-Holland Noord aandeelhouder van Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV. Het ontwikkelingsbedrijf is in 2006 opgericht en 1 januari 2007 van start gegaan.

Heerhugowaard bezit 1.762 aandelen met een nominale waarde van € 1,00. Daarnaast betaalt de gemeente een jaarlijkse bijdrage. Aandeelhouderschap/ deelname is eigen keuze vanuit de doelen van het ontwikkelingsbedrijf.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

De activiteiten van het Ontwikkelingsbedrijf NHN bestaan voornamelijk uit het behouden en stimuleren van de groei van het bestaande bedrijfsleven in de noordelijke regio van Noord Holland alsmede het begeleiden van bedrijven bij verplaatsing of uitbreiding en het aantrekken van nieuwe bedrijven in in de regio in de ruimste zin des woords. Het stimuleren van economische groei in de 5 regionale speerpuntclusters: duurzame energie, toerisme, zorgmedisch, agri en maritiem. In september 2016 zal een activiteitenplan aan de aandeelhouders worden aangeboden voor 2017. Een belangrijk beleidsvoornemen in 2017 is de evaluatie van het Ontwikkelingsbedrijf. De aandeelhouders hebben hiertoe de volgende vragen gesteld:

- Heeft de uitvoering van de activiteiten door het Ontwikkelingsbedrijf, op basis van de jaarplannen en activiteitenplannen, bijgedragen aan de in de Samenwerkingsovereenkomst van 2013 geformuleerde doelen en in gezamenlijkheid beoogde resultaten?
- Heeft de uitvoering van de activiteiten door het Ontwikkelingsbedrijf daarmee een toegevoegde waarde betekend aan resul-

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

taten die de individuele overheden afzonderlijk niet hadden kunnen bereiken?

- Is de aanpak, zoals gekozen in aanloop naar de vaststelling van Samenwerkingsovereenkomst, effectief gebleken en welke aanbevelingen worden gedaan op onder meer de onderdelen governance, opdrachtverlening en financiële ondersteuning.

Van belang is dat de aanbevelingen toekomstgericht, pragmatisch en gericht op concrete implementatie zijn.

15 Heerhugowaard Sport NV

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De organisatie is per 1 januari 2016 door de gemeente opgericht ten behoeve van het beheer en exploitatie van de gemeentelijke sportaccommodaties, waarbij de gemeente 100% aandeelhouder is.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

Efficiënte benutting van de accommodaties wordt voorgestaan. Ingaande 2017 komt daar, naast het faciliteren met de accommodaties, ook de sportondersteuning bij. Vanuit de centrale doelstelling meer mensen te laten bewegen en sporten is Heerhugowaard Sport de organisatie die bijdraagt aan de lokale kracht van zowel de verenigingen als de inwoners. Ondersteunen, faciliteren en loslaten zodra de activiteit geborgd is. Daarnaast wordt de sportieve ontwikkeling van het kind en dan met name in het basis-

onderwijs ook door Heerhugowaard Sport gestimuleerd. Ingezet wordt op verbetering van de kwaliteit en vergroting van het aanbod, aandacht voor gezonde leefstijl en de verbinding met de lokale aanbieders.

16 Coöperatie Cooperatief Stimuleringsfonds Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De coöperatie is in november 2014 opgericht door de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum en Heerhugowaard. In 2016 is de gemeente Uitgeest ook lid geworden van Decra. Ook de HVC is lid van coöperatie. Elk van de oprichters is lid van het bestuur van de coöperatie. Tevens is door elk lid ledenkapitaal ingebracht.

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen zoals vooraf in de oprichtingsakte is vastgesteld. Heerhugowaard heeft 3 stemmen.

Visie op deelname

Het stimuleringsfonds is een middel om de lokale duurzaamheidsdoelstelling op termijn te kunnen realiseren. Bij de financiering en participatie in projecten wordt door de coöperatie een ruime definitie van het begrip duurzaamheid gehanteerd. Aspecten zoals regionale werkgelegenheid en innovatie worden nadrukkelijk in de afweging meegenomen. Hierdoor kan een diversiteit aan duurzame projecten worden ontwikkeld.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2017

De recentelijk gepresenteerde beleidsagenda energietransitie Noord-Holland (vaststelling medio 2016) is in lijn met het door DECRA ingezette beleid. Het provinciaal beleid ten aanzien van grootschalig zon PV vergroot de mogelijkheden om nieuwe projecten te initiëren en realiseren.

Voor de realisatie van de duurzame energieprojecten maakt Decra gebruik van de (financiële) middelen die voortkomen uit de opbrengsten van voorgaande projecten.

Ook in 2017 krijgen andere gemeenten de gelegenheid te participeren in Decra.

Paragraaf G Grondbeleid

Paragrafen

Inleiding

Visie

Grondbeleid

Grondprijnsbeleid

Strategische verwerving

Gronduitgifte

Kostenverhaal

Resultaat grondcomplexen

Winst- en verliesneming

Risicobeheersing en
scenario's

Financieel management

Lasten en baten 2017

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Inleiding

Op grond van artikel 16 BBV bevat de paragraaf grondbeleid tenminste:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten op de grondexploitaties;
- Een onderbouwing van de winstneming;
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves in relatie tot de risico's van de grondzaken.

In voorliggende paragraaf wordt achtereenvolgens op de hierboven genoemde aspecten ingegaan. Daarnaast wordt ingegaan op het financieel management van grondexploitaties en wordt inzicht gegeven in de geraamde lasten en baten voor 2017 per grond-complex.

Visie

Grondbeleid is een sturingsmiddel voor de gemeente. Het gaat bij dat beleid om het stimuleren of uiteindelijk afdwingen van gewenst gebruik van grond door de inzet van de instrumenten die de gemeente hiervoor beschikbaar heeft.

Het gewenst gebruik van grond wordt ontleend aan de doelen die zijn opgenomen in de raadsprogramma's en de daaraan ten grondslag liggende beleidsnotities op het gebied van wonen, et cetera.

De werking van het grondbeleid heeft voornamelijk effect op de doelstellingen die zijn opgenomen in het **coalitieakkoord 2014-2018 'Samen leven'** en onder programma 3. '**Stedelijke voorzieningen en bereikbaarheid**'.

De basis voor het grondbeleid ligt in de kaderstellende beleidsnota's '*Structuurvisie 2020*' (actualisatie van het '*Structuurbeeld 2005 - 2015*') vastgesteld in de raad van 27 september 2011 (**RB2011-076**), en de '*Bouwstenen Hoofdwegenstructuur Heerhugowaard*' en de '*Woningbehoefte*' (beiden raad februari 2004).

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Grondbeleid

De raad heeft op 24 juni 2008 de kadernota '*Grondbeleid 2008: Grond onder de voeten*' (RB2008-074) vastgesteld. In deze nota wordt achtereenvolgens ingegaan op de diverse aspecten van grondbeleid:

- Verwerving inclusief strategische verwerving;
- Tijdelijk beheer;
- Gronduitgifte, inclusief grondprijsbeleid;
- Kostenverhaal;
- Financieel management.

In de notitie grondexploitaties 2016 en de nota faciliterend grondbeleid van de commissie BBV (maart 2016) zijn daarnaast stellige uitspraken en aanbevelingen gedaan over de grondexploitaties en de verwerking in begroting en jaarrekening.

In de beoordeling van de financiële situatie hanteren accountants deze notitie als kader.

In de opzet van onze grondexploitaties en de te nemen maatregelen zijn deze notities leidraad, in combinatie met de op 24 juni 2008 vastgestelde nota '*Grondbeleid 2008*' en de 26 mei 2009 vastgestelde nota '*Grondprijsbeleid 2009: Prijsvorming op gegronde basis*' (RB2009-045).

De kaders bieden voldoende ruimte en aanleiding om naar solide en creatieve oplossingen te zoeken en om in te spelen op de wijzigende omstandigheden. Naar aanleiding van de in maart verschenen notities van de commissie BBV is de noodzaak om de '*eigen*' kaders van het grondbeleid van de raad te herzien getoetst. De uitkomst was dat de huidige kaders voldoen.

In september 2016 zullen algemene erfpachtvoorwaarden door de gemeenteraad worden vastgesteld in aanvulling op de in 2008 vastgestelde nota Grondbeleid.

Grondprijsbeleid

De nota '*Grondprijsbeleid 2009: Prijsvorming op gegronde basis*' is het kader voor de bepaling van grondprijzen. In deel I van deze nota zijn de methodes beschreven om te komen tot de grondprijzen en de grondprijzen voor de belangrijkste ruimtelijke functies in de gemeente Heerhugowaard. Deel II vermeldt de grondprijzen (richtprijzen) per functie. Deze wordt periodiek herzien door het college, recent in juli 2016.

Uitgangspunt voor de bepaling van de grondprijzen is dat de uitgifte van gronden tegen marktconforme (grond)prijzen plaatsvindt. Het netto resultaat komt ten gunste van de grondexploitaties,

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

producten of reserves, tenzij hierover door de gemeenteraad expliciet anders wordt besloten.

Strategische verwerving

Zoals in de nota '*Grondbeleid 2008*' is opgenomen onder paragraaf 3.1.5 worden de kosten van strategische aankopen gedekt uit een beschikbaar investeringsbudget van € 2,5 miljoen. Als er een door de raad vastgesteld kader (grondexploitatie of project) beschikbaar komt, worden de kosten van de strategische aankoop verantwoord ten laste van dit nieuwe kader en het daarbij behorende budget. Hiermee komt dan binnen het beschikbare investeringsbudget voor strategische grondaankopen '*nieuwe*' financiële ruimte vrij ('*revolving fund*').

Door de verscherpte regelgeving in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) herziene notitie grondexploitatie maart 2016 is het niet geoorloofd deze gebouwen en gronden te activeren binnen de werking van de NIEGG. Onder de huidige omstandigheden gebruiken we het instrument met grote terughoudendheid.

Gronduitgifte

Primair uitgangspunt bij gronduitgifte is de overdracht van het volle eigendom, echter ook de overige vormen van gronduitgifte worden in principe opengehouden.

Zoals eerder in deze paragraaf gemeld zullen in september 2016 de algemene erfpachtvoorwaarden door de gemeenteraad worden vastgesteld. Dit ter versterking van het vestigingsklimaat voor het bedrijventerrein De Vaandel.

Kostenverhaal

Bij actief grondbeleid ontstaat de mogelijkheid om naast de kosten voor het bouwrijpmaken van de uit te geven kavels ook de kosten voor het aanleggen en inrichten van de openbare buitenruimte en de afdracht voor 'Bovenwijkse voorzieningen' bij de marktconforme verkoopopbrengsten van bouwgrond te betrekken. De systematiek van afdracht voor de Nota Bovenwijkse Kosten is in **RB2013-054** d.d. 24 april 2013 vastgelegd.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

In de situaties dat de gemeente geen grondexploitatie voert verhaalt de gemeente de gemaakte kosten. Dit gebeurt op minnelijke wijze (privaatrechtelijk) en als dat niet mogelijk is kan de gemeente alsnog via de 'Grondexploitatiewet' een bijdrage in de te maken en reeds gemaakte kosten afdwingen (publiekrechtelijk).

Bij ontwikkeling van gebieden als onderdeel van de '**Structuurvisie 2020**' (actualisatie van het 'Structuurbeeld 2005-2015', raad 27 september 2011) of een actualisatie hiervan, zal bij de beoordeling over het toepassen van actief dan wel passief grondbeleid en het bepalen van de verwervingsstrategie ook de werking van de '*Grondexploitatiewet*' worden betrokken.

Resultaat grondbedrijfcomplexen

Het BBV schrijft voor dat de presentatie van de te verwachten resultaten in de paragraaf grondbeleid dient te gebeuren tegen nominale waarde. Wanneer bij de berekening van de voorziening voor de verliesgevende grondexploitaties een andere waarderingsgrondslag wordt gehanteerd (de contante waarde), dan moet het effect hiervan op de te verwachten resultaten voor zowel de negatieve als de positieve grondexploitaties worden toegelicht in de paragraaf grondbeleid."

De resultaten van de grondbedrijfcomplexen zijn in de MPG en in de jaarrekening weergegeven op eindwaarde en op netto contante waarde (NCW). De hoogte van de verliesvoorzieningen is gebaseerd op de netto contante waarde. Om deze reden worden zowel de resultaten zijn op netto contante waarde, op eindwaarde en op nominale waarde weergegeven.

- De nominale waarde is de waarde van een post op het moment waarop de grondexploitatie is opgesteld (de actuele waarde van een post). In de nominale waarde zijn de effecten van de inflatie en rente niet verwerkt.
- De reële waarde is de nominale waarde, vermeerderd met inflatie tot het moment waarop die post gerealiseerd wordt.
- De eindwaarde van een post in de grondexploitatie is de reële waarde, vermeerderd met rentekosten dan wel -opbrengsten tot het einde van de looptijd van de grondexploitatie.
- De netto contante waarde van de eindwaarde, verdisconteerd met rente tot het moment van opstellen van de grondexploitatie of de datum van de laatste herziening.

Resultaten grondbedrijfcomplexen per 1-1-2016					Bedragen x € 1.000	
Complex	Verwachte einddatum exploitatie	Resultaat op nominale waarde	Resultaat op eindwaarde	Prognose resultaat jaarstukken 2015 NCW per 1-1-2016	Verliesvoorziening	
G.749 Zandhorst III	31-12-16	579	582	570		
G.763 De Horst e.o.	31-12-17	606	614	515		
G.771 De Vaandel	31-12-25	-/- 534	-/- 1.360	-/- 1.105	-/- 1.105	
G.780 De Draai	31-12-30	1.674	-/- 5.327	-/- 3.900	-/- 3.900	
G.800 HHW-Zuid (Stedelijk gebied)	31-12-23	3.343	2.109	1.535		
G.802 Middenweg 4	31-12-17	-/- 321	-/- 331	-/- 318	-/- 318	
G.842 Stadshart	31-12-25	-/- 5.471	-/- 7.123	-/- 5.787	-/- 5.787	
G.850 Beveland	31-12-16	878	881	863		
G.851 Westpoort	31-12-17	1.102	304	292		
Totaal		1.856	-/- 9.651	-/- 7.335	-/- 11.110	

In 2016 is de herziening van de notitie grondexploitaties van de commissie BBV verschenen. Dit heeft effecten op de wijze van kosten- en rentetoe rekening en op de categoriedelingen Bouwgrond in exploitatie (BIE) en Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG).

Winst- en verliesneming

In eerdergenoemde nota '*Grondbeleid 2008*' zijn in paragraaf 7.1.4 'Winst- en verliesneming' de voorwaarden voor het nemen van winst en verlies bij grondexploitatie opgenomen met als basis de bepalingen uit het BBV.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Deze bepalingen zijn, mede op advies van de Commissie BBV, nader uitgewerkt naar een lokale afweging tussen het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel.

In de praktijk betekent dit dat onder de volgende voorwaarden tussentijds winst kan worden genomen;

- er is sprake van een positieve boekwaarde (gerealiseerde opbrengsten zijn hoger dan gerealiseerde kosten); en
- de nog te maken kosten kunnen ruimschoots worden afgedekt door deze positieve boekwaarde.

Het verschil tussen de positieve boekwaarde en nog te maken kosten wordt als tussentijdse winst aangeduid. De tussentijdse winst wordt bepaald bij de jaarstukken.

Verwachte verliezen dienen direct ten laste van het resultaat te worden gebracht.

Risicobeheersing en scenario's

Dat aan het voeren van een grondexploitatie risico's kleven is de laatste jaren ondubbelzinnig duidelijk geworden. Dat het geen exacte wetenschap is ook. Dat maakt het noodzakelijk goed duide

lijk te maken op basis waarvan een grondexploitatie is opgebouwd. Zo kunnen we inschatten hoe groot de risico's de komende tijd zijn en of er aanvullende maatregelen nodig zijn. Dit is belangrijk om te weten, omdat ze effect hebben op de balans en reservepositie en een doorwerking kunnen hebben op de exploitatie begroting. Het betekent dat we een meest waarschijnlijk geacht scenario voorleggen dat is gebaseerd op marktanalyse, prijsontwikkeling, eigen beleidsvoornemens en van andere overheden, woningbouwprognoses en dergelijke. Hierbij hanteren we de zogenaamde P's als waardebepalers: Programma, Prijs, Planning, Parameters en Plaats. Daarnaast wordt in beeld gebracht wat de effecten zijn als een van de P's anders uitpakt. Deze scenario analyses maken we in het voortraject van een herziening.

We komen zo tot een meest waarschijnlijk geachte scenario waarin de onzekerheden zo veel als mogelijk zijn gereduceerd en onderbouwd en beïnvloedingsopties zijn benoemd. Zo kunnen we ook een alternatief scenario maken. In de paragraaf B '*Weerstandsvormen en risicomanagement*' nemen we het verschil tussen die scenario's als risicobedrag op.

Indien twee scenario's op basis van de verwachtingen een even grote kans hebben zich te voltrekken nemen we het verschil niet meer als risico op, maar treffen we een voorziening.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Financieel management

De laatst door de raad vastgestelde grondexploitaties vormen de kaders waarbinnen het college de grondexploitaties uitvoert. In de tweede bestuursrapportage in het najaar geeft het college inzicht aan de raad of en zo ja voor welke grondexploitatie herzieningen nodig zijn. Dit gebeurt op basis van de voortgang en ontwikkeling in de betreffende grondexploitatie. De herzieningen worden in de eerste helft van het jaar aan de raad ter besluitvorming voorgelegd. De nieuw vastgestelde grondexploitaties worden verzameld in de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG). Daarin zijn ook de actualisaties opgenomen van alle overige grondexploitaties (met andere woorden alle kosten en opbrengsten van het voorgaande boekjaar zijn verwerkt zodat ze de stand van 1 januari van het nieuwe jaar weergeven). De MPG krijgt de Raad jaarlijks met de jaarstukken en de Voorjaarsnota ter kennisname voorgelegd.

Lasten en baten 2017 grondcomplexen

In de volgende tabel zijn de geraamde lasten en baten per grondcomplex voor 2017 opgenomen.

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Grondcomplex	Reste- rende looptijd (in jaren) vanaf 2016	Lasten 2017 ¹⁾	Baten 2017 ¹⁾	Saldo Lasten/ Baten 2017 ¹⁾
Actief grondbeleid				
G 763 De Horst	4	2	0	-2
G 771 De Vaandel	9	295	2.080	1.785
G 780 De Draai	14	5.485	6.390	905
G 800 HHW Zuid	7	3.701	3.874	173
G 802 Middenweg 4	1	80		-80
G 842 Stadshart	9	61	0	-61
Totaal actief grondbeleid		9.624	12.344	2.720
Passief grondbeleid				
G 781 Hugo Oord PRS	nmb			
G 782 Hugo Oord Woonwaard	nmb			
G 797 Acacialaan	1	104	0	-104
Totaal passief grondbeleid		104	0	-104
NIEGG				
G 772 Zuidelijk deel de Vaandel	?	0	0	0

G 773 Noordelijk deel de Vaandel	?	0	0	0
Totaal NIEGG		0	0	0
Totaal grondexploitatie		9.728	12.344	2.616

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Heerhugowaard
Stad van kansen

Overzicht baten en lasten

Start

Overzicht baten en lasten

Uitgangspunten
Raadsbegroting en
meerjaren perspectief

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de lasten en baten van de gemeente voor het jaar 2017. Achtereenvolgens treft u in dit hoofdstuk aan:

- het overzicht van lasten en baten 2017 op programmaniveau, inclusief vergelijkende cijfers van de jaren 2015 (jaarrekening) en 2016 (begroting);
- een specificatie van de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma;
- een overzicht van de incidentele baten en lasten in de raadsbegroting 2017;
- De toelichting per programma op de lasten en baten 2017 zijn te vinden in naar de programmaverantwoording onder de kop *'Toelichting afwijkingen'*
- Ter informatie zijn verder in Bijlage 2 *'Uitvoeringsinformatie'* per programma de productramingen voor 2017 opgenomen, gesplitst in lasten en baten.

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten

Specificatie mutaties
reserves 2017

Overzicht incidentele baten
en lasten

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

In het navolgende overzicht van de baten en lasten 2017 zijn op basis van artikel 19 BBV ter vergelijking ook de bijbehorende cijfers voor 2015 (jaarrekening) en 2016 (actuele begroting na reeds geaccordeerde begrotingswijzigingen) opgenomen volgens de programma-indeling van de raad.

Zoals eerder gemeld vindt toerekening van de overhead ten opzichte van voorgaande jaren op een andere wijze plaats. De vergelijkende cijfers zijn als gevolg van deze notitie niet aangepast (niet verplicht).

	<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Jaarre- kening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Lasten			
1. Leefbaarheid en Veiligheid	5.406	5.511	4.734
2. Stedelijk beheer en duurzaam samenleven	33.614	32.269	26.554
3. Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid	26.639	35.502	15.253
4. Sociale samenhang	65.791	70.217	65.330
5. Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten	16.482	9.815	7.447
Totaal lasten	147.932	153.314	119.318

	<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Jaarre- kening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Baten			
1. Leefbaarheid en Veiligheid	46	10	10
2. Stedelijk beheer en duurzaam samenleven	15.618	12.585	12.592
3. Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid	24.686	32.304	13.860
4. Sociale samenhang	15.698	14.649	14.587
5. Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten	6.347	2.047	5.282
Totaal baten	62.395	61.595	46.331

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

	<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Jaarre- kening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Saldo			
1. Leefbaarheid en Veiligheid	-5.360	-5.501	-4.724
2. Stedelijk beheer en duurzaam samenleven	-17.996	-19.684	-13.962
3. Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid	-1.953	-3.198	-1.393
4. Sociale samenhang	-50.093	-55.568	-50.743
5. Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten	-10.135	-7.768	-2.165
Saldi Programma's	-85.537	-91.719	-72.987
Algemene dekkingsmiddelen	93.024	89.423	83.432
Overhead	0	0	-12.079
Onvoorzien	0	-75	-75
Resultaat vóór bestemming	7.487	-2.371	-1.709
Saldo mutaties in reserves	3.965	3.634	2.879
Resultaat na bestemming	11.452	1.263	1.170
Actualisering begroting			-140
Voorjaarsnota 2016			-1.024
Begrotingsuitkomst na overige mutaties	11.452	1.263	6

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Specificatie mutaties in reserves 2017

In het onderstaande overzicht is de (verplichte) uitsplitsing opgenomen tussen de incidentele en structurele toevoegingen en toepassingen aan reserves.

		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Programma	Reserves	Toevoeging		Aanwending	
		Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
2	Nota bovenwijkse kosten 2: Gebouwde en overige voorzieningen		282		60
2	Reserve beheer en sociale structuur		2.045		2.141
2	Reserve schoolwoningen				329
2	Onderwijshuisvesting				39
2	Reserve school en sporthal de Draai		157		454
3	Duurzaamheid		49	26	
3	Egalisatiereserve tariefsverhoging omgevingsvergunning			246	
4	Reserve transitie WNK			17	
4	Reserve kunstgrasvelden en accommodaties		23		100
4	Combinatiefuncties			20	
5	Reserve grote projecten		2.960		4.827
5	Reserve Byod		99		
AD	Algemene reserve				
AD	Rente egalisatiereserve			235	
Totalen			5.615	8.494	
Saldo mutatie in reserves			2.879		

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Overzicht incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 19 BBV is het verplicht om in de raadsbegroting een overzicht op te nemen van de geraamde incidentele baten en lasten voor het nieuwe begrotingsjaar.

				<i>Bedragen x € 1.000</i>
Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	
3	Voor het maaibeleid is tot 2019 budget beschikbaar gesteld. Dit wordt gedekt uit de reserve Duurzaamheid.		26	
3	Een aantal jaren terug is gebleken dat de begrote legesopbrengsten structureel niet werden gerealiseerd. Destijds is besloten om de begrote opbrengsten leges in de begroting te verlagen en dit te dekken uit de egaliseringsreserve tariefsverhoging omgevingsvergunning.			-246
4	In de Najaarsnota is besloten een incidenteel budget beschikbaar te stellen voor de transitiekosten van het WNK. Deze lasten worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Transitiekosten WNK.		17	
4	In 2010 zijn lasten in de begroting opgenomen voor combinatiefuncties in het onderwijs. Gedeeltelijke dekking van deze kosten vindt plaats uit de Reserve Combinatiefuncties. De komende jaren zal de onttrekking aan de reserve geleidelijk worden afgebouwd; hiertegenover staat een overeenkomstige verlaging van het budget combinatiefuncties.		20	
AD	Bij het opstellen van de jaarrekening 2013 zijn gronden van uit de grondexploitatie overgeheveld naar de materiële vaste activa. Voor de exploitatie betekende dit een jaarlijks nadeel van € 235.000 omdat de gewone dienst nu geen rente meer in		235	

Bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten
	rekening kon brengen aan het grondbedrijf. Dit nadeel is opgevangen door een Rente egalisatiereserve in stellen		
Totalen			298
			-246

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Uitgangspunten raadsbegroting en meerjaren perspectief

Overzicht baten en lasten

Rentepercentages

Loonkosten (structurele
personeelsinformatie)

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Rentepercentages

In deze paragraaf zijn de uitgangspunten voor het opstellen van de begroting en het meerjarenperspectief opgenomen. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in de Voorjaarsnota 2016.

	2017	2016
Rente investeringsschema	3,10%	3,60%
Rente reserves	3,10%	3,60%
Rentevergoeding negatieve boekwaarde grondexploitaties	0,60%	1,60%
Rentevergoeding positieve boekwaarde grondexploitaties	1,90%	3,60%

Op 17 maart 2016 is het wijzigingsbesluit vernieuwing BBV gepubliceerd. De hierin benoemde wijzigingen zijn van toepassing met ingang van 1 januari 2016. Eén van de wijzigingen betreft de toe te rekenen rente aan bouwgronden in exploitatie (BIE). Het is niet langer toegestaan om rente over het eigen vermogen toe te rekenen aan grondexploitaties.

Het over het vreemd vermogen te hanteren rentepercentage moet als volgt worden bepaald:

- het rentepercentage van de direct aan de grondexploitatie gerelateerde financiering in het geval van projectfinanciering;

- het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/ totaal vermogen, indien geen sprake is van projectfinanciering.

Indien een gemeente geen externe financiering heeft, dan wordt geen rente toegerekend aan BIE.

Deze wijziging heeft een belangrijk effect (zie deze Voorjaarsnota onder paragraaf 3.2.2. onder W) op bepaling van het rentepercentage dat gebruikt wordt om rente toe te rekenen aan grondexploitaties.

In de bepaling van de uitgangspunten voor de begroting 2017 en het meerjarenperspectief is deze gewijzigde methodiek toegepast. De rentepercentages voor grondexploitatie zijn ook van toepassing op nieuwe of actualisering van bestaande exploitatie opzetten. Wanneer op dat moment de werkelijke rentepercentages afwijken van bovenvermelde uitgangspunten dan wordt apart op de gevolgen daarvan ingegaan.

Toelichting rentepercentages

Het gemiddelde rentepercentage van de huidige leningenportefeuille is 3,10%. De rentepercentages op de kapitaalmarkt zijn eind maart 0,29% voor een 5-jaar rentevast periode en 0,73% voor een 10-jaar rentevast periode.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

De verwachting is dat de lening die in 2016 op grond van het aflossingsschema zal moeten worden afgelost, groot € 20 miljoen, een herfinanciering zal moeten worden aangetrokken. Bij de huidige rentepercentages zal het gemiddelde rentepercentage op de leningenportefeuille daardoor zakken tot ca. 2,5%.

Bij de herfinanciering van de lening zal beoordeeld worden in hoeverre projectfinanciering, gelet op de gewijzigde regels een alternatief is.

Volgens de (voorlopige) balans per 31 december 2015 bedraagt de verhouding vreemd vermogen/ totaal vermogen 61%. Op basis hiervan bedraagt het toe te rekenen percentage aan de grondexploitaties 1,9% ($3,10\% \cdot 61\%$).

Op basis van voorgaande informatie is de rente op het investeringenschema, reserves en positieve waarde grondexploitaties voor 2017 ten opzichte van 2016 aangepast. Voor de rentevergoeding negatieve boekwaarde is aansluiting gezocht met de geldende rentevergoedingen in de markt.

Na de besluitvorming van de Voorjaarsnota 2016 is door de commissie BBV de notitie rente 2017 gepubliceerd. Daar waar dit consequenties heeft op de uitgangspunten voor de begroting zijn deze aangepast in deze raadsbegroting 2017 en wordt de notitie van de commissie BBV gevolgd. Dit heeft erin geresulteerd dat voor berekening van de kapitaallasten investeringen/vervangingsinvesteringen in de begroting 2017 een omslagpercentage van 2% wordt gehanteerd.

Loonkosten (structurele personeelsformatie)

Loonkostenstijging ten opzichte van april 2015 (was voor 2014 0,00%) 1,26%.

- De schaalbedragen moeten worden geraamd naar de inschaling en anciënniteit per 1 januari 2016;
- De structurele personeelsformatie is gebaseerd op (raads) besluiten tot en met 22 maart 2016;

Toelichting

Bij de bepaling van de uitgangspunten wordt onder andere rekening gehouden met de wijze waarop compensatie via de algemene uitkering uit het gemeentefonds plaatsvindt (€ 1,00 uit Den Haag is € 1,00 in Heerhugowaard).

De structurele formatie voor de begroting 2017 is de formatie die is opgenomen in de begroting 2017 met als mutatie de tot en met 22 maart 2016 genomen besluiten tot formatiewijzigingen.

Heerhugowaard
Stad van kansen

Uiteenzetting financiële positie

 Heerhugowaard
Stad van kansen

Start

Uiteenzetting financiële
positie

Toelichting op
begrotingsuitkomst en
meerjaren perspectief

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

**Uiteenzetting
financiële
positie**

Bijlagen

In dit hoofdstuk is weergegeven hoe de financiële positie van de gemeente is opgebouwd vanaf het basisjaar 2017 en de daarop volgende jaren. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- De financiële positie voor 2017 en de meerjarenramingen voor 2018 tot en met 2020;
- Een toelichting op de begrotingsuitkomst en het meerjaren perspectief;
- Een overzicht van de reserves en voorzieningen; en
- De vervangingsinvesteringen;
- Geprognosticeerde meerjaren balans.
- Berekening EMU-Saldo

Meer informatie over de financiering van de gemeente kan worden teruggevonden in Paragraaf D '[Financiering / Treasury](#)'. Het overzicht van de aan jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een gelijk volume is opgenomen in de gelijknamige bijlage 1 bij deze begroting.

Uiteenzetting financiële positie

Uiteenzetting financiële positie

Uiteenzetting financiële positie

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

**Uiteenzetting
financiële
positie**

Bijlagen

Als uitgangspunt voor 2017 en de daarvan afgeleide meerjarenramingen voor drie jaar geldt de uitkomst van de primaire begroting 2017.

Vervolgens wordt per programma inzicht gegeven in de soort mutaties, evenals voor de algemene dekkingsmiddelen en de mutaties in de reserves. Een toelichting op deze mutaties volgt daarna.

In de navolgende overzichten wordt regelmatig gebruik gemaakt van afkortingen. De verklaring van de gebruikte afkortingen is:

PR	Primaire begroting
B2017	Overgenomen effecten uit de raadsbegroting 2016 (meerjarenraming) en Overige ontwikkelingen met een financieel effect.
NJN2014	Effecten als gevolg van besluitvorming over de Najaarsnota 2014
VJN2015	Effecten als gevolg van besluitvorming over de Voorjaarsnota 2015
VNJ16	Effecten als gevolg van besluitvorming over de Voorjaarsnota 2016 (RB2016062 d.d. 30 juni 2016)

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Uiteenzetting financiële positie

Bedragen x € 1.000

		2017		2018		2019		2020	
		Primair	Overige mutatie	Primair	Overige mutatie	Primair	Overige mutatie	Primair	Overige mutatie
Programma 1. Leefbaarheid en veiligheid									
PR	Primaire raming programma	-4.724		-4.724		-4.724		-4.724	
NJN2014 - 3.2.A	Regionalisering brandweer		52		103		103		103
VJN2015 - 2.2.E	Regionalisering brandweer		30		27		0		0
VJN2016 - 3G	Indexatie gemeentelijke bijdrage Veiligheidsregio NHN		-91		-69		-69		-69
Totaal programma 1		-4.724	-9	-4.724	61	-4.724	34	-4.724	34
Programma 2. Stedelijk beheer en duurzaam samenleven									
PR	Primaire raming programma	-13.962		-13.962		-13.962		-13.962	
NJN2014 - 3.3.DD	Bijdrage RUD éénmalige inrichtingskosten		-7		-26		-26		-26
VJN2016 - 3H	Indexatie gemeentelijke bijdrage RUD		-7		-7		-7		-7
VJN2016 - 3I	Herijking onderhoudsvoorzieningen		-34		-34		-34		-34
VJN2016 - 3J	Nieuwbouw Huygens College		-400		-400		-400		-400
VJN2016 - 3k	Sanering vanadium		-1.720		-168		-103		-516
Totaal programma 2		-13.962	-2.168	-13.962	-635	-13.962	-570	-13.962	-983
Programma 3. Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid									
PR	Primaire raming programma	-1.393		-1.393		-1.393		-1.393	
B2017-01	Kostendekkendheid		19		19		19		19
NJN2014 - 3.2.E	Veranderende rol gemeente bij grondexploitaties		0		-50		-50		-50
NJN2014 - 3.2.F	Kostendekkendheid WABO		92		73		73		73
VJN2015 - 2.2.F	Regionale economische agenda		0		-4		0		0
VJN2016 - 3L	Leges omgevingsvergunning		-327		-327		-327		-327
VJN2016 - 4BB	Activiteitenbudget 'Bruisend Stadshart'		0		0		50		50
Totaal programma 3		-1.393	-216	-1.393	-289	-1.393	-235	-1.393	-235

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Uiteenzetting financiële positie

Bedragen x € 1.000

		2017		2018		2019		2020	
		Primair	Overige mutatie	Primair	Overige mutatie	Primair	Overige mutatie	Primair	Overige mutatie
Programma 4. Sociale samenhang									
PR	Primaire raming programma	-50.743		-50.743		-50.743		-50.743	
NJN2014 - 3.2.H	Intergemeentelijke sociale dienst (ISD)		13		28		28		28
NJN2014 - 3.2.J	Transitie WNK		166		237		237		237
NJN2014 - 3.3.FF	Herschikking binnen WMO budgetten		-186		-296		-296		-296
NJN2014 - 3.3.GG	Aanbesteding welzijnswerk		27		53		53		53
VJN2015 - 2.2.G	HalteWerk - Verhoging begroting Halte Werk op basis van aangepaste begroting		14		24		34		34
VJN2016 - 2B	Faciliteitenbesluit opvangcentra, COA		139		139		139		139
VJN2016 - 2B	Structurele effecten Jaarrekening 2015 (Leerlingenvervoer)		99		99		99		99
VJN2016 - 3N	Preventie schuldhulpverlening		-155		-155		-55		-55
VJN2016 - 3G	Indexatie gemeentelijke bijdrage Recreatieschap, GGD en WNK		-39		-39		-39		-39
VJN2016 - 4CC	Huisvesting GGD		42		42		42		42
VJN2016 - 4DD	Collectief vervoer (regiotaxi) Heerhugowaard		100		100		100		100
VJN2016 - 4EE	Huuropzegging de Mediaan		0		40		40		40
Totaal programma 4		-50.743	220	-50.743	272	-50.743	382	-50.743	382
Programma 5. Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten									
PR	Primaire raming programma	-2.165		-2.165		-2.165		-2.165	
NJN2014 - 3.2.M	Bijdrage ontwikkelingsbedrijf NHN		0		102		102		102
VJN2015 - 2.2.B	Nacalculatie groeibudget 2015		-97		-97		-97		-97

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Uiteenzetting financiële positie

Bedragen x € 1.000

		2017		2018		2019		2020	
		Primair	Overige mutatie	Primair	Overige mutatie	Primair	Overige mutatie	Primair	Overige mutatie
B2017-04	Vrijvallende kapitaallasten		0		280		367		539
B2017-04	Investeringschema vervangingen		-643		-894		-1.177		-1.282
B2017-05	Onderuitputting Bring your own device		150		0		0		0
B2017-04	Investeringschema Onderwijshuisvesting		-40		-60		-60		-59
VJN2016 - 3E	Eindheffing werkkostenregeling		-39		-39		-39		-39
VJN2016 - 3G	Indexatie gemeentelijke bijdrage RHCA		-3		-3		-3		-3
VJN2016 - 3O	E-depot		-17		-17		-17		-17
VJN2016 - 3P	Huis van Heerhugowaard		-57		-57		-57		-57
VJN2016 - 3Q	Vergroening gemeentehuis		0		-30		-30		-30
Totaal programma 5			-2.165		-746		-2.165		-1.011
Totaal programma's			-72.987		-2.919		-72.987		-1.406
Bedrijfsvoering en bezuinigingsmaatregelen									
NJN2014 - 3.3.LL	Taakstelling frictiekosten ISD/ VR NHN		188		376		376		376
NJN2014 - 3.3.MV	0,5% bezuiniging bedrijfsvoering		115		230		230		230
NJN2014 - 3.3.NN	Taakstelling kostendekkendheid WABO		104		123		123		123
Totaal mutatie bedrijfsvoering en bezuinigingsmaatregelen			0		407		0		729
Algemene dekkingsmiddelen									
PR	AU / OZB / Dividend / Financieringsfunctie		83.432		83.432		83.432		83.432
B2017-06	Ontwikkeling gemeentefonds				178		-86		2

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Uiteenzetting financiële positie

Bedragen x € 1.000

		2017		2018		2019		2020	
		Primair	Overige mutatie	Primair	Overige mutatie	Primair	Overige mutatie	Primair	Overige mutatie
B2017-07	Stelpost gemeentefonds agv verschillen in prijsindexaties				169		406		608
B2017-08	OZB RTIC		112		112		112		112
VJN2016 - 2A	Structurele effecten Jaarrekening 2015 (Lagere dividendopbrengsten)		-36		-36		-36		-36
VJN2016 - 3S	Renteverlies overheveling BIE de Vaandel naar mva		-75		-75		-75		-75
VJN2016 - 3T	OZB Het nieuwe MCA		-237		-237		-237		PM
VJN2016 - 3U	Korting AU motie Haersma Buma		-673		-673		-673		-673
Totaal algemene dekkingsmiddelen		83.432	-909	83.432	-562	83.432	-589	83.432	-62
Overhead									
PR	Overhead	-12.079		-12.079		-12.079		-12.079	
Totaal overhead		-12.079	0	-12.079	0	-12.079	0	-12.079	0
Vennootschapsbelasting									
VJN2016 - 3F	Invoering wet vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen		-50		-50		-50		-50
Totaal vennootschapsbelasting		0	-50	0	-50	0	-50	0	-50
Onvoorzien									
PR	Onvoorzien	-75		-75		-75		-75	
Totaal onvoorzien		-75	0	-75	0	-75	0	-75	0

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Uiteenzetting financiële positie

		<i>Bedragen x € 1.000</i>							
		2017		2018		2019		2020	
		Primair	Overige	Primair	Overige	Primair	Overige	Primair	Overige
		mutatie		mutatie		mutatie		mutatie	
Mutatie reserves									
PR	Primaire raming mutatie reserves	2.879		2.879		2.879		2.879	
BG15-23	Jaarlijks oplopende dotatie aan de reserve 'Grote Projecten'				-190		-380		-570
BG15-25	Transitie WNK		-17		-17		-17		-17
BG15-27	Reserve omgevingsvergunningen		-196		-196		-196		-196
VJN2016 - 3W	Hogere dotatie reserve NBK1 (rente)		-200		-200		-200		-200
VJN2016 - 3X	Uitputting rente egalisatiereserve		0		0		-235		-235
VJN2016 - 4GG	Lagere dotatie reserve beheer en sociale structuur		608		608		608		608
VJN2016 - 4HH	Lagere dotatie reserve NBK2 (rente)		138		138		138		138
VJN2016 - 4II	Reserve OZB Het nieuwe MCA		237		237		237		0
VJN2016 - 4JJ	Reserve Vanadium		1.720		168		103		516
VJN2016 - 4KK	Reserve E-depot		17		17		17		17
Totaal mutatie reserves		2.879	2.307	2.879	565	2.879	75	2.879	61
Begrotingsuitkomst		1.170	-1.164	1.170	-724	1.170	-1.235	1.170	-1.067
		6		446		-65		103	

Toelichting op begrotingsuitkomst en meerjaren perspectief

**Uiteenzetting financiële
positie**

**Mutaties die voortvloeien uit
de Voorjaarsnota 2016**

Actualiseren begroting

Meerjaren balans

**Uitgangspunten meerjaren
balans**

EMU-saldo

Reserves

Voorzieningen

Vervangingsinvesteringen

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

**Uiteenzetting
financiële
positie**

Bijlagen

In het voorgaande overzicht is de begrotingsuitkomst 2017 opgebouwd uit twee elementen:

Mutaties die voortvloeien uit de Voorjaarsnota 2016

In deze begroting zijn de financiële effecten naar aanleiding van besluitvorming over de Voorjaarsnota 2016 opgenomen. Voor de begroting 2017 heeft dat de volgende consequenties:

	<i>Bedragen x € 1.000</i>
Ontwikkelingen (paragraaf 2 Voorjaarsnota 2016)	134
Beleidsintensiveringen (paragraaf 3 Voorjaarsnota 2016)	-4.424
Voorgestelde dekkingsmogelijkheden (paragraaf 4 voorjaarsnota 2016)	2.969
Totaal	-1.321

In de primaire begroting 2017 zijn de volgende posten reeds opgenomen:

- Amendement A raad 5 november 2015 - Coolplein (€ 40.000 nadeel)
- Amendement B raad 5 november 2015 - Beperkte vermindering subsidie De Waaier (€ 10.000 nadeel)

- RB2015145 Taakmutaties 2016 (€ 18.000 nadeel)
- Loonindexatie – effect CAO 2016 (€ 300.000 nadeel)

De gegevens zijn met dezelfde nummering als de Voorjaarsnota 2016 reeds verwerkt in de toelichtingen onder de programma's.

Actualiseren begroting

De mutaties die betrekking hebben op de actualisering van de begroting betreft vooral effecten die zijn overgenomen uit de raadsbegroting 2016 (meerjarenraming) en diverse ontwikkelingen, waaraan financiële consequenties verbonden zijn. Deze mutaties worden per programma toegelicht in de programma-begroting onder de kop 'Actualiseren begroting'.

Meerjarenraming balans

Op grond van artikel 20 lid 1b BBV en artikel 22 lid 1 BBV moet een begin en eindbalans worden opgenomen van het begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren.

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Uiteenzetting financiële positie

	<i>Bedragen x € 1.000</i>				
	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	2.120	2.120	2.120	2.120	2.120
Materiële vaste activa	137.318	126.668	113.785	100.632	87.308
Financiële vaste activa	1.110	1.110	1.110	1.110	1.110
Totaal vaste activa	140.548	129.898	117.015	103.862	90.538
Vlottende Activa					
Vorraden	67.152	64.433	58.884	54.154	54.335
Uitzettingen met een rentetypische-looptijd korter dan één jaar	12.523	12.523	12.523	12.523	12.523
Liquide middelen	129	129	129	129	129
Overlopende activa	3.467	3.467	3.467	3.467	3.467
Totaal vlottende activa	83.270	80.551	75.002	70.272	70.453
Totaal activa	223.818	210.449	192.017	174.134	160.991
Vaste passiva					
Eigen vermogen	84.191	73.203	65.126	56.662	48.948
Voorzieningen	20.388	16.594	18.277	20.366	19.469
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	75.340	81.690	71.740	61.790	51.840
Totaal vaste passiva	179.919	171.487	155.143	138.818	120.257
Vlottende passiva					
Netto-vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar	33.507	28.570	26.483	24.924	30.342
Overlopende passiva	10.391	10.391	10.391	10.391	10.391
Totaal vlottende passiva	43.899	38.962	36.875	35.316	40.734
Totaal passiva	223.818	210.449	192.017	174.134	160.991

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

**Uiteenzetting
financiële
positie**

Bijlagen

Uitgangspunten meerjaren balans

Voor de meerjarenbalans zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Materiële vaste activa.

De eindbalans van de materiële vaste activa worden bepaald door de begin balans 2016 te muteren met de geplande afschrijvingen op investeringen, het toevoegen van nieuw of vervangingsinvesteringen en ontwikkelingen zoals de eventuele doordecentralisaties van de schoolgebouwen aan de

Vorraden.

De eindbalans van de voorraden wordt bepaald door de beginbalans 2016 te muteren met de verwachte kasstroom zoals deze gepresenteerd is in de MPG2016. Hierbij zijn niet meegenomen de kasstromen van Westpoort.

Eigen vermogen en voorzieningen.

De eindbalans van de reserves en voorzieningen is gebaseerd op de Reservekeeper 2016. Van de nieuw te vormen bestemmingsreserves wordt aangenomen dat het bedrag dat 1n 2016 gedoteerd wordt in 4 jaar weer onttrokken wordt aan de reserves.

Vaste schuld met een rentetypische looptijd van een jaar of langer.

Hierbij wordt het aflossingsschema van de huidige leningenportefeuille gehanteerd. Daarnaast wordt er voor het opstellen van de meerjarenbalans voor 2017 lening van € 33 miljoen opgenomen met een looptijd van 10 jaar. Een besluit over de werkelijk af te sluiten lening wordt in het eerste kwartaal 2017 genomen.

Immateriële vaste activa, financiële vaste activa, vlottende activa en overlopende passiva.

De Immateriële vaste activa, financiële vaste activa, vlottende activa en overlopende passiva zijn gebaseerd op de gemiddelde balanswaarde over de jaren 2013 t/m 2015.

Netto-vlottende schulden.

De netto vlottende schulden zijn de sluitpost van de meerjarenbalans. Dit omdat zowel de kasgeldleningen als de liquide middelen onderdeel uit maken van deze post.

EMU-Saldo

Op grond van artikel 20 lid 1b BBV en artikel 23a BBV moet het EMU-saldo worden opgenomen van het begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren.

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Uiteenzetting financiële positie

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging aan cq. onttrekking aan reserves (BBV artikel 17c).	-2.371	-5.180	-2.998	-3.019	-2.837
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	6.629	6.341	6.341	6.341	6.341
3 Brutodotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	4.905	5.080	5.255	5.430	5.605
- 4 Uitgaven aan investeringen in (im)materiële activa die op de balans worden geactiveerd	7.540	2.691	2.458	3.188	3.017
5 Ontvangen bijdragen van rijk, provincie, Europese Unie en overige instanties, die in mindering komen op sub 4	754	269	246	319	302
+ 6a Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)	0	7.000	10.000	10.000	10.000
- 6b Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
- 7 Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	5.410	5.275	5.330	7.140	5.480
+ 8a Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	5.865	7.994	10.879	11.870	5.300
- 8b Boekwinst op grondverkoop	0	0	0	0	0
- 9 Betalingen ten laste van de voorzieningen	5.407	8.818	3.507	2.990	6.341
- 10 Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks t.l.v. de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	0	0	0	0	0
- 11 Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-2.575	4.720	18.428	17.623	9.873

Uit de tabel blijkt dat de gemeente, op het begrotingsjaar 2017, na een positief EMU saldo verwacht. Hierdoor blijft de gemeente Heerhugowaard ruimschoots binnen de referentiewaarde van +/- € 6,1 miljoen van het CBS.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lastenUiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Recapitulatie reserves

De hieronder opgenomen tabellen, op grond van artikel 20 lid 2d en 2e, betreft het verloop van de reserves zoals toegelicht/opgenomen in de Reservekeeper 2016 De saldi betreffen de geprognosticeerde saldi per ultimo van het betreffende boekjaar.

Rubriek a: Vrij besteedbare reserves (weerstandsvermogen)

<i>Bedragen x € 1.000</i>						
Reserve	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
711000 Algemene Reserve	21.628	19.602	19.602	19.602	19.602	19.602
Totaal	21.628	19.602	19.602	19.602	19.602	19.602

Rubriek b: Bestemmingsreserves

<i>Bedragen x € 1.000</i>						
Reserve	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
713099 Reserve NBK-deel 1 Hoofdinfrastructuur	671	6.403	6.845	7.011	6.533	5.860
713100 Reserve NBK-deel 2 gebouwen en overige voorzieningen	8.421	3.388	1.770	1.705	1.639	922
713101 Reserve beheer & sociale structuur	6.969	5.981	4.731	3.417	2.279	1.315
713119 Grote Projecten	18.304	15.955	13.681	11.634	9.771	8.147

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Uiteenzetting financiële positie

Bedragen x € 1.000

Reserve	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
713123 Onderwijshuisvesting	192	151	112	74	37	2
713134 BWS en overwinstregeling	87	91	94	97	100	103
713136 Monumentenreserve	113	35	35	35	35	35
713147 Kunstgrasvelden & Accommodaties	603	522	447	376	310	231
713151 Reserve Schoolwoningen	2.643	3.629	3.300	2.971	2.642	2.313
713165 Impulsregeling combinatiefuncties	131	88	68	48	28	8
713168 Duurzaamheid	586	1.084	1.102	1.220	1.337	1.493
713172 Milleniumgemeente	5	0	0	0	0	0
713173 IKS (co-financiering)	110	0	0	0	0	0
713174 ISV-2	178	0	0	0	0	0
713177 Rente egalisatiereserve	705	470	235	0	0	0
713178 Reserve voortgezet onderwijs	96	719	719	719	719	719
713180 Egalisatiereserve tariefverh omg.verg.	246	0	0	0	0	0
713181 Vervanging zieke kastantjes Zuidwijk/Huijgenhoek	170	99	30	0	0	0
713716 Citymarketing	12	0	0	0	0	0
713719 Duurzaamheid (deel PV projecten)	493	0	0	0	0	0
713721 Reserve School en Sporthal De Draai	4.449	4.440	4.111	3.790	3.476	3.818
713722 Reserve digitalisering archieven	50	0	0	0	0	0
713723 Decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg en participatie	1.000	2.712	2.712	2.712	2.712	2.712
713724 Integrale gebiedsontwikk.Stationsgebied	200	146	146	146	146	146
713725 Transitie-/frictiekosten ISD/SSC	943	243	243	243	243	243
713726 Transitiekosten WNK	17	0	0	0	0	0
713727 Groei op het spoor	24	0	0	0	0	0
713728 Terras Filosoof	58	0	0	0	0	0

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

**Uiteenzetting
financiële
positie**

Bijlagen

Bedragen x € 1.000

Reserve	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
713729 Videosysteem raadszaal	100	100	89	78	67	57
713730 Bijdrage spelen Rivierenwijk	42	0	0	0	0	0
713731 Actief burgerschap	50	100	50	0	0	0
713732 Onderwijshuisvesting AZC leerlingen	835	765	765	765	765	765
713733 Reserve BYOD		132	256	0	268	354
Totaal	48.503	47.253	41.541	37.041	33.107	29.243

Recapitulatie voorzieningen

De hieronder opgenomen tabellen, op grond van artikel 20 lid 2d en 2e, betreft het verloop van de voorzieningen zoals toegelicht/opgenomen in de Reservekeeper 2016 De saldi betreffen de geprognosticeerde saldi per ultimo van het betreffende boekjaar.

Rubriek a: Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs is te schatten.

Deze voorzieningen zijn niet aanwezig.

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

**Uiteenzetting
financiële
positie**

Bijlagen

Rubriek b: Op de balansdatum bestaande risico's voor bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.

<i>Bedragen x € 1.000</i>						
Voorziening	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
32006 t/m 32011 Verliesvoorziening grondexploitatie	11.110	11.110	11.110	11.110	11.110	11.110
14708 Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	422	422	422	422	422	422
11417 Voorziening dubieuze debiteuren Soza	2.018	2.018	2.018	2.018	2.018	2.018
721708 Pensioenvoorz politieke ambtsdragers	1.620	1.620	1.650	1.680	1.710	1.740
721712 Arbeidsvoorwaardenbeleid	75	0	0	0	0	0
721712 Voorziening BYOD	68	0	0	0	0	0
TOTAAL	15.313	15.170	15.200	15.230	15.260	15.290

Rubriek c: Kosten die in een volgend jaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Uiteenzetting financiële positie

- Start**
- Inleiding
- Programma-
plan
- Paragrafen
- Overzicht
baten en lasten
- Uiteenzetting
financiële
positie**
- Bijlagen

Bedragen x € 1.000

Voorziening	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
721703 Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	1.035	881	832	1.146	1.346	1.367
721709 Groot onderhoud Wegen/Kunstwerken	14.372	14.189	9.823	11.018	12.990	11.893
721710 Groot Onderhoud Openbare Verlichting	2.138	2.229	2.598	2.862	3.041	3.113
721715 Groot onderhoud speeloppervlakken buitenruimten	943	1.068	1.253	1.356	997	1.039
721721 Groot onderhoud bijzondere kunstwerken (tunnels, viaducten en grote bruggen)	170	240	277	54	121	156
TOTAAL	18.658	18.607	14.783	16.436	18.495	17.568

Rubriek d: De bijdragen aan toekomstige vervangings-investeringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Bedragen x € 1.000

Voorziening	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
721716 Egalisatie afvalstoffenheffing	256	161	161	161	161	161
TOTAAL	256	161	161	161	161	161

Van derden gekregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen.

Bedragen x € 1.000

Voorziening	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
721711 Voorziening egalisatie riolering	367	0	0	0	0	0
TOTAAL	367	0	0	0	0	0

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

**Uiteenzetting
financiële
positie**

Bijlagen

Vervangingsinvesteringen

In deze paragraaf zijn per sector de vervangingsinvesteringen voor 2017 en volgende jaren weergegeven. Tevens zijn in het overzicht de investeringen van onderwijshuisvesting opgenomen.

Voor de berekening van de afschrijvingen van de aangeleverde vervangingsinvesteringen zijn de afschrijvingstermijnen en afschrijvingsmethoden gehanteerd zoals die zijn opgenomen in bijlage 1 Afschrijvingstabel bij de nota 'Materiële vaste activa' van 15 december 2009.

Voor de berekening van de rentelasten van de aangeleverde vervangingsinvesteringen voor de raadsbegroting 2017 is een renteomslagpercentage van 2,0% gehanteerd. In de Voorjaarsnota 2016 is in de uitgangspunten een rentepercentage vastgesteld van 3,1%. In juli 2016 is een herziene notitie rente van de commissie BBV verschenen hierin is het renteomslagpercentage voor toerekening van rente verplicht gesteld vanaf 2018. Er is vanuit de commissie geadviseerd om dit uitgangspunt al in de raadsbegroting 2017 toe te passen. Dit advies is opgevolgd.

Omschrijving	Jaar van investeren	Investeringsbedrag	Afschrijvingen		Kapitaallasten			
			termijn	vorm	2017	2018	2019	2020
Applicaties	2016	827	4	Lineair	224	220	216	211
BYOD	2016	505	4	Lineair	137	134	132	129
Inrichting vergaderveugel	2016	19	15	Lineair	2	2	2	2
Inzamelcontainers groot	2016	56	10	Annuïtair	7	7	7	7
Papiervernietigers	2016	8	5	Lineair	2	2	2	2
Randapparatuur	2016	83	4	Lineair	23	22	22	22
RO beheer	2016	45	4	Lineair	13	12	12	12
Techniek Het Nieuwe Werken	2016	94	4	Lineair	26	25	25	24

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Uiteenzetting financiële positie

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Jaar van investeren	Investeringsbedrag	Afschrijvingen		Kapitaallasten			
			termijn	vorm	2017	2018	2019	2020
Techniek serverruimte	2016	372	4	Lineair	101	99	97	95
Vaatwasmachine	2016	8	3	Lineair	3	3	3	3
Vervanging Geomilieu	2016	8	4	Lineair	3	3	3	3
Vervanging kassysteem Burgerzaken	2016	28	4	Lineair	8	8	8	8
Vervanging meubilair gemeentehuis 1993	2016	16	15	Lineair	2	2	2	2
Werkplekinrichting	2016	340	4	Lineair	92	91	89	87
4 perscontainers (eco 1 t/m 4)	2017	100	10	Annuitair		12	12	12
Aanbouwwerktuigen	2017	42	10	Annuitair		5	5	5
Applicaties	2017	136	4	Lineair		37	37	36
Auto landmeten	2017	22	10	Annuitair		3	3	3
BYOD	2017	123	4	Lineair		34	33	32
Dienstauto bode's	2017	14	5	Annuitair		3	3	3
Gladheidsmaterieel	2017	35	10	Annuitair		4	4	4
Hefbrug	2017	45	25	Annuitair		3	3	3
Inzamelcontainers	2017	39	10	Annuitair		5	5	5
Opknappen en herinrichten gymzaal Dreef	2017	67	15	Lineair		6	6	6
Personenauto 4x	2017	52	10	Annuitair		6	6	6
Techniek HNW	2017	20	4	Lineair		6	6	6
Techniek serverruimte	2017	252	4	Lineair		69	67	66
Valdempende ondergr. speeltoest 2006	2017	336	10	Lineair		41	40	39
Verkeersregelinstallaties	2017	56	15	Lineair		5	5	5
Verkeersregelinstallaties	2017	34	15	Lineair		3	3	3
Werktuigen drager	2017	70	10	Annuitair		8	8	8

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Uiteenzetting financiële positie

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Jaar van investeren	Investeringsbedrag	Afschrijvingen		Kapitaallasten			
			termijn	vorm	2017	2018	2019	2020
werktuigendrager met kraan	2017	120	10	Annuïtair		14	14	14
11x Middelzware bestelwagens	2018	445	10	Annuïtair			50	50
aanbouwwerktuigen groen en sport	2018	15	10	Annuïtair			2	2
Aanhangwagens voor containervervoer	2018	80	10	Annuïtair			9	9
Afzetcontainers (zijbeladers) 12x	2018	132	8	Annuïtair			19	19
Applicaties	2018	80	4	Lineair			22	22
Evenementenborden	2018	25	10	Lineair			3	3
ondergrondse inzamelmiddelen	2018	16	10	Lineair			2	2
Techniek HNW	2018	194	4	Lineair			53	52
Techniek serverruimte	2018	25	4	Lineair			7	7
Vrachtwagen met afzetsysteem met kraan	2018	220	8	Annuïtair			31	31
Zijladers 3x	2018	720	8	Annuïtair			99	99
Aanbouwwerktuigen groen en sport	2019	15	10	Annuïtair				2
Applicaties	2019	25	4	Lineair				7
Graflift	2019	6	10	Annuïtair				1
Kleine veegmachine	2019	135	5	Annuïtair				29
Ondergrondse inzamelmiddelen	2019	8	10	Annuïtair				1
Pick up truck met veegvuil en laadarm	2019	42	10	Annuïtair				5
Randapparatuur	2019	70	4	Lineair				19
Techniek serverruimte	2019	69	4	Lineair				19
Verkeersregelinstanties	2019	450	30	Lineair				24
Werktuigendrager	2019	68	10	Annuïtair				8
Werktuigendrager	2019	70	10	Annuïtair				8

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Uiteenzetting financiële positie

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Jaar van investeren	Investeringsbedrag	Afschrijvingen		Kapitaallasten			
			termijn	vorm	2017	2018	2019	2020
Applicaties	2020	79	4	Lineair				
Bureau-aanpassingen monitoren 2010	2020	35	10	Lineair				
Techniek serverruimte	2020	77	4	Lineair				
Wegafsluitingen	2020	59	15	Lineair				
WiFi	2020	55	4	Lineair				
Inrichten plakplaatsen	2021	38	25	Lineair				
Totaal vervangingsinvesteringen		7.225			643	894	1.177	1.282
Eerste inrichting basisonderwijs	2017	144	20	Lineair		11	10	10
Eerste inrichting basisonderwijs	2018	0	20	Lineair				
Eerste inrichting basisonderwijs	2019	0	20	Lineair				
Eerste inrichting voortgezet onderwijs	2017	116	20	Lineair		9	9	8
Eerste inrichting voortgezet onderwijs	2018	6	20	Lineair			1	1
Eerste inrichting voortgezet onderwijs	2019	0	20	Lineair				
Beheerslasten uitbreiding gymcapaciteit	2016	31			31	31	31	31
Eerste inrichting gymzalen	2016	121	20	Lineair	9	9	9	9
Tijdelijke huisvesting Pater Jan Smitschool	2017	p.m.						
Totaal Onderwijshuisvesting		417			40	60	60	59

Heerhugowaard
Stad van kansen

Bijlagen

Start

Bijlage 1: Jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde kosten van een gelijk volume

Bijlage 2:
Uitvoeringsinformatie

Bijlage 3: Kerngegevens

Bijlage 4: Kaderstellende nota's

Bijlage 5:
Begrotingspostsubsidies

Bijlage 1. Jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde kosten van een gelijk volume

Bijlagen

Jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde kosten van een gelijk volume

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een gelijk volume. Dit overzicht moet op grond van artikel 20 lid 2a BBV in de begroting worden opgenomen.

		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	Aantal	2017	2018	2019	2020
Uitkeringen en pensioenen (voormalige wethouders)	23	157	157	157	157
Wachtgeldten voormalig personeel	3	55	21	21	21
Totaal		212	178	178	178

Bijlage 2. Uitvoeringsinformatie

Bijlagen

Uitvoeringsinformatie

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Onderstaande tabel betreft de informatie voor derden op grond van artikel 66 lid 1a BBV, een totaaloverzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld, ten tijde van de begroting.

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Lasten	Baten
Programma 1: Leefbaarheid en veiligheid		
<i>Leefbaarheid en veiligheid</i>		
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	3.008	0
1.2 Openbare orde en Veiligheid	1.726	10
Totaal programma	4.734	10

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Lasten	Baten
Programma 2: Stedelijk beheer en duurzaam samenleven		
<i>Bereikbaarheid</i>		
2.1 Verkeer en vervoer	8.653	1.129
2.2 Parkeren	248	294
Totaal thema	8.901	1.423
<i>Milieu en leefomgeving</i>		
2.4 Economische Havens en waterwegen	434	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.526	209
7.2 Riolering	3.708	4.418
7.3 Afval	4.351	5.550
7.4 Milieubeheer	240	7
7.5 Begraafplaatsen	111	92
Totaal thema	12.370	10.276
<i>(Gemeentelijk) vastgoed</i>		
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	488	504
4.1 Openbaar basisonderwijs	129	121
4.2 Onderwijshuisvesting	4.667	269
Totaal thema	5.284	894
Totaal programma	26.555	12.593

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Lasten	Baten
Programma 3: Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid		
<i>Economie en toerisme</i>		
3.1 Economische ontwikkeling	121	0
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	44	43
3.4 Economische promotie	6	50
Totaal thema	171	93
<i>Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</i>		
1.2 Openbare orde en Veiligheid	263	0
8.1 Ruimtelijke Ordening	1.346	61
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	12.447	12.344
8.3 Wonen en bouwen	1.026	1.362
Totaal thema	15.082	13.767
Totaal programma	15.253	13.860

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Lasten	Baten
Programma 4: Sociale samenhang		
<i>Onderwijs</i>		
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.344	41
Totaal thema	1.344	41
<i>Cultuur en kunst</i>		
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.817	422
5.4 Musea	22	0
5.5 Cultureel erfgoed	27	0
5.6 Media	1.926	271
Totaal thema	4.792	693
<i>Sport en recreatie</i>		
5.2 Sportaccommodaties	4.875	1.933
Totaal thema	4.875	1.933
<i>Werk, participatie en inkomen</i>		
6.3 Inkomensregelingen	19.838	10.593
6.4 Begeleide participatie	1.056	0
Totaal thema	20.894	10.593

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Lasten	Baten
Zorg en maatschappelijke zorg		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.705	230
6.2 Wijkteams	2.995	0
6.6 Maatwerk-voorzieningen (WMO)	1.153	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	7.040	1.074
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	11.023	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	3.176	0
7.1 Volksgezondheid	1.015	23
Totaal thema	32.107	1.327
Jeugdzorg		
7.1 Volksgezondheid	1.319	0
Totaal thema	1.319	0
Totaal programma	65.331	14.587

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Lasten	Baten
Programma 5: Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten		
Algemeen bestuur		
0.1 Bestuur	2.087	104
0.4 Ondersteuning organisatie	443	0
0.5 Treasury	4.244	4.247
Totaal thema	6.774	4.351
Burgerdiensten		
0.2 Burgerzaken	1.241	931
Totaal thema	1.241	931
Algemene baten en lasten		
0.8 Overige baten en lasten	-567	0
Totaal thema	-567	0
Totaal programma	7.448	5.282

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Lasten	Baten
Overhead		
0.6 Overhead	-12.649	570
Totaal Overhead	-12.649	570

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Lasten	Baten
Onvoorzien		
0.8 Overige baten en lasten	75	0
Totaal Onvoorzien	75	0

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Lasten	Baten
Reserves		
0.10 Mutaties reserves	5.615	8.494
Totaal reserves	5.615	8.494

Bijlagen

Kerngegevens

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Omschrijving	2016	2017
A. Sociale structuur		
Aantal inwoners	53.917	55.379
waarvan: van 0 - 19 jaar	13.745	14.132
van 20 - 64 jaar	31.161	31.912
van 65 jaar en ouder	9.011	9.335
waarvan van 75 - 84 jaar	2.465	2.602
Aantal periodieke bijstandgerechtigden	732	804
Aantal uitkeringsgerechtigden	4.178	4.305
Aantal huishoudens met laaginkomen ¹⁾	5.976	5.976
Aantal inwoners in werkvoorzieningschappen		
Aantal minderheden	3.466	3.459
Aantal één-ouder huishoudens	1.609	1.780
B. Fysieke structuur		
Totale oppervlakte gemeente	3.999 ha	3.999 ha
waarvan: binnenwater (excl. ringvaart)	170 ha	170 ha
waarvan in onderhoud bij de gemeente	65 ha	65 ha
Aantal woningen	22.510	22.840

1) Op basis van meicirculaire 2017, cijfers zijn hetzelfde gebleven en opzicht van de meicirculaire 2016

Omschrijving	2016	2017
Gemiddelde woningbezetting	2,40	2,42
Lengte van wegen ²⁾	286 km	286 km
waarvan: binnen de bebouwde kom	257 km	257 km
buiten de bebouwde kom/wegen	29 km	29 km
buitengebied		
Totale oppervlakte van wegen in m ² ²⁾	2.815.000 m ²	2.815.000 m ²
Totale oppervlakte openbaar groen in m ² ²⁺³⁾	2.766.000 m ²	2.766.000 m ²
C. Financiële structuur		
Gewone uitgaven	153.389.000	131.472.000
per inwoner	2.845	2.374
per woning	6.814	5.756
Opbrengst belastingen ⁴⁾	19.747.000	20.083.000
per inwoner	366	363
per woning	877	879
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	74.634.000	71.731.000
per inwoner	1.384	1.295
per woning	3.316	3.141

2) Door de invoering van de verplichte Basis Grootchalige Topografie kan er op het moment niet gemuteerd worden in het beheerssysteem. Hierdoor zijn de gegevens nog hetzelfde in de begroting 2016

3) Exclusief oppervlakte grassportvelden 245.000 m²

4) Betreft OZB, Rioolheffing en Afvalstoffenheffing

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Omschrijving	2016	2017
Boekwaarde geactiveerde kapitaaluitgaven per 31 december 2016	140.547.667	129.897.667
per inwoner	2.556	2.346
per woning	6.104	5.687
Eigen financieringsmiddelen per 31 december 2016	84.191.000	73.203.000
per inwoner	1.561	1.322
per woning	3.740	3.205
Vaste schuld per 31 december 2016	75.050.000	81.690.000
per inwoner	1.392	1.475
per woning	3.334	3.577

Bijlage 4: Kaderstellende nota's

Bijlagen

Kaderstellende nota's

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Programma 1: Leefbaarheid en Veiligheid

Cameratoezicht openbare ruimten.	RB mei 2006
Bouwverordening Heerhugowaard 2006.	RB december 2006
Diverse Bestemmingsplannen	RB 2009 en verder
Heerhugowaards Verkeersveiligheidsplan..	RB januari 2013
Kadernota handhaving	RB september 2013
Integraal Veiligheidsplan (IVP)	RB november 2013
Verordening Drank- en horecawet	RB december 2013
Afwegingskader publiek cameratoezicht	RB september 2014
Veiligheidsregio Noord Holland Noord gemeenschappelijke regeling.	RB november 2015
	RB maart 2016

Programma 2: Stedelijk beheer en duurzaam samenleven

Betaald parkeren als onderdeel van het beleidsplan Stadshart.	RB oktober 2002
Plaatsing herdenkingstekens in de openbare ruimte.	RB februari 2003
Terrassenbeleid (geactualiseerd in 2012).	RB juni 2003
Aanpak hondenoverlast.	RB november 2004
Parkeerbeleid.	RB maart 2005
Geactualiseerd meerjarenplan groot onderhoud openbare verlichting 2005 - 2065.	RB oktober 2005
Gemeentelijk waterplan 2006 - 2015.	RB mei 2006
Categorisering fiets- en voetpaden ten behoeve van verlichting.	RB mei 2006
Kadernota Brede School.	RB mei 2006
Beheerplan openbare ruimte (IBOR-plan).	januari 2007 (t.k.a.)
Beheerplan bewust ontwerpen.	januari 2007 (t.k.a.)
Gemeentelijk verkeer en vervoer plan.	RB januari 2008
Gebruik bestrijdingsmiddelen bij het	RB januari 2008

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

onderhoud van verhardingen.	
Openbare verlichting in relatie tot het Keurmerk Veilig Wonen.	RB mei 2008
Europese Kaderrichtlijn 'Water'.	RB juni 2008
Nota Grondbeleid.	RB juni 2008
Beëindiging gebruik bestrijdingsmiddelen bij het onderhoud van openbaar groen.	RB januari 2009
Groot onderhoud wijken.	RB juni 2009
Dierenwelzijn.	RB maart 2009
Nota grondprijnsbeleid.	RB mei 2009
Groenbeleidsplan 2010 - 2015.	RB maart 2010
Groot onderhoud en herinrichting wijken 2010.	RB april 2010
Startnotitie integrale gebiedsgerichte aanpak.	RB oktober 2010
Verloop reserve 'Beheer en Sociale Structuur' in relatie tot NBK 1 en NBK 2, groot onderhoud wijken en Stad van de Zon.	RB november 2010
Wijkvisie Rivierenwijk 2025.	RB januari 2011
Visie 2011 - 2020 (inclusief het beleidsplan 2011 - 2015 en de verordeningen) begraafplaatsen	RB januari 2011

Heerhugowaard.	
Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2011 - 2015.	RB januari 2011
Speelruimtebeleidsplan 2011 - 2016.	RB maart 2011
Vaststellen nieuw betaalregime voor betaald parkeervoorzieningen in het Stadshart.	RB maart 2011
Beleid uitgifte openbaar groen.	RB mei 2011
Programma Duurzaamheid 2012 - 2015.	RB september 2011
Beleidsplan Openbare Verlichting 2012 - 2016.	RB november 2011
Beleidsplan Sneeuw- en gladheidbestrijding 2011 - 2016.	RB november 2011
Verhuur gemeentegrond voor terrassen.	RB september 2012
Uitvoeringsprogramma Rivierenwijk 2012 - 2015.	RB oktober 2012
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.	RB januari 2013
Het Heerhugowaards Verkeersveiligheidsplan.	RB januari 2013
Verhuurregeling openbaar groen.	RB maart 2013
Herziening Nota Bovenwijkse Kosten (NBK) deel 1 Hoofdinfrastructuur 2013 inclusief verloop reserve NBK 1 vanaf	RB april 2013

Heerhugowaard - Raadsbegroting 2017 - Bijlagen

2013.		2014	
Herijking kostendekkingsplan gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2011 -2015.	RB april 2013	Invoering nieuwe Drank- en Horecawet	RB december 2013
Actualisatie reserve 'Beheer en Sociale Structuur'	RB april 2013	Plan van aanpak en beleid omtrent elektrisch vervoer en laadpalen	RB december 2013
Grondstoffenbeleidsplan 2013 - 2016.	RB mei 2013	Krediet Waardergolf therapiebad	RB april 2014
Monumentale bomen Heerhugowaard	RB mei 2013	Aanvulling school en sportgebouw De Draai	RB april 2014
Herziening uitvoeringsplan groot onderhoud / herinrichting wijken juni 2013.	RB juni 2013	Reservelocatie Trinitas College	RB april 2014
Verhuizing Jeroen Bosch, school en sporthal in de Draai	RB juni 2013	Marktverordening Heerhugowaard 2014	RB april 2014
Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord: gemeenschappelijke regeling en bedrijfsplan	RB juni 2013	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren Heerhugowaard 2014	RB oktober 2014
Nieuw maaibeleid (begrotingsraad)	RB oktober 2013	Verordening gunning opdrachten door toekenning van een uitsluitend recht	RB november 2014
Braakliggende terreinen, niet zijnde openbaar groen	RB oktober 2013	Regeling ter stimulering aanleg sedumdaken in Heerhugowaard	RB september 2015
Revolverend Stimuleringsfonds Duurzame Energie Regio Alkmaar	RB november 2013	Gemeentelijk Rioleringsplan 2016 t/m 2020	RB december 2015
Leidraad Flora- en faunawet en de gedragscodes Ruimtelijke Ontwikkelingen en Bestendig beheer	RB december 2013	Convenant leidingen	RB maart 2016
Groot onderhoud openbare buitenruimte	RB december 2013		

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Programma 3: Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid

Stadsvisie Heerhugowaard, stad van Kansen	RB juni 2002
Bestemmingsplan De Vork.	RB mei 2005
Regionale bereikbaarheidsvisie, deel A.	RB maart 2006
Beleidsnota Wonen Heerhugowaard 2007 - 2015.	RB oktober 2007
Plan wonen.	RB november 2007
Regioakkoord West-Frisiaweg.	RB januari 2008
Strategisch Beleidskader van het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP).	RB februari 2008
Nota Grondbeleid.	RB juni 2008
Bestemmingsplan Broekhorn.	RB juni 2008
Kadernotitie De Vork.	RB september 2008
Nota grondprijisbeleid.	RB mei 2009
Visie Hugo-Oord e.o.	RB juni 2009
Kadernota ontwikkelingsvisie voor de linten in het zuidelijk deel van	RB oktober 2009

Heerhugowaard.

Meerjarenontwikkelingsprogramma ISV 2010 - 2014 (ISV3).	RB april 2010
Beleidsnota Externe veiligheid.	RB juni 2010
Bestemmingsplan Heerhugowaard-zuid.	RB september 2010
Verloop reserve 'Beheer en sociale structuur' in relatie tot NBK1, NBK2, Stad van de Zon en groot onderhoud wijken.	RB november 2010
Masterplan voorzieningen 2010 - 2025.	RB september 2011
Structuurvisie Heerhugowaard 'Stad van Kansen' 2020.	RB september 2011
Bestemmingsplan Heerhugowaard zuidwest.	RB juni 2012
Bestemmingsplan Stadshart.	RB januari 2013
Structuurvisie Stationsgebied	RB januari 2013
Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Heerhugowaard Oost	RB februari 2013
Concept Regionale woonvisie	RB februari 2013
Bouwplannen Gerard Douplantsoen in relatie tot ruimtelijke visie	RB april 2013
Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Aansluiting N242 - Beverkoog	RB mei 2013

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Vaststelling Beheerverordening Buitengebied 2013	RB mei 2013	Heerhugowaard 2013	
Start voorbereiding Zuidtangenttunnel Stationsgebied	RB juni 2013	Overname activiteiten Primeurfonds	RB november 2013
Herziening uitvoeringsplan groot onderhoud - herinrichting wijken	RB juni 2013	Actieplan Geluid 2013-2017	RB november 2013
Vaststelling bestemmingsplan Zuid-Oost- Hoek	RB juni 2013	Regionale kadernota huisvesting arbeidsmigranten	RB november 2013
Vaststelling bestemmingsplan Oud Centrum	RB juni 2013	Vaststelling Welstandsnota Heerhugowaard 2013	RB2013201
Vaststellen Regionale Woonvisie Regio Alkmaar	RB augustus 2013	Ontwikkeling Stadsrand Zuid-Oost in relatie tot Glastuinbouwontwikkelin	RB november 2013
Beheersverordening Stationsgebied	RB september 2013	Lening Stichting Primeurfonds	RB januari 2014
Vestiging Stoeterij binnen Glastuinbouwbestemming	RB september 2013	Bestemmingsplan Westpoort	RB februari 2014
Architectuurvisie en aanvullende welstandscriteria kunstwerken N23 Westfrisiaweg	RB oktober 2013	Aanvulling samenwerkingsovereenkomst gemeente en Esdégé Reigersdaal	RB april 2014
Aanpassing verordening Winkeltijden Heerhugowaard 2013	RB oktober 2013	Wijziging Huisvestingsverordening Heerhugowaard	RB juni 2014
Vaststellen bestemmingsplan 2 ^e Partiële herziening Broekhorn	RB oktober 2013	Bestemmingsplan De Draai	RB juni 2014
Vaststelling Regeling Startersleningen	RB november 2013	Oprichting Stimuleringsfonds Duurzame energie regio Alkmaar	RB augustus 2014
		Bestemmingsplan Actualisatieplan 2014	RB september 2014
		Bestemmingsplan 2 ^e partiële herziening Heerhugowaard-zuid	RB oktober 2014
		Liggeldverordening gemeente	RB november 2014

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Heerhugowaard		Huisvestingsverordening Heerhugowaard 2015	RB juni 2015
Verordening campergelden	RB december 2014	Regeling ter stimulering aanleg sedumdaken in Heerhugowaard	RB september 2015
Strategie de Vaandel: de gebruiker aanzet	RB december 2015	Erfgoedprogramma 2015-2016	RB september 2015
Verklaring van geen bedenking De Zonnesteen, Middenweg 27	RB januari 2015	Procesvoorstel Omgevingsvisie	RB oktober 2015
Bestemmingsplan Buitengebied 2014	RB februari 2015	1 ^e grondexploitatie Middenweg 4	RB oktober 2015
Pilot actualisatie grondgebruik; aanpassing verhuurregeling	RB maart 2015	Parel aan Zee, toeristische visie regio Alkmaar	RB oktober 2015
Verklaring van geen bedenking Acacialaan / Beukenlaan	RB maart 2015	Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving Omgevingsrecht	RB oktober 2015
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	RB maart 2015	Wijziging GR RUD Noord-Holland noord	RB november 2015
Vorbereiding huis van Heerhugowaard	RB april 2015	Strategie Duurzame Ontwikkeling 2016 t/m 2019	RB januari 2016
Herziening NBK1	RB april 2015	Strategie De Boulevard	RB juni 2016
5 ^e Herziening GREX De Vaandel	RB april 2015		
6 ^e Herziening GREX De Draai	RB april 2015		
Heerhugowaard onderneemt: strategisch kader economisch domein	RB juni 2015		
Bestemmingsplan Stationsgebied	RB juni 2015		
Beleidskader huisvesting arbeidsmigranten	RB juni 2015		

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

Programma 4. Sociale Samenhang

Strategische kadernota	
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	RB maart 2016
Erf Goed; archeologie in Heerhugowaard:	RB juni 2010
Beleidskader Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE).	RB maart 2011
Verordening leerlingenvervoer gemeente Heerhugowaard.	RB maart 2015
Beleidsplan volkstuinen 2011 - 2016.	RB september 2011
BTW-belaste exploitatie gemeentelijke sportaccommodaties.	RB maart 2012
Beleidskader sport 2012 - 2016: <i>'Een kansrijk sport- en beweegklimaat in Heerhugowaard'</i> .	RB maart 2012
Kadernota vrijwilligersbeleid.	RB maart 2012
Kadernota Lokaal gezondheidsbeleid 2012 - 2016: <i>'Gezondheid Dichtbij In Heerhugowaard'</i> .	RB mei 2012
Popbeleid Heerhugowaard 2012 - 2016.	RB september 2012
De Kracht van Cultuur: Cultuurbeleid	RB oktober 2012

Heerhugowaard 2013-2016.

Strategische kadernota sociaal domein.	RB december 2012
Brede schoolbeleid Heerhugowaard 2013.	RB juni 2013
Congruente samenwerking 3D en regionale bestuurlijke kalender 3D	RB januari 2014
Beleidskader 2015 decentralisatie jeugdzorg regio Alkmaar	RB januari 2014
Algemene subsidieverordening Heerhugowaard 2014	RB februari 2014
Beleidsplan WMO	RB september 2014
WMO Verordening	RB september 2014
Verordening Jeugdhulp	RB oktober 2014
Verordening cliëntenadviesraad	RB juni 2015
Beleidsplan Kansen voor Jeugd	RB oktober 2014
Kredietvoorstel aanbouw Waardergolf met therapiebad, fysiotherapie ruimten en dagbesteding.	RB maart 2014
Raadsvoorstel tot vaststelling van economische activiteiten in het algemeen belang	RB april 2015
Oprichting overheids nv voor de sport	RB oktober 2015
HALte Werk (werk en	

Start

Inleiding

Programma-
plan

Paragrafen

Overzicht
baten en lasten

Uiteenzetting
financiële
positie

Bijlagen

inkomensondersteuning):	
Verordening individuele inkomenstoelage	RB december 2014
Re-integratieverordening Participatiewet	RB december 2014
Verordening tegenprestatie	RB december 2014
Verordening loonkostensubsidie	RB december 2014
Verordening verrekening bestuurlijke Boete bij recidive	RB december 2014
Verordening individuele studietoelage	RB december 2014
Afstemmingsverordening Participatiewet	RB december 2014
Verordening cliëntenparticipatie HALte Werk gemeente Heerhugowaard	RB juni 2015
Wijziging algemene subsidieverordening 2014	RB april 2016
Aanpassing Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015	RB juni 2016
	RB augustus 2016

Programma 5. Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten

Verordening op het burgerinitiatief.	RB februari 2005
Visie op dienstverlening.	RB februari 2008
Handvest actieve informatieplicht.	RB december 2009
Verordening werkgeverscommissie voor de griffie.	RB september 2011
Bestuursconvenant en strategische werkagenda 2012 - 2014 Regio Alkmaar.	RB februari 2012
Raadscommunicatieplan.	RB februari 2013
Vaststelling archiefverordening 2013	RB juni 2013
Inkoop- en aanbestedingsbeleid	RB september 2013
Kadernota verbonden partijen	RB februari 2016
Verordening auditcommissie 2016	RB mei 2016
	RB juni 2016

Bijlage 5: Begrotingspostsubsidies

Bijlagen

Begrotingspostsubsidies

Begrotingspostsubsidies 2017

Naam instelling	Maximaal te verstrekken subsidiebedrag 2017
Stichting Cool Kunst en cultuur	€ 1.911.403
Stichting Heerhugowaard A Life	€ 29.965
Stichting Bibliotheek Kennemerwaard	€ 1.881.200
Art. 1 Bureau Discriminatiezaken Noord-Holland Noord	€ 20.061
GGD Hollands Noorden	€ 222.897
Comite Nieuwjaarsduik Heerhugowaard	€ 6.000
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord *	€ 123.199
Vervoersvereniging Heerhugowaard	€ 246.000
Stichting 4 en 5 mei Heerhugowaard	€ 4.400
Stichting Mixtream	€ 50.000
Stichting Den Huygen Dijck	€ 19.500
Stichting jongerencentrum Kompleks	€ 4.000
Stichting Artotheek Heerhugowaard	€ 8.057
Vereniging Humanitas	€ 111.000
Stichting Playing for Success Alkmaar	€ 10.000

Heerhugowaard
Stad van kansen

Parelhof 1 | Postbus 390 | 1700 AJ Heerhugowaard
Telefoon: 14072 | Internet: www.heerhugowaard.nl